

Előterjesztés

**Pusztaszentlászló Község Önkormányzata Képviselő-testülete 2025. október 14. napján
megtartásra kerülő soros, nyilvános képviselő-testületi ülésére**

Előterjesztés tárgya: Pusztaszentlászlói Óvoda-Bölcsőde Pedagógiai Programja.
Előterjesztő: Kaj István polgármester, Simonné Varga Katalin igazgató
Előterjesztés készítője: Salamon Henrietta jegyző
Döntés formája: Képviselő-testületi határozat
Melléklet: Pedagógiai Program

Tisztelt Képviselő-testület!

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 6. §-a, valamint 11. §-a alapján az óvoda pedagógiai programot készít, melyet évente, illetve jogszabályi változás esetén kötelező felülvizsgálni.

Simonné Varga Katalin igazgató elkészítette az intézmény pedagógiai programjának felülvizsgálatát, mely az előterjesztés mellékletét képezi.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést megvitatni és a Pusztaszentlászlói Óvoda-Bölcsőde Pedagógiai Programját elfogadni szíveskedjen!

Határozati javaslatok:

.../2025. (X. 14.) Képviselő-testületi határozat:

Pusztaszentlászló Község Önkormányzata Képviselő-testülete a Pusztaszentlászlói Óvoda-Bölcsőde Pedagógiai Programját az előterjesztés szerint elfogadja.

A képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy az igazgatót a képviselő-testület döntéséről tájékoztassa.

Határidő: Azonnal

Felelős: Kaj István polgármester

Pusztaszentlászló, 2025. október 9.

A PUSZTASZENTLÁSZLÓI ÓVODA – BÖLCSŐDE
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

PUSZTASZENTLÁSZLÓ
2025

TARTALOM

Az intézmény adatai	5
Intézmény igazgatói ajánló	6
Jogszabályi háttér	6
Az intézmény bemutatása	7
I. BEVEZETŐ	8
Küldetésnyilatkozat	9
II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, PEDAGÓGUSKÉP	10
Gyermekkép	10
Óvodakép	10
Pedagóguskép	11
AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJAI, ALAPELVEI	12
ÓVODÁNK HELYI NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI	13
Nevelési alapelveink	13
Nevelési értékeink	13
Nevelési céljaink	14
AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	14
Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztő program	14
Az egészséges életmód alakítása	14
Egészségnevelési és környezetnevelési elveink	15
Egészségfejlesztő program	16
A személyi higiéné	16
Az egészséges táplálkozás	19
A mindennapos testnevelés, testmozgás	20
A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése	21
A bántalmazás és erőszak megelőzése	22
A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás	24
Egészséges és biztonságos környezet kialakítása	25
A környezet védelme és megóvása	26
Az óvodakert, mint a nevelés színtere (Óvodakert-program)	26
Az egészségfejlesztő program megvalósítása, ellenőrzése, értékelése	28
Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	29
A befogadás, beszoktatás	31
Boldog Óvoda Program	32
Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés	34
Anyanyelvi fejlesztés és nevelés megvalósítása	34
Értelmi fejlesztés és nevelés	36
AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	37
Személyi feltételek	37
Tárgyi feltételek	39
Az óvodai élet szervezeti és időkeretei	40
Napirend	40
Hetirend	41
AZ ÓVODAI NEVELŐMUNKA TERVEZÉSE, DOKUMENTUMAI	42
A tervezés formái:	43
A gyermek megfigyelését, fejlődését nyomon követő dokumentáció (Mérés – Értékelés)	44
Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer (DIFER)	45
AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	45

Óvoda – család kapcsolata.....	46
Az együttműködés, kapcsolattartás formái:.....	47
Óvoda - bölcsőde kapcsolata	48
Óvoda – iskola kapcsolata	48
Óvoda - Családvédelmi és Gyermekjóléti Szolgálat kapcsolata	49
Óvoda-Pedagógiai Szakszolgálat, Szakértői Bizottság kapcsolata	50
Óvoda - Fenntartó kapcsolata	50
Óvoda - Egészségügyi intézmények, szervezetek kapcsolata	51
Az óvoda - közművelődési intézmények kapcsolata	51
Óvodánk kapcsolatai más óvodákkal	51
Óvoda – Szakmai Szervezetek.....	51
Nemzetközi Kapcsolatok.....	52
AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS	
FELADATAI	52
Játék.....	52
Játékfajták	55
Verselés, mesélés.....	57
Ének, zene, népi játék, tánc	60
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	63
Mindennapos mozgás	66
A külső világ tevékeny megismerése.....	69
Környezeti tartalom	70
Zöld Óvodai tevékenységeink	73
Matematikai tartalom	74
Munka jellegű tevékenységek.....	76
A tevékenységben megvalósuló tanulás.....	78
A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK ÉS A	
SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ PEDAGÓGIAI	
TEVÉKENYSÉGEK.....	82
Gyermekvédelem	82
Esélyegyenlőség biztosítása.....	84
A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.....	85
Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése, fejlesztése	86
Különleges bánásmódot igénylő gyermekek.....	86
Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése.....	86
A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek	88
A hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek.....	89
Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek	90
Beszédfogyatékos gyermek (nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban).....	90
Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek.....	91
A fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő gyermek (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavar).....	91
Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTMN).....	92
Kiemelten tehetséges gyermek.....	93
Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése (HH, HHH)	94
Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek	95
1-es típusú diabétesszel élő gyermekek speciális ellátása	97
Habilitációs, rehabilitációs tevékenység támogatása	97
Integráció	98
A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	99

AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, JELES NAPJAI, EGYÉB	
RENDEZVÉNYEI.....	101
A PEDAGÓGIAI MUNKÁNK ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE ...	103
ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK.....	105
ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT.....	105
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	106
Felhasznált irodalom.....	108

Az intézmény adatai

Az intézmény hivatalos elnevezése:

PUSZTASZENTLÁSZLÓI ÓVODA – BÖLCSŐDE

Az intézmény székhelyének címe, telefonszáma:

Pusztaszentlászlói Óvoda – bölcsőde
8896 Pusztaszentlászló, Kossuth u. 112.
Telefon: 06-92/310-114
E-mail: pusztaszentlaszloi.ovi.bolcsi@gmail.com
Honlap: www.pusztaszentlaszloiovibolcsi.hu

Az intézmény fenntartójának címe, telefonszáma:

Pusztaszentlászló Község Önkormányzata
8896 Pusztaszentlászló, Kossuth u. 87.
Tel: 06-92/569-024
E. mail: pusztaszentlaszlo@gmail.com
Honlap: <https://pusztaszentlaszlo.hu/>

Az óvodai csoportok száma: 1 vegyes életkorú csoport.

Az intézmény igazgatója, a program benyújtója: Simonné Varga Katalin

Pusztaszentlászló, 2025. október 01.

Simonné Varga Katalin

igazgató

Intézmény igazgatói ajánló

„Csináljon bármit,
ami nyitogatja szemét és eszét,
szaporítja tapasztalatait.
Ő azt hiszi, csak játszik.
De mi már tudjuk, mire megy a játék.
Arra, hogy –e világban otthonosan mozgó,
eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”
(Varga Domokos)

Szeretettel köszöntöm Olvasóinkat, akik kezükbe veszik Pedagógiai Programunkat, érdeklődnek az intézményünk iránt. A törvényi változások és az óvoda arculatjának változásai miatt szükségessé vált programunk módosítása. Pedagógiai Programunkat új környezeti tartalmakkal színesítettünk, figyelve a helyi és gyermeki sajátosságokra, lehetőségekre. Fontosnak érezzük a környezeti nevelés kiemelését a mai világ fenntarthatósági problémáival. Szeretnénk a gyermekeket a környezet védelmére, környezettudatos szemléletre, kreatív problémamegoldó gondolkodásra nevelni a különböző tevékenységek által.

Olyan óvodai élet megteremtésére törekszünk, mely

- biztonságérzetet nyújt;
- szeretetteljes légkört sugároz;
- a természeti és társadalmi környezettel szoros kapcsolatban értékeket teremt és közvetít;
- érzelmekben, élményekben, tevékenységekben gazdag;
- képességeket, készségeket fejleszt;
- tiszteletben tartja a gyermek jogait, egészségét, adottságait, érdeklődését;
- ahol a gyermekek napjuk nagy részét örömmel, boldogan, önfeledt játékkal töltik.

A családi légkör, a jól felszerelt épületünk és udvarunk, a lelkiismeretes, munkájukra igényes, gyermekszerető óvodapedagógusaink a családdal együttműködve mindent megtesznek annak érdekében, hogy az óvodánkba járó valamennyi gyermek felkészülten, és arra éretten kezdhesse meg az iskolai éveket.

Fontos számunkra, hogy a gyermekek szülei - az óvodába lépés pillanatától – ismerjék Pedagógiai Programunkat, az abban foglaltakat elfogadják és megvalósítását támogassák.

Tegyük együtt széppé, emlékezetessé gyermekeink itt töltött éveit!

Jogszábai háttér

Pedagógiai Programunk a 363/2012. (XII.17.) számú Kormány rendelet értelmében, az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült, magában foglalva a hazai és a helyi óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit.

Ezen kívül a Pedagógiai Programunk módosítását és kiegészítését az alábbi jogszabályok, törvények, rendeletek figyelembevételével készítettük el:

- Az intézmény hatályos Alapító Okirata;
- 1997 évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról;

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény;
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról;
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról;
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól;
- 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról;
- Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény;
- 368/2011. (XII. 31.) Kormányrendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról;
- 20/2012(VIII.31) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről;
- 17/2013(III.1) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról;
- 22/2013(III.22.) EMMI rendelet egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról;
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről;
- 77/2025 (IV. 15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról.

Pedagógiai Programunk a felsorolt törvények és rendeletek alapján, a gyermekek alapvető tevékenységeire, a játékra, a helyi sajátosságokra, hagyományokra épül. Fő hangsúlyt kap benne a testi, lelki gondozás, az érzelmi biztonság és a szociális önellátó szokásrendszer, a környezettudatos magatartásformálás megalapozása. Pedagógiai Programunk készítésekor figyelembe vettük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének elveit is.

Pedagógiai Programunk biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és módszertani szabadságának érvényesülését. Tiszteletben tartja a gyermekek érdekeinek védelmét. A gyermekek harmonikus fejlődése érdekében óvodai nevelésünk a sokszínűsége és a szakmai megújulásra törekszik.

Az intézmény bemutatása

Intézményünk Zala megyében, Zalaegerszegtől 25 km-re délre, az Alsó-Válicka patak völgyében fekvő, kb. 650 főt számláló Pusztaszentlászló nevű községben található. Intézményünk festői környezetben helyezkedik el: a szőlőhegy és az Újhegyi Kilátó lábánál, fák ölelésében. A településen Horgászto és Termálfürdő is a pihenést, kikapcsolódást szolgálja. A településen az elmúlt években letelepedett fiatal családok a helyi bölcsődét, óvodát részesítik előnyben,

Több évtizedes múltra tekint vissza az óvodai nevelés községünkben: az első óvodát 1948-ban alapították. Többszöri költözés után óvodánk jelenlegi épületét 1990-ben adták át. A két csoportos óvoda tárgyi és személyi feltételei megfeleltek a kor előírásainak. A folyamatos óvodai gyermeklétszám csökkenése és a megfelelő tárgyi feltételek következtében 2014 szeptemberétől az óvoda egy csoportos, egységes óvoda-bölcsődeként működhetett. 2018 nyarán sikerült megvalósítani a fenntartó önkormányzat támogatásával a mini bölcsődei

csoport indításához szükséges átalakításokat, beruházásokat: az egyik óvodai csoportszobából Mini bölcsőde lett kialakítva. Ennek köszönhetően 2018. szeptember 1. óta biztosítja a 20 hetes – 3 éves gyermekek napközbeni ellátását, szakszzerű nevelését, gondozását, továbbá testi és lelki szükségleteiknek kielégítését, kiegészítve a családi nevelést és gondozást.

A bölcsőde működésével az óvoda többcélú köznevelési intézménnyé vált, PUSZTASZENTLÁSZLÓI ÓVODA – BÖLCSŐDE névvel. Célunk, hogy hosszú távú jó színvonalú alapellátást biztosítsunk a családok számára. Kiemelt feladatunknak tekintjük munkánk során, hogy a kisgyermeket nevelő családok segítséget kapjanak gyermekük neveléséhez, biztosított legyen számukra a magas színvonalon történő napközbeni ellátás.

Az intézmény épülete, 2021-ben sikeres pályázat eredményeként teljeskörű felújításon ment keresztül. Rendelkezünk a nevelőmunkához előírt kötelező eszközökkel (szintén pályázati forrásból). A gyermekek étkeztetését az épületben működő tálalókonyha látja el.

Óvodánk 2018-ban elnyerte a „Zöld óvoda” címet.

Büszkén viseljük már harmadi éve a Boldog Óvoda címet.

Sikeresen pályáztunk 2022-ben az Iskolakertekért Alapítvány Országos Iskolakert-fejlesztési Program keretében meghirdetett Óvodakert - Kezdő pályázaton. 2022 őszén óvodánkban létrehoztuk az Óvodakertünket. A program 300 ezer forint értékű eszközcsomagot, illetve egy továbbképzést biztosított a számunkra, melyen Fehér Tímea óvodapedagógus vett részt. A program célja a fenntartható, környezettudatos jövőkép megalapozása. Az Óvodakert egy olyan öko szemléletű oktatási és nevelési tér, ahol az óvodás gyermekek személyesen vehetnek részt a házi kerti zöldségnövények, gyümölcsök és dísnövények termesztési, gondozási munkáiban.

Intézményünk, mint a település egyetlen közoktatási intézménye szervesen kapcsolódik Pusztaszentlászló közösségének életéhez, aktívan részt vesz ünnepein, közvetíti értékeit, megőrzi hagyományait és ezáltal megóvjá jövőjét.

I. BEVEZETŐ

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok, valamint a gyermeket megillető jogok biztosítása érdekében a Magyar Köztársaság által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve - meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit:

- az egyenlő hozzáférés biztosításával az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia;
- a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak;
- az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széles körű módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekében tartalmaz.

Az óvodai nevelési program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is.

Küldetésnyilatkozat

*„Egyetlen parancs van, a többi csak tanács:
igyekezz úgy érezni, gondolkozni, cselekedni,
hogy mindennek javára legyél.
Egyetlen ismeret van, a többi csak toldás:
Alattad a föld, fölötted az ég, benned a létra.”
(Weöres Sándor)*

A Pusztaszentlászlói Óvoda – Bölcsőde intézményébe szeretettel várjuk településünk valamennyi bölcsődés és óvodáskorú gyermekét. Szeretettel fogadjuk a szomszédos községek gyermekeit is a kis létszámú, családi intézményünkben.

A Pusztaszentlászlói Óvoda - Bölcsőde olyan intézménnyé szeretne válni:

- ahol szeretetteljes, derűs légkörben, gyermekszerető, minden új iránt nyitott óvodapedagógusokkal és dolgozókkal együtt neveljük gyermekeinket, elfogadva a másságot és tiszteletben tartva az egyént;
- ahol Boldog Óvodaként, boldog, kiegyensúlyozott, harmonikus személyiséggel rendelkező gyermekek nevelésére törekszünk, mely során kiemelt szerepet kap a bizalom, a szeretet, a tisztelet, a megbecsülés, a befogadás;
- ahol naponta folyamatosan biztosított a játék lehetősége, mint legfontosabb gyermeki szükségletet;
- ahol a napi rendszeres testmozgással, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékokkal és feladatokkal biztosítjuk a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását;
- ahol a szülők együttműködők, őszintén véleményt nyilvánítók és elégedettek legyenek;
- ahova a gyermekek szívesen járnak és ahova a szülők szívesen hozzák gyermekeiket;
- ahol a hagyományos ünnepeink megtartásával és a természet közvetlen megismerésével megalapozzuk, hogy gyermekeink nyitottá váljanak az emberi és természeti környezetben megmutatkozó jóra és szépre;
- ahol az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását (szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékosság, komposztálás...);
- ahol a családi nevelést kiegészítve, folyamatosan együttműködve biztosítjuk gyermekeink számára a harmonikus fejlődéshez szükséges feltételeket;
- ahol mindent megteszünk azért, hogy gyermekeink önmagukhoz képest (az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével) fejlődjenek, mely által az óvodáskor végére elérjék az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, PEDAGÓGUSKÉP

Gyermekekép

*"Milyen embert is akarunk formálni?
A válasz egyszerű: egészséges testű, akaraterős,
jó ítéletű, értelmes, tetterre kész,
szép célokért hevülő és áldozó embereket,
akik meg tudják érteni és élni a szépet és nagyot minden téren,
akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal,
akik megértik a dolgok összefüggéseit,
akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek,
amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon és jóakaraton épülhet."
(Szent-Györgyi Albert)*

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Óvodánkban arra törekszünk, hogy minden gyermekhez megtaláljuk azt az utat, mely számára a legmegfelelőbb, mellyel fejlődését a legoptimálisabban tudjuk segíteni. Ézelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkörben valósítjuk meg a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztését.

Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Intézményünkben fontosnak tartjuk a „gyengéd átmenet” biztosítását mind a bölcsődéből az óvodába, mind az óvodából az iskolába történő váltásnál.

Pedagóguskép

.....a gyermek csak azt képes szeretni,
aki őt szereti, és csak szeretettel lehet nevelni."
(Dzserzsinszkij)

Az óvodai nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

Óvodapedagógusaink munkájuk során építenek erősségeikre és folyamatosan képezik, fejlesztik magukat érdeklődésüknek megfelelően, a pedagógiai munka színvonalának emelése érdekében.

Értékeink, erősségeink:

- feltétel és megkülönböztetés nélküli gyermekszerepet: tiszteletben tartjuk a gyermekek jogait, adottságaiból eredő különbözőségeit;
- a gyermekeket egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására neveljük;
- a párhuzamosan végezhető tevékenységekhez a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét biztosítjuk;
- figyelembe vesszük a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítva a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit;
- az ismeretek átadásakor a törekszünk a komplexitásra, melyet a gyermekek tevékenykedtetésével, cselekvésbe ágyazottan valósítunk meg;
- értékeléseikkel, visszajelzéseikkel a gyermekek fejlődését segítjük;
- olyan munkaformák, módszerek alkalmazására törekszünk, amelyek önellenőrzésre, önértékelésre ösztönzik a gyermekeket, elősegítik önértékelési képességeik kialakulását;
- kommunikációnkat minden partnerrel a kölcsönösség és konstruktivitás jellemzi;
- a tervező-elemző munka során felhasználjuk a korszerű infokommunikációs eszközöket;
- kiemelten fontosnak tartjuk a nevelő- és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottakkal való hatékony együttműködést az óvodai nevelés eredményessége érdekében;
- betartjuk a pedagóguspálya jogi és etikai normáit, különös figyelemmel a titoktartási kötelezettségre vonatkozóan;
- fontosnak tartjuk a folyamatos megújulást: a pedagógiai kutatások, fejlesztések, innovációk megismerését és felhasználását pedagógiai munkánk során;
- a nemzeti értékek és azonosságtudat iránti elkötelezettség.

Ismerjük:

- az óvodai nevelés tartalmát meghatározó alapidokumentumokat;
- az óvodai tevékenységek formáit, céljait, feladatait;

- a hatékony nevelési stratégiákat – munkaformákat, módszereket, különböző motivációs technikákat, az ezekhez szükséges eszközöket;
- azokat a lehetőségeket, szintereket, melyek megteremtik a sokoldalú tapasztalatszerzést az óvodában vagy az óvodán kívül;
- az anyanyelv által közvetített fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait és ennek a gyermekek fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét;
- a gyermeki tevékenységek által fejlesztendő készségeket, ezek fejlődésének mérése, megfigyelési módszereit;
- a pedagógus szereppel kapcsolatos különböző elvárásokat.

AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJAI, ALAPELVEI

Az óvodai nevelés **célja**, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Az óvodai nevelés **alapelvei**:

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről;
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról;
- e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről;
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

ÓVODÁNK HELYI NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITÚZÉSEI

Óvodánk Pedagógiai Programja az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának irányvonalát követi.

Nevelési alapelveink:

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, melyben óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.
- A gyermekeket olyan fejlődő személyiségnek tekintjük, akiknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.
- Az óvoda inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét, a hozott hátrányok kompenzálását.
- Egyéni különbségeket toleráló légkörben adunk esélyt minden gyermek erősségei felismerésére, sikerélményeire.
- A nemzeti identitástudat, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés segítése.
- Az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk, ezzel segítve a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, kompetenciáinak alakítását.
- A gyermekek differenciált egyéni fejlesztését elsősorban a csoport, a közösség keretein belül valósítjuk meg, szükség esetén kompetens szakember segítségét kérjük.
- Tiszteletben tartjuk a hátrányos megkülönböztetés tilalmát.
- Mindenkor és minden helyzetben figyelembe vesszük a gyermekek érdekeit, tiszteletben tartjuk, megerősítjük jogaikat, emberi méltóságukat.

Nevelési értékeink:

- Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, a célok, feladatok meghatározásakor mindig a gyermeki szükségletekből indulunk ki.
- A tevékenységekhez derűs, nyugodt, az ismeretek hatékony befogadására alkalmas, cselekvésre ösztönző környezetet biztosítunk.
- Az életkori sajátosságokat, egyéni érési ütemet figyelembe véve alapvető jelentőségűnek tartjuk a játéktevékenységet, a játékosságot, a minél több érzékszervet igénybe vevő tapasztalatszerzést, élményhez juttatást, a gyermekek mozgásigényének kielégítését.
- Óvodánkban gyermekeinket az elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- Az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek megőrzésére törekszünk.
- Az óvodapedagógusok szakmai önállóságának tiszteletben tartását hangsúlyozzuk.
- Az együttgondolkodás, optimizmus, gyermekszeretet, elkötelezettség és a jövő iránti felelősség határozza meg nevelőmunkánkat.

Nevelési céljaink:

- az emberi jogok és a gyermekeket megillető jogok tiszteletben tartásával a gyermekek érdekeinek képviselése;
- a gyermekek elfogadása, tisztelete, szeretete;
- a gyermekek személyiségének teljes körű kibontakoztatása, sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, az életkori-, az egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével;
- a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi képességeik fejlődésének elősegítése, alakítása;
- a közvetlen és tágabb természeti és társadalmi környezet felfedezése, felfedeztetése változatos mozgásos és érzékszervi tapasztalatszerzések által;
- a gyermek természetet szerető, óvó, védő, környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása;
- a gyermekek egészséges életmóddal kapcsolatos szokásainak, életvitelének kialakítása;
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek differenciált, egyéni fejlesztésével esélyegyenlőség biztosítása: az Alapító Okiratban meghatározott sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek befogadásának segítése, integrálása; a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű (HH és HHH) gyermekek hátrányának kompenzálása; a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel, részképesség-gyengeséggel küzdő (BTMN) gyermekek fejlesztése;
- tehetségigérek felismerése, képességek kibontakoztatásuk elősegítése.

AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztő program;
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés;
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztő program

*„Nagyobb gonddal ápolod tested épségét is,
hogy az méltó lakása legyen lelkednek,
s könnyebben cselekedhesd a jót.”
(gr. Széchenyi Ferenc, 1817)*

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Célunk:

- A helyes életritmus megszervezése, az ehhez kapcsolódó tevékenységek és az ezen alapuló egészséges életmód szokásainak kialakítása.
- Az egészségkultúra megalapozása, a gyermekek testi fejlődésének elősegítése.
- **Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához**

Feladatunk:

- A gyermek gondozása, testi szükségletének, mozgásigényének kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése, edzettségének elősegítése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges, biztonságos, esztétikus környezet megteremtése.
- A környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve- prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Egészségnevelési és környezetnevelési elveink:

- érzelmi és értelmi környezeti nevelés;
- rendszerszemléletre nevelés (globális életszemlélet, holisztikus látásmód alakítása);
- fenntarthatóságra nevelés („ökológiai lábnyom gyermekszemmel”);
- a környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása;
- optimista életszemlélet kialakítása;
- tolerancia és segítő életmód kialakítása;
- játékos cselekedtetésen, tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés.

A nevelés feladatai az óvodai nevelés teljes rendszerét átszövik.

Az egészséges személyiség fejlődésének egyik fontos feltételének tartjuk az óvodapedagógus és gyermek, a dajka és gyermek közti jó kapcsolat kialakulását.

Az a gyerek, aki egészséges környezetben él, sokat és szabadon mozog, odafigyeléssel és szeretettel foglalkoznak vele, egyéni adottságaitól függően óvodáskor végére alkalmas lesz az iskolai életre, kapcsolatra, feladatra.

Egészségfejlesztő program

A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 128.§ - a határozza meg a nevelési-oktatási intézmény feladatait a gyermekek egészségfejlesztésével összefüggésben: *„A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki-szellemi jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.”*

A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen az óvodapedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési- oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.”

Az egészség fejlesztése kisgyermekkortól kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben.

Az egészség védelme tanítható, fejleszthető. A kisgyermekkorban történő egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van. Ezeket figyelembe véve az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület.

A nevelési-oktatási intézmény egészségfejlesztéssel összefüggő feladatai:

1. a személyi higiéné,
2. az egészséges táplálkozás,
3. a mindennapos mozgás, testmozgás,
4. a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
5. a bántalmazás és erőszak megelőzése,
6. a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
7. a környezet védelmének és megóvásának területére terjednek ki.

A személyi higiéné

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az óvoda mindennapos szokás rendjével.

Gondozás

Az óvodai élet egyik alapvető tevékenysége. A kisgyerek olyan szükségleteit elégíti ki, amely elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakulásához. Ezzel a gyerekek testi nevelésén keresztül hat az egész személyiség alakulására. A gondozás a gyerekek fejlődése során egyre több egészségnevelési feladatot tartalmaz. E tevékenységek végzése közben lehetőség nyílik egymás jobb megismerésére, kialakul a kölcsönös bizalom, fejlődik közösségi érzésük, empátiás készségük. A gyermek gondozásának alapja az óvónő és gyerek közti meghitt,

bensőséges, őszinte bizalmon alapuló viszony, emellett fontos a szülőkkel való kapcsolattartás: segítsék a gyermekük érzelmi feloldódását, óvodai beilleszkedését.

Feladatunk:

- Segítő együttműködéssel (óvodapedagógus, dajka), elfogadó megértéssel bátorítjuk a gyermekeket az önkiszolgálásban, egyéni fejlődési ütemük figyelembevételével alakítjuk az egészségügyi szokásokat.
- Megmutatjuk, gyakoroltatjuk a napi élethez szükséges szokásokat, melyek óvodáskor végére szükségletté válnak (helyes kézmosás, fogmosás, WC használat, zsebkendő használat).
- WC használat az intimitás tiszteletben tartásával az életkornak megfelelően, önállóan történik. A WC használat higiéniai szabályainak kialakítása folyamatos feladat az óvodai nevelőmunka során.
- A napirend keretei között elegendő időt és amennyiben szükséges (az egyéni tempót, sajátos nevelési igényt és életkori sajátosságokat figyelembe véve) segítséget biztosítunk a gyermekeknek a tevékenység ellátására.
- Biztosítjuk minden gyermek számára a saját, jellel ellátott személyes eszközöket (törölköző, fogkefe, fogmosó pohár, ivópohár, fésű, ágynemű).

Öltözködés

A ruházat védi a testet az időjárás változásai ellen és fejleszti a gyerek ízlését, esztétikai érzékét. A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy gyermeküket az aktuális időjárásnak megfelelően, rétegesen öltöztessék. A ruházat legyen kényelmes (hosszú zsinóroktól, csatoktól... mentes), ne akadályozza a gyermeket, tudjon benne mozogni és érezze magát jól benne. Az öltözetnek igen fontos része a váltócipő, a kinti cipő/lábbeli és a kötelező, irányított mozgás tevékenység során használt tornacipő. A jól kiválasztott váltócipővel elkerülhető a balesetek túlnyomó része.

A gyermekeknek külön, jellel ellátott öltöző polcuk van, váltóruhájuk, váltó cipőjük megfelelő tárolásához. Külön odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat, cipőjüket mindig a helyére tegyék.

Feladatunk:

- Az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása.
- Az öltözködéssel kapcsolatos technikai fogások megtanítása: gombolás, kötés, zipzárazás, ruhadarabok kifordítása, összehajtása felnőtt segítségével, később egyre inkább szóbeli útmutatással történik (bemutatás, cselekedtetés, buzdítás, dicséret).
- Saját felszerelésük, ruhájuk felismerésének gyakorlása.
- A napirend keretei között elegendő idő biztosítása az öltözködés egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítség nyújtása.
- Az önállóság fokozatos kialakítása.

Pihenés

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Az alvási szokások alakítása, az ezzel kapcsolatos tudatosság és következetesség éppolyan fontos, mint az egészséges táplálkozás és a rendszeres testmozgás. Az óvodában a változatos, minden érzékszervet igénybe vevő tevékenységek, játékok során a gyermekek elfáradnak, ezért kiemelt figyelmet fordítunk a mindennapos pihenés biztosítására. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, a nyugalom és kényelmes ruházat: „alvós” ruhában (pizsamában) alszanak a gyermekek, melyet a szülők hoznak.

Az óvodában korszerű, a higiénés feltételeknek megfelelő gyermek fektetőn alszanak a gyermekek. Az ágynemű tisztításáról a szülők gondoskodnak három hetente, ill. a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

Feladatunk:

- Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően biztosítjuk a nyugodt pihenés feltételeit, ellenőrizve a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését.
- A pihenéshez biztosítjuk a nyugodt, meghitt légkört a hagyományainknak megfelelően: mesélés elalvás előtt, éneklés, testközeli jelenlét biztosítása.
- Figyelünk az egyéni szokásokra is, engedjük az otthoni kedvencekkel való alvást.
- Fontosnak tartjuk a helyes életritmus kialakítását, megalapozását a családokkal együttműködve, ezért javasoljuk a szülőknek, hogy az étkezések és a pihenés időpontját a hétvégén vagy az óvodai szünetekben is célszerű betartani.
- A pihenés alatti nyugalom fenntartására törekszünk, de nem erőltetjük a gyermekekre a mozdulatlanságot, az alvást.

A betegségek megelőzésére nevelés

Kiemelt nevelési feladat a fertőző betegségek megelőzésére nevelés. A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkeendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartása. A gyermekek egészségének védelméhez, megőrzéséhez, a betegségek megelőzéséhez szükséges az óvodapedagógus és a szülő együttműködése.

Célunk az egészségvédő jó szokások kialakításával, a helyes magatartás begyakoroltatásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére.

Feladatunk:

- A gyermeki szervezet általános védekezőképességének fokozása, betegségmegelőzés a higiénés szabályok betartásával, helyes magatartási szokások begyakorlásával.
- Szezonális fertőző betegségek megelőzésére - a szülők segítségével - vitaminban gazdag zöldségeket és gyümölcsöket biztosítunk, hangsúlyozzuk ezek fogyasztásának fontosságát.
- A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára.

- A betegségből történő felgyógyuláskor a közösségbe való visszatérés szabályait érvényesítjük.
- Rendszeres kapcsolatot tartunk fenn az óvoda védőnőjével, indokolt esetben többszöri szűrést iktatunk be (pl. fejtetvesség).

Az egészséges táplálkozás

Az egészségfejlesztési program az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja. A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alap élelmiszercsoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Az óvodai ételmezés nem tudja biztosítani a gyermekek számára az egész napra szóló élelmiszerek szükségességét. Nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát.

Célunk, hogy egészségesen táplálkozó felnőtt váljék gyermekeinkből és az egészséges élelmiszerek, ételek, a korszerű táplálkozás iránti igényt felkeltsük bennük.

Feladatunk:

- A gyermekekkel közösen végzett előkészületek során a kulturált étkezés feltételeinek a biztosítása.
- Az óvodai napirend keretében a dajkákkal együttműködve a gyermekek megismertetése új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket.
- A feltálatl ételek elnevezését megtanítjuk a gyermekeknek, egy-egy ismeretlen étel bevezetésénél gondolunk arra, hogy a gyermek először kóstolja meg, így kedvcsináló ismereteket nyújtunk az ételről.
- Arra törekszünk, hogy az étkezések során minél több gyermek kóstolja meg a különböző, számukra ismeretlen tejtermékeket.
- Intenzív rágásra ösztönzés.
- A folyamatos folyadékpótlást a nap bármely időszakában biztosítjuk.
- Születésnapok egészségesebb kivitelezése pl.: torta nélkül, gyümölccsel.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatával ismertetjük meg a gyermekeket.
- Fontosnak tartjuk a családokkal való szoros együtt működés kialakítását az egészséges táplálkozás szokásainak a terén. Felhívjuk a figyelmet az otthoni reggeli és vacsora fontosságára, valamint arra is, hogy kerüljék a családi étkezések során a cukros, sós, zsíros ételek és szénsavas, színezett italok fogyasztását. Részesítsék előnyben az egészséges, az alacsony zsírtartamú ételeket, a tejtermékeket, halat, baromfihúst, barna kenyeret.
- Fokozottan ügyelünk a különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetésére.
- A szülők támogatásával a mindennapi gyümölcs- és zöldség fogyasztást biztosítani tudjuk.
- Tanácsot adunk a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel tudják kiegészíteni.

- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmakat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, gyümölcstál összeállítása).
- Minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, megismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel: őszi piacot, kerteket látogatunk. Mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve tesszük még vonzóbbá a gyermekek számára.
- Óvodakertünkben saját termesztésű zöldségeket, növényeket gondozunk, amiket felhasználunk a mindennapi étkezések során.

A mindennapos testnevelés, testmozgás

A mozgás segíti a gyermeket a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében és meghódításában. A gyermekek természetes mozgáskedvére építünk, a mozgás szeretetére neveljük őket.

A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életünket behálózza. A mozgásos versengések során a gyermekek átélnek sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezek kezelését is. A közös, örömmel végzett mozgás közben pedig társas kapcsolataik is kiszélesednek.

A mindennapos testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék, a lábboltozat erősítő és a gerincferdülés kialakulását megelőző, tartásjavító gyakorlatok állnak. Hetente egyszer mozgás (torna) foglalkozást is tartunk a tornaszobában, amelyen elemi mozgásokat ismernek meg és gyakorolnak a gyermekek (mászás, járás, futás, ugrás, dobás, elkapás) játékos formában.

Célunk:

- a rendszeres testmozgás biztosításával megalapozzuk a gyerekek mozgáskultúráját,
- a szabadban való tartózkodás igényének felkeltése,
- rendszeres testedzés szokássá alakítása,
- az egészséges életvitel megalapozása.

Feladatunk:

- A gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket.
- Az óvodaudvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás).
- Minél több alkalom biztosítása a szabad mozgásra, mely gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgás-tevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismételtesére.
- A gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez igazítani a mozgásos tevékenységeket, eszközöket.
- Heti 1 kötelezően szervezett mozgás foglalkozás keretében mozgásos tevékenységekkel a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztése.

- Edzési lehetőséget biztosítani a környezet, levegő, napfény kihasználásával, időjárástól függően (köd, -5 fok alatt, eső, viharos szél esetén nem).
- Évszakonként közeli kirándulásokat, sétákat szervezünk változatos helyszínnel, megismertetjük a természetjárás szépségét a gyermekekkel.
- A nyári napirend alakításánál az egész napos levegőn való tartózkodásra törekvés (kivétel az erős napsugárzás miatt a 11-15 óra közötti időszak).
- Az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében.
- A mozgás utáni regenerálódás biztosítása.
- Fokozott figyelmet fordítunk a betegségből lábadozó, gyenge fizikumú gyerekek fokozatos tevékenykedtetésére, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek egyéni speciális szükségleteire.

A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A testi és lelki egészség fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermekek környezetéhez történő alkalmazkodását, és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére.

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapos gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanat szerves része.

Az intézmény felnőtt dolgozói modell, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért ők nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az intézményünk feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

Célunk: a gyermekek szociális biztonságának, törekvéseinek, személyiségtulajdonságainak szabad kibontakozásának elősegítése, a tartós pszichés stressz feldolgozásának elősegítése, a harmonikus társkapcsolatok és az empátiás készség alakítása.

Feladatunk:

- Az egészséges személyiségfejlődés biztosítása a gyermek idegrendszerének és lelki életének megóvása a káros hatásoktól, az idegrendszeri-pszichés túlterheléstől, kimerültségtől (napirendünket rendszeresség, rugalmasság jellemzi).
- A stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz - hatások és helyzetek elkerülésével, illetve a stressz- hatások kompenzációja (az óvoda külső és belső terei biztonságot sugároznak, kerüljük a sürgetést – várakozást).
- Az egészségre káros szokások (alkoholfogyasztás, dohányzás), az indokolatlan mértékű gyógyszerfogyasztás és az egyre terjedő drogfogyasztás, az elhízás és a cukorbetegség megelőzése: a gyermekeket megismertetjük az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez vezető tevékenységekkel, a helyes táplálkozás, a testedzés, a személyi és környezeti higiénia fontosságával.
- A tv-nézés és a számítógép, az „okoskütyük” használatában a mértékletesség fontosságának hangsúlyozása a szülők felé: válogassák meg a gyerek által elérhető tartalmakat, azok legyenek biztonsági alkalmazással ellátva.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modell, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló, a drog és alkohol veszélyeit életkornak megfelelő szinten megismertető óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

- Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és véleménynyilvánítás.

A szabad beszélgetések kezdeményezésének lehetőségei:

- Kirándulási élmények feldolgozása (napsütés, szabad mozgás, füstmentesség értéke).
- Városi, falusi élmények megbeszélése (gépkocsik füstje, az otthoni állattartással járó szagok...).
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről.
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabadlevegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).
- A témával kapcsolatosan drámajátékok, bábjátékok kezdeményezése.

A bántalmazás és erőszak megelőzése

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.” (A WHO definíciója).

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve (pl.: az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése).

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság, amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet (pl.: ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset stb.), de ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés is (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.).

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem- és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben a probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog- és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk.

Feladatunk:

- Az óvodapedagógusok alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- Intézményünk közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek érdekében együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.
- Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, jelzést teszünk a gyermekjóléti szolgálat felé.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

- A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazásának fontosságára is felhívjuk a szülők figyelmét. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezletekre megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését.

A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Nem elég az egészséget megvédeni, a balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire.

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve a bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre. Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

Elsősegély doboz kötelező minden óvodában, melyet folyamatosan rendben tartunk, feltöltünk.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek rájöjjenek, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek játékos tevékenységek során megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni (pl.: segítségkérés, felnőtt értesítése, a sérülttel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása). A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Alkalmazott módszerek: beszélgetés, szerepjáték, mesélés-bábjáték, drámajáték, könyv és képolvasás, társasjáték.

Célunk: a gyermekek egészségének és testi épségének védelme és az egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása.

Feladatunk:

- Év elején (továbbiakban szükség szerint) megbeszéljük az óvoda belső és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat.
- Megismertetjük gyermekeinkkel azokat a helyes magatartási formákat, amelyek betartására a balesetek elkerülése végett szükség van.
- Megismertetjük gyermekeinkkel a játék és taneszközök, valamint a tevékenységek során használt egyéb eszközök biztonságos használatát (az olló, tű, kés, villa használatának biztonságossá tétele gyakorlással történik).
- A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg a gyerekekkel, szituációs, valamint szabályjátékok során gyakoroljuk.

- Hasonló pedagógiai tudatossággal, szituációs játékok kezdeményezésével fordulunk a háztartásokban található háztartási gépek használatára vonatkozó szabályok megismertetése felé.
- Az előírt szabályzók betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb, a balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról.

Védő-óvó előírások:

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő-óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során be kell tartaniuk. A gyermekekkel az óvodai nevelési év elején, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetjük a következő védő-óvó előírásokat:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül rögzítésre.

Egészséges és biztonságos környezet kialakítása

Az egészséges életmód alakításának feltétele az egészséges környezet biztosítása.

Célunk a környezeti higiénia iránti igény, fogékonyság kialakítása a gyermekekben.

Feladatunk:

- A megfelelő személyi és tárgyi feltételek biztosításával elősegíteni az egészséges és biztonságos környezet megteremtését, mely pozitív hatást gyakorol a gyermekek fejlődésére és fejlesztésére.
- Lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése, mellyel a tevékenységekhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk.

Az eszközök, játékok tárolásához elegendő hellyel rendelkezünk, tisztán és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük.

A természetes levegőcserét az óvoda helységeiben folyamatosan biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel.

Gondoskodunk a helységek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról.

Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk.

Az óvoda udvarán minden gyermek biztonságosan használhatja a különböző mozgásfejlesztő eszközöket, játékokat. Az óvodapedagógusok feladata a balesetveszély és a fertőzések elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezelni, szükség esetén kezdeményezni tisztítását, javítását, cseréjét.

Az óvoda helyiségein tükröződik az óvodapedagógusok és dajka esztétikai kultúrája. Esztétikus, főként természetes anyagokból készült díszekkel, a hagyományos ünnepek, jeles napok tartalmának megfelelően történik a csoportszoba és egyéb helyiségeink díszítése, dekorálása.

A környezet védelme és megóvása

Világszinten egyre fontosabbá válik a környezet- és természetvédelem, a hulladékkezelés, az energiával való takarékoság, ami egyre nagyobb hangsúlyt kell, hogy kapjon az óvodai nevelés során is.

Célunk a gyermekekben a környezeti higiénia iránti igény, fogékonyság kialakítása és a környezettudatos, környezetbarát életvitel megalapozása.

Feladatunk:

- a környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekeket az energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelés;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- a gyermekek természeti környezethez való pozitív viszonyának alakítása, az élet tiszteletére, növények, állatok szeretetére nevelés;
- az óvoda tisztaságának megóvására, rendben tartására nevelés;
- a környezeti értékek, szépségek felfedeztetése, ápolása.

Az óvodakert, mint a nevelés színtere (*Óvodakert-program*)

Az Óvodakert-program célja a fenntartható, környezettudatos jövőkép megalapozása; a gyermekek egészséges táplálkozásának fejlesztése az óvodában, ezen keresztül a gyermekek, az óvodapedagógusok és a szülők szemléletformálása.

A pályázat tartalma: eszközcsomag, képzés és pedagógiai mentorálás biztosítása.

A program tartalma: Az Óvoda-kertben játékos módon, a közvetlen tapasztalatszerzés módszerével ismertetjük meg a gyermekeket a kertben folyó munkával, a kertészkedés mozzanataival.

A gyermek személyiségfejlődésében, ismeretszerzési folyamatában, tanulásában a spontán játék mellett jelentős szerepet játszik minden olyan tevékenység, melyet az óvodapedagógusok kezdeményező irányítással, a játékoság messzemenő figyelembevételével végeznek. Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermek saját szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetéről korának megfelelő saját észlelési tapasztalatokat gyűjtsön, szükség esetén alkalmazza is azokat. Az Óvodakertben mindezek tökéletesen megvalósulnak. Amikor a kisgyermek saját maga ültet el egy magot és neveli saját palántáját, később kiültetve gondozza a kertben, majd termését betakarítva salátát készítenek, vagy szendvicshez

fogyasztják, akkor ebből a tapasztalás sorozatból új ismeretek sorával gazdagodik: az ültetés, locsolás közben a száraz, vagy nedves talajt megtapintja, figyelheti a növény növekedését, gyomot irt körülötte, figyeli virágzását, termését. A biológiai körforgások a gyermek előtt zajlanak le.

A kerti tevékenységek szervesen kapcsolódnak az óvodai élet többi tevékenységformáiához (matematika, zenei nevelés, anyanyelvi nevelés...), a komplexitásra törekvés fő szempontként jelenik meg a kerti tevékenységek során is.

Az Óvodakert a gyermekek egész személyiségét formálja:

- a környezetben végbemenő változások megfigyelésével, megtapasztalásával fejlődik a gyermekek figyelme, megfigyelő- és rendszerezőképesége;
- a közös kerti munka során fejlődik együttműködési képességük;
- a kerti munkálatok, a kertészkedés fejleszti a gyermek önbecsülését, önállóságra, kötelezettségek vállalására és teljesítésére ösztönzik a gyermekeket;
- rendszerességre nevel, ráirányítja a gyermekek figyelmét a kertben zajló változásokra.

A kert továbbá lehetőséget ad a környezetet védő, természetbarát szokások kialakítására és gyakorlására. A jövő nemzedékének egészsége függ attól, hogy milyen élelmiszereket fogyasztanak életük során. A gyermekeknek a kertben végzett megfelelő növényápolással és gondozással (pl.: biogazdálkodás) példát tudunk mutatni az egészséges, vegyszermentes növényi termékek előállítására. A szülők személyiségére is hat, azáltal, hogy a gyermek közvetíti feléjük a megfelelő ökológiai, természet- és környezetbarát szemléletet.

Óvodakertünk, - melyben gyógynövények is találhatók - kertészkedésre, folyamatos megfigyelésre ad alkalmat a gyermekek számára. Kialakításakor figyelembe vettük az udvar természeti adottságait, a vidékünkre jellemző növényeket telepítettünk, s törekedtünk arra, hogy a kert a környezetbe beilleszkedjen, természetes hatást keltsen.

Az óvodai nevelés példaereje nagy, mely a gyermekek személyiségét egy életre befolyásolja. Mi pedagógusok ennek segítségével tudjuk a jövő nemzedékét az egészséges, környezetbarát, humánus élet medrébe terelni.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül végzik a testápolási, tisztálkodási, öltözködési teendőket.
- Az öltözködés során képesek megválasztani a helyes sorrendet és az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházatot.
- Segítenek a kisebbeknek, társaiknak a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.
- Tudnak cipőt fűzni és kötni, gombolni és hajtogatni (ruházat, takaró, terítő, szalvéta).
- Ismerik az időjárás, öltözködés, a táplálkozás és az egészségvédelem elemi összefüggéseit, a kapcsolódó szavakat, fogalmakat.
- Étkezésnél önállóan el tudják dönteni, miből mennyit kérnek, egyedül merítenek, töltenek folyadékot, biztonsággal használják a kanalat, villát, kést; higiénikusan étkeznek.
- Szívesen kóstolnak meg új ízeket. Ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.
- Valamennyi tevékenységüknél figyelnek a kulturált szokások betartására.

- Szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Képesek harmonikusan együttműködni társaikkal a mozgásos tevékenységekben.
- Örömként élik meg a közös (játékos, sportos) mozgást.
- Kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyészlelésük.
- Ismerik és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket.
- Szívesen tartózkodnak a szabad levegőn, és természetes igényükké válik a szabadban való mozgás.
- Megfelelő teherbírással és állóképességgel rendelkeznek.
- Igényükké válik a saját személyük és környezetük rendje, gondozottsága.
- Megfelelően használják az óvoda épületének helyiségeit, valamint a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket (lábtörölő, takarító eszközök).
- Takarékoskodnak a vízzel, papírral.
- A környezettudatos magatartás alapjait ismerik és gyakorolják.
- Szívesen és aktívan vesznek részt elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, élőlények, növények óvása, gondozása).

Az egészségfejlesztő program megvalósítása, ellenőrzése, értékelése

Nagyon fontosnak tartjuk a család és az óvoda nevelési elveinek összehangolását az egészségfejlesztő programunk megvalósítása érdekében. A gyermek az óvodába a családból hozza magával az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját. A szokásalakítás alapja a példamutatás, a tevékenységek gyakori végzése, ismételése.

Az óvoda egészségfejlesztő programjáról, az egészséges életmóddal kapcsolatos óvodai szokásokról a szülőket már az óvodába lépés előtt (nyílt nap; közös programok...) tájékoztatjuk. A program megvalósításához számítunk a szülők együttműködésére.

Az óvoda egészségfejlesztő pedagógiai tevékenysége beágyazódik a gyermek egészségügyi szakhálózat szervezeti tevékenységébe. Az óvodai gyermek-egészségügyi szolgálat és az óvodapedagógus együttműködése kiterjed a gyermekek egészségügyi ellenőrző vizsgálataira, az óvodai egészségnevelésre, egészségmegőrző preventív tevékenységeire. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink koordináltak, nyomon követhetők. Az egészségfejlesztési programban megfogalmazott feladatok elvégzését és az elért eredmények dokumentálását az óvodapedagógusok végzik. A gyermekek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása (az oviKRÉTA felületén) az óvodába lépéstől az iskolába lépésig, vagy az óvodánkból való távozásig tart. Az ellenőrzési folyamat a gyermekek egyéni képességeinek, fejlettségi szintjének folyamatos megfigyelésére, vizsgálatára irányul, melyben megtalálhatók az egészséges életmódhoz kapcsolódó testi, lelki és pszichés készségek és képességek is.

Az a gyerek, aki egészséges környezetben él, sokat és szabadon mozog, odafigyeléssel és szeretettel foglalkoznak vele, egyéni adottságaitól függően óvodáskor végére alkalmas lesz az iskolai életre, kapcsolatra, feladatra.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretettel léghő vegye körül. Mindezt szükséges, hogy

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket;
- az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek;
- az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit;
- az óvoda nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása. Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás- és normarendszer megalapozását.

A gyermek nyitottságára építve az óvoda segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével.

Célunk:

- A gyermekek érzelmi intelligenciájának megalapozása, erkölcsi tulajdonságainak, egyéni sajátosságainak, képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a biztonságot nyújtó, családi, kiegyensúlyozott léghő megteremtésével.
- Olyan derűs, vidám, kiegyensúlyozott gyermekek nevelése, akik erkölcsi tulajdonságaik, szokás – és normarendszerük megalapozásával elfogadják és tisztelik egymást, egymás különbözőségét.
- A közösségi érzés, közösségi magatartás, közösségtudat kialakítása.
- A társadalom, a közösségi élet szempontjából fontos értékek, tulajdonságok közvetítése, megismertetése a gyermekekkel (hagyományápolás, környezettudatosság, a szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása, hazaszeretet...).

Feladatunk:

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi, kiegyensúlyozott légkör megteremtése: mindezt a csoportszoba otthonos, barátságos berendezésével, az óvodapedagógusok és a dajka pozitív, befogadó attitűdjével, a köztük lévő bensőséges kapcsolat megteremtésével biztosítjuk.
- A boldogságra való képesség erősítése, kibontakoztatása, optimista, bizakodó életszemlélet alakítása, vidám hangulatú mindennapok biztosítása a „**Boldogságóra**” program segítségével.
- A társas együttélés és önérvényesítés alapvető szabályainak kialakítása és gyakoroltatása, ösztönözve a gyermekek közötti kapcsolatok kialakulását, az együttműködést; pozitív értékeléssel segítjük az önértékelés és az énkép egészséges fejlődését.
- Tevékenységi és értékelési rendszerünkkel, kommunikációnkkal erősítjük a gyermekek szociális kompetenciáit: erkölcsi tulajdonságait, értékrendjét (együttérzés, tolerancia, őszinteség, kitartás, önzetlenség, figyelmesség, a közös értékek óvása, a közösen végzett munka öröme stb.), akaratát (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat, döntési képesség a kortárs kapcsolatokban), valamint segítjük szokás, és normarendszerük megalapozását.
- Az óvodai élethez kapcsolódó szokások, hagyományok megteremtésével és ápolásával (név- és születésnapok), élmények és tapasztalatok biztosításával segítjük a gyermekek közötti együttműködést, a közösség alakulását és fejlődését.
- Érzelmi nevelésünkben nagy hangsúlyt fektetünk az ünnepekre, hagyományokra, melyeket tevékeny várakozás előz meg. Ezek az alkalmak kiemelkednek az óvoda mindennapi életéből: megerősítik, a közös élmény erejével fokozzák a közösséghez tartozás érzését. Ünnepeink, hagyományaink fényét emeli a feldíszített óvoda, a meglepetés varázsa. Nagy részük nyitott a szülők felé, ezzel is törekszünk a szülői ház és az óvoda közti kapcsolat gazdagítására.
- Társaik és a felnőttek megbecsülésére, egymás munkáinak megóvására, megértésre, toleranciára, mások véleményének, gondolatainak meghallgatására, tiszteletben tartására és a különbözőségek elfogadására neveljük őket.
- Olyan közösségi szokásokat alakítunk ki, amely lehetővé teszi, hogy a játszócsoportok ne zavarják egymást, legyen joguk a gyermekeknek szemlélődni, magányosan tevékenykedni, elkülönülni, legyen lehetőségük vitára, az érdekek ütköztetésére, a konfliktusok megoldására, a konszenzusra.
- A szülőföldhöz való kötődés, a hazaszeretet megalapozása érdekében, a szűkebb-tágabb környezetünk megismerésére sétákat, kirándulásokat szervezünk, melyek alkalmával rácsodálkozunk a természet szépségeire; azok megbecsülésére neveljük őket.
- Minden évben bábszínházi előadásokat szervezünk a gyermekek számára.
- Kiemelten fontosnak tartjuk településünk megismerését, felfedezését, a rendezvényekbe való aktív bekapcsolódást, és az élmények tevékenységekben való feldolgozását.
- Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy saját alkotásainak, produktumainak, „kincseinek” külön helye legyen (jellel ellátott fiók).
- Óvodai munkánk során a gyermekek fejlettségének megfelelő szinten közvetítjük az erkölcsi alapértékeket: igazság, helyes viselkedés, békés együttélés, szeretet, erőszakmentesség. Az erkölcsi nevelésben a mesének, a játéknak felbecsülhetetlen értéke van, melyet a közösségi nevelés, a munka jellegű tevékenységre nevelés területén is igyekszünk kihasználni.

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára biztosítjuk az egyéni érésüknek és fejlődésüknek megfelelő szakmai, pedagógiai segítséget a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel együttműködve.
- A kiemelkedően tehetséges gyermekeknek lehetőséget biztosítunk a képességeiknek megfelelő fejlődésre és speciális képességeik érvényesítésére.

A befogadás, beszoktatás

A befogadást, beszoktatást nagyon fontosnak tartjuk, ez az időszak meghatározza a gyermekek érzelmi kötődését. A befogadás idején is természetesnek tartjuk az egyéni eltérésekhez, igényekhez való igazodást, mely megjelenik a gyermekekkel való bánásmódban. A beszoktatás előkészítését a szülői igényekkel összhangban szervezzük.

- ~ Lehetőséget biztosítunk a szülőknek, hogy gyermekükkel együtt több alkalommal ellátogassanak intézményünkbe (nyílt napok, közös programok), megismerkedjenek az óvodapedagógusokkal, a dajkával, az új környezettel.
- ~ Figyelünk arra, hogy a beilleszkedés lehetőleg zökkenőmentes legyen az óvodai tevékenységek folyamatában.
- ~ Óvodába lépéskor vagy szükség esetén, családlátogatást kezdeményezünk, amennyiben ezzel a szülők is egyetértenek.
- ~ Fontosnak tartjuk, hogy fokozatosan váljon el a gyermek a szüleitől, miután közösen szereztek tapasztalatokat az óvodai életéről. Az elválást megkönnyítjük azzal, hogy addig itt maradhat a biztonságot nyújtó hozzátartozó, amíg a körülmények ezt igénylik.
- ~ Fokozatos beilleszkedési folyamatot biztosítunk (max. 2 hét, de egyedi megítélés alapján ez lehet rövidebb vagy hosszabb is).
- ~ A gyermekek magukkal hozhatják otthoni kedvenc játékaikat, biztonság-érzetüket fokozó holmijukat.

Célunk:

- A gyerekek számára megkönnyíteni a szülőtől való elválást.
- Olyan módszerek, eljárások alkalmazása, amelyek megkönnyítik a gyerekek alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez, biztonságot, nyugalmat adnak.

Feladatunk:

- A szülők és gyermekeik érdeklődésének felkeltése az óvoda iránt! A befogadás alkalmával törekszünk arra, hogy elfogadjanak bennünket a gyermekek, s a szülők a mi óvodánkat válasszák! A szülő bizalmának elnyerése az óvoda és a család együttműködésének alapja.
- Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermeket pozitív érzelmi hatások ériék már az első látogatásuktól kezdődően.
- Az óvodába érkező gyermekkel megismertetjük a csoportszobát, óvodánk udvarát, a kiszolgáló helyiségek elhelyezkedését, funkcióját, rendjét, hogy biztonsággal tájékozódhassanak, mozoghassanak bennük. Lehetőséget adunk óvodai jelük kiválasztására.
- Szülői értekezlet keretében tájékoztatást adunk a szülőknek az óvoda mindennapi életéről. Bemutatjuk az óvoda nevelési törekvéseit.

- A családi környezetből érkező gyerekek szüleinek az óvoda megismertetése különösen fontos, mert ők első alkalommal találkoznak a gyermek közösségben történő nevelésével.
 - Intézményünk mini bölcsődei csoportjából érkező gyermekeknek is új az óvodai környezet, a szokásrendszer, ezért fokozatosan közelítjük azt az óvodaihoz. A bölcsődei kisgyermeknevelő tapasztalatait, a kialakított jó szokásokat figyelembe véve tervezzük meg a bölcsődéből érkező gyermekek beszoktatását.
 - A szülővel egyetértésben beszéljük meg az óvodakezdés ütemezését (kit, mely napon hoznak be először az óvodába).
 - A csoportba járó gyermekek felkészítése az újonnan érkezők fogadására, melynek az ismerkedés időszakában fontos szerepe van a szeretetteljes légkör, a jó hangulat kialakulásához.
 - Fontosnak tartjuk, hogy már a befogadás (beszoktatás) ideje alatt a csoport szokásainak megfelelően végezzék a tevékenységet, amit sok-sok érzelmi megerősítéssel, játékosan gyakoroltatunk a gyermekek egyéni képességét, tempóját figyelembe véve. Ebben az időszakban fokozottan kiemelt szerepe van a gyermekkel való közvetlen kapcsolatunknak, a gondozás közbeni meghitt, személyes, testközelű együttlétnek.
 - Közös játékok, élmények és tevékenységek biztosítása, amelyekben szívesen vesznek részt az új gyermekek is.
 - A szülő tájékoztatása alapján megismerni a gyermek eddigi fejlődési jellemzőit.
 - Szeretetteljes óvónői magatartással, fokozott törődéssel, az egyéni bánásmód érvényesítésével érzelmi kötődésük alakítása.
 - Az egyes gyermekek szokásainak alakításával, kooperatív magatartással a gyermekek beilleszkedő-, és alkalmazkodó készségének erősítése.
 - A gyermek tervszerű, tudatos fejlesztése azután kezdődik, ha a gyermek beilleszkedett a csoportba, jól érzi magát, megismerkedett a felnőttekkel és a gyermekekkel, biztonságosan mozog az őt körül vevő környezetben.
- A befogadás, beszoktatás alatti megfigyelés tapasztalatait írásban rögzítjük a gyermek portfóliójában (A beszoktatás tapasztalatai).

Boldog Óvoda Program

A Boldogságóra program Magyarországon a pozitív pszichológia széles körben elfogadott és kísérleti eredményekkel bizonyított tudományág kutatásaira épül, és célja, hogy megerősítse a gyermekek önbecsülését és elősegítse a boldogságukat.

Intézményünk a 2020/2021-es nevelési évtől csatlakozott a Boldog Óvoda pályázati programhoz. Büszkéek vagyunk arra, hogy a „Jobb Veled a Világ” Alapítvány által adományozható „Boldog Óvoda” – címet már harmadik éve viselhetjük.

Célunk a Boldogságórák által olyan optimista, magabiztos és kitartó óvodások nevelése, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapi kihívásokat, észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokat, és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező iskolássá, majd felnőtté válnak.

A Boldogságóra Program 10 egymásra épülő témából áll, s ezek fokozatosan ismertetik meg az óvodás gyermekekkel a boldogság sokféle összetevőit, területeit és az arra való törekvés feltételeit.

A program témái:

1. A hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok ápolása
4. Jó cselekedetek gyakorlása
5. Elköteleződés egy cél mellett
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömek élvezete
8. A megbocsátás gyakorlása
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A program eszköztára sokrétű, az egyéni és csoportos tanulást változatosan támogatja. A boldogságórák által a gyermekeknek lehetőségük nyílik a figyelemre, az odafigyelésre, a megértésre, az érzelmek kifejtésére, megbeszélésére. A Boldogságóra program keretében óvodásaink játékosan, kreatív feladatok, gyakorlatok segítségével, életkoruknak megfelelő mesékkel, dalokkal tanulhatják meg, hogy hogyan növelhetik a boldogság szintjüket, és hogyan csökkenthetik a negatívitást az életükben. A program:

- fejleszti a gyermekek problémamegoldó képességét,
- szélesíti a gyermekek látókörét, gondolkodásmódját;
- segít gyakorolni a társas kapcsolatok ápolását;
- ellensúlyozza a negatív érzelmeket;
- óvja a gyermekek mentális egészségét;
- csökkenti az agressziót a gyermekközösségben.

Az óvodapedagógus egyéni döntései alapján, az aktualitásoktól, a gyermekek igényeitől függően határozza meg, miként építi be a csoport tevékenységeibe-mindennapjaiba az adott témákat, melyekhez segédanyagok megtalálhatók a boldogsagora.hu online oldalon. Célunk a program tovább folytatása és az Örökös Boldog Óvoda cím elnyerése.

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- szívesen jön óvodába, jól érzi magát a közösségben;
- érdeklődik gyermektársai és a felnőttek iránt, van „mi”-tudata;
- képes a csoportban kialakított helyes viselkedési szokások megtartására, a szabályokhoz való alkalmazkodásra, melyre társait is figyelmezteti;
- együttműködik társaival a közös cél érdekében, örül a csoport közös sikereinek;
- konfliktushelyzetben társaival próbál kompromisszumot kötni, megoldást keresni;
- az udvariassági formák betartásával kommunikál;
- várakozással éli meg az ünnepeket;
- megalapozódnak erkölcsi tulajdonságai: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség;
- fejlődik akarata: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladat- és szabálytudat;
- kialakul a szeretet, a mások iránti tisztelet, megbecsülés érzése;

- megérti, elfogadja és tolerálja, hogy az egyes emberek különbözőek; szükség esetén a tőle elvárható módon segítséget nyújt;
- igazmondásra törekszik, igazságtudata alakulóban van;
- óvodáskor végére ismeri szűkebb környezetét, képes rácsodálkozni a természet szépségeire, óvó- védő magatartásával képes megbecsülni azokat;
- képes önálló döntésre;
- szociálisan éretté válik az iskolára.

Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés

*„A tanulás ne lecke legyen a gyermeknek,
hanem szívdobogtató élmény!”
/József Attila/*

Anyanyelvi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés áthatja óvodánk mindennapi életét: a szocializáció folyamatában a beszéd, a kommunikáció, az önkifejezés, a gondolkodás és az értelmi fejlesztés legfőbb eszköze. Óvodánk tartalommal gazdag élete, a nyugodt, derűs légkör anyanyelvi nevelésünk alapja. Az anyanyelvi nevelést valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatnak tekintjük. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenységünk egészében jelen van.

Célunk:

- a szocializáció elősegítése, a családi nevelés kiegészítése;
- a magyar nyelv helyes használatára, szeretetére, megbecsülésére nevelés;
- a gyermekek beszéd-, és kommunikációs kedvének fenntartása, gondolatainak, érzelmeinek megfelelő kifejezésére való ösztön.

Feladatunk:

- a gyermek beszédfejlettségének, nyelvi képességeinek feltárása;
- elfogadó, biztonságot nyújtó, beszélő környezet megteremtése, mely alapja a beszédkapcsolat kialakulásának;
- a gyermekek biztonságos önkifejezésének, kommunikációjának megalapozása, a beszédkedv fenntartása;
- változatos módszerekkel, anyanyelvi játékokkal, spontán beszédhelyzetekkel a beszédaktivitás fokozása;
- a különböző tevékenységi formákhoz kapcsolódó, az anyanyelvi fejlesztést segítő nyelvi kommunikációs helyzetek teremtése (anyanyelvi játékok, beszélgető körök, érzelmekkel átszőtt szóbeli közlések...);
- a beszéd formai és tartalmi elemeinek gazdagítása: aktív és passzív szókincsbővítés a tevékenységek során (környezettudatossággal kapcsolatos kifejezések megismertetése is);
- a beszédészlelés, beszédértés, szövegértés fejlesztése;
- beszédlégzés, helyes artikuláció, kiejtés, hangerő, hangsúly, beszédtempó alakítása;

- differenciált fejlesztés az anyanyelvi játékok során;
- a beszédhibás gyermekek kiszűrése, együttműködés a szülőkkel, a logopédussal;
- a nyelvileg gátolt és beszédproblémákkal küzdő gyermekek esetében a bábozás által kínált lehetőségek kihasználása;
- az egyéni képességeknek megfelelő, differenciált foglalkozás a nyelvileg hátrányos helyzetű, a fejlesztendő és kiemelkedően fejlett gyerekekkel;
- gyermekeink személyiségfejlődésének segítése személyre szabott, pozitív értékeléssel;
- az anyanyelv megbecsülésére, szeretetere nevelés.

Az anyanyelv elsajátításának első színtere a család, mely döntően befolyásolja a gyermekek anyanyelvi kultúrájának kialakulását. Az óvodába lépő gyermekek már rendelkeznek bizonyos fokú kommunikatív képességgel, ami minden kisgyermeknél más és más szintű. Fontosnak tartjuk, hogy megismerjük a család anyanyelvi kultúráját, kifejezőképessége szintjét. Felmérjük az óvodába kerülő gyermekek beszédképességének állapotát, így megismerjük, hogy az adott gyermek fejlesztése során honnan kell kiindulni.

Az anyanyelvi fejlesztésünk alapja a gyermek beszédfejlettségének az ismerete. A gyermek kommunikációs nehézségei, interakciós zavarai, beszédfejlődésének nagymértékű elmaradása esetén a gyermek logopédiai vizsgálatát kérjük és logopédus segítségét vesszük igénybe.

A gyermek azt utánozza, amit hall és úgy, ahogyan hallotta, ezért a beszédfejlesztés leghatékonyabb eszköze az óvodapedagógus példamutató beszéde, kommunikatív viselkedése. Az óvodapedagógusnak, dajkának törekednie kell beszélgetés közben a szemléletességre, a képszerű kifejezések alkalmazására, mely segíti a gyermek gondolkodásának, képzeletének fejlődését is. A felnőttel való beszédkapcsolat az óvodában kiegészül a gyermektársakkal való tevékenység közbeni beszélgetéssel. A szabadjátékon túl, életszerű helyzetekben, természetes módon igyekszünk olyan kommunikációs helyzeteket teremteni, amelyek lehetőséget biztosítanak a párbeszéd gyakorlására, az önkifejezésre, az élmények felelevenítésére, ezáltal növelve a gyermekek beszédkedvét, interaktív kommunikációs aktivitását.

A magyar népmesék, a népi mondókák, versek, népdalok a legszebb és legértékesebb anyanyelvi fejlesztési eszközök. A mindennapos mesélés, verselés, éneklés mellett számos hagyományos és korszerű módszerrel (bábjáték, dramatizálás, dramatikus és szituációs játékok segítségével; anyanyelvi és beszédtechnikai játékokkal) igyekszünk gyermekeink optimális anyanyelvi fejlődését elősegíteni, biztosítani.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában fejezi ki;
- beszéde tartalmi és formai szempontból tiszta;
- beszédét személyiségének, és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeinek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kíséri;
- képes az összefüggő, folyamatos kommunikációra;
- beszéde tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek;
- beszédfegyelme kialakult: végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét;
- igényli a mesét, szívesen mesél, bábozik, dramatizál;

- szívesen kapcsolódik be nyelvi játékokba, maga is kezdeményezi azokat;
- tud szemkontaktust teremteni és tartani;
- nyelvi kifejezőképességükkel párhuzamosan fejlődnek értelmi képességei;
- az etnikai, migráns gyermekek is megértik, és helyesen alkalmazzák az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, képesek magukat megértetni.

Értelmi fejlesztés és nevelés

Az értelmi képességek kibontakoztatása, az önálló, problémamegoldó gondolkodás alapjainak lerakása fontos helyet foglal el az óvodai nevelésben. Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságainál fogva érdeklődő és kíváncsi. A mindennapokban komplexen megvalósuló értelmi nevelést és fejlesztést a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építjük, melyhez változatos tevékenységeket, tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosítunk, melyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Célunk:

- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek célirányos bővítése.
- A tanuláshoz szükséges értelmi képességek - észlelés, figyelem, képzelet, emlékezet, problémamegoldó gondolkodás, alkotóképesség – fejlesztése.
- A tanuláshoz szükséges képességeik alkalmassá tegyék őket az iskolai tanulás megkezdéséhez.

Feladatunk:

- a gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása;
- a gyermeki érdeklődés, kíváncsiság felébresztése, illetve fenntartása, a figyelem ráirányítása a környező világ szépségeire, érdekességeire, eseményeire;
- az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség) fejlesztése;
- az értelmi képességek, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása (tehetséggondozás);
- az önkéntelen figyelemtől és spontán emlékezettől a szándékos megfigyeléshez és emlékezetbe véséshez, majd felidézéséhez vezető út elősegítése sok játékos tevékenységgel, növelve az emlékezet és a szándékos figyelem terjedelmét;
- a nyitott, játékos helyzetek teremtetésével többféle megoldás keresésére ösztönözzük a gyermekeket; elősegítve a problémamegoldó gondolkodás kialakulását;
- a képzelet és fantázia fejlesztése sok valós élmény nyújtásával, mesehallgatással, játéktevékenységgel;
- a gyermekek egyéni fejlődésének folyamatos nyomon követése, a szükséges fejlesztési feladatok tervezése, értékelése; indokolt esetben szakemberhez irányítása;
- személyre szabott pozitív értékeléssel gyermekeink személyiségfejlődésének megsegítése;
- a képességek, részképességek megfelelő szintű fejlettségének eléréséhez játékos tevékenységek tervszerű, differenciált szervezése;

- a hátrányos helyzetű gyermekek, a kiemelkedő képességű gyermekek differenciált képességfejlesztése;
- folyamatos kapcsolattartás a sajátos nevelési igényű, egyéni bánásmódot igénylő gyermekekkel foglalkozó szakemberekkel (gyógypedagógus, logopédus, fejlesztőpedagógus, pszichológus). A sajátos nevelési, és a különleges bánásmódot igénylő gyermek fejlesztése során minden esetben speciálisan képzett szakember közreműködését kérjük. A diagnosztizálás, és az egyéni fejlesztési terv elkészítése, valamint az egyénre szabott fejlesztés az ő feladatuk.
- a család és az óvoda fejlesztő tevékenységének összehangolása, a szülők fokozott bevonása gyermekük fejlesztésébe.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Koruknak megfelelően észlelésük differenciált, megfigyeléseik egyre pontosabbak, felismerik és megnevezik a mennyiségi, térbeli, geometriai és időbeli viszonyokat, képesek összehasonlítani, csoportosítani; ok-okozati, időbeli összefüggések értelmezésére; elemi következtetések megfogalmazására.
- A cselekvő szemléletes és szemléletes képszerű gondolkodáson túl megjelenik az elvont, nyelvi gondolkodás szintje.
- Vannak elemi ismeretei az őt körülvevő világról, felismer összefüggéseket.
- Probléma helyzetben törekszik a megoldás keresésére, szívesen kísérletezik.
- Élményeit képes kreatív, sajátos, egyéni módon, szabadon kifejezni: mozgásban, játékban, vizuális alkotásokban.
- Rendelkezik az iskolába lépéshez, a tanuláshoz szükséges pszichikus funkciókkal, kognitív képességekkel (figyelemösszpontosításra való képesség, reprodukív emlékezet, gazdag képzelet, problémamegoldó gondolkodás, kommunikációs készség).

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az **óvodapedagógus**, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvoda arculatában meghatározó jelentőségű a dolgozók felkészültsége, emberi értékeik. Óvodánk működésének a személyi feltételei a törvényi előírásoknak megfelelően biztosítottak. Óvodapedagógusaink szakmailag jól felkészültek, munkájukat nagyfokú hivatástudat, az új iránti fogékonyság, a minőségre való törekvés és a nagyfokú gyermekszeretet jellemzi. A kötelező továbbképzések során igyekeztek és igyekeznek olyan területeken kompetenciákat szerezni, mely összhangban van pedagógiai programunk céljaival, feladataival, illetve az egyéni érdeklődésüknek is megfelel. A nevelőtestületünk mindkét tagja felsőfokú végzettségű.

Ha az óvoda reggel 8.00 óra előtt vagy a délutáni időszakban nem fejlesztő, iskolaelőkészítő vagy más, kifejezetten nevelési jellegű foglalkozást szervez, ezen időszakokban a gyermekek felügyeletét nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy is elláthatja.

Intézményünk egy vegyes életkorú óvodai csoporttal működik.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. Óvodapedagógus-dajka összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez. A pedagógiai munkánkat szakmailag képzett, a nevelési helyzetek megoldására nyitott és az óvodapedagógiai munkát támogató dajka segíti. Munkáját a gyermekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógusok irányítása mellett végzi, egyértelműen elkülönítjük mely esetben illetékes, mely esetben segítő a szerepköre.

A dajka kompetens szerepkört tölt be:

- az óvoda óvó-védő funkciójának teljesítése során;
- a gyermekekről kapott információk felettese felé való továbbításában;
- az óvoda vagyon és állapotvédelmében;
- a névre szóló, hitelesített munkaköri leírásában rögzített feladatok önálló, szakszerű teljesítésében;
- saját szak és önképzésében;
- megszerzett szakmai ismeret – és tudásanyagának a gyakorlati munkájába való beépítésében;
- munkakapcsolatainak kiépítésben, ápolásában;
- saját élményű tapasztalatainak átadásában;
- saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítésében;
- lelki egészségének védelmében.

A dajka segítő szerepkört tölt be:

- az óvoda alap és kiegészítő feladatainak teljesítésében;
- az óvoda nevelő-személyiségfejlesztő funkciójának betöltése során;
- az óvoda minőségi szolgáltatást nyújtó feladatainak ellátása során;
- az óvoda által kitűzött minőségi célok elérésében;
- a gyerekek hátránykompenzálásának folyamatában;
- a gyerekek tehetséggondozásában;
- a gyerekek egyéni bánásmódot igénylő feladatellátása során.

Intézményünkben az **alkalmazotti közösség** munkáját az intézmény igazgatója koordinálja. Az alkalmazotti közösség minden tagjától elvárjuk, hogy munkájukkal, magatartásukkal, személyes példájukkal segítsék megvalósítani nevelési feladatainkat:

- ismerjék meg nevelési elveinket, a gyermekcsoport nevelési tervét, működjenek együtt az óvodapedagógusokkal;
- aktívan vegyenek részt a csoport életében;

- ismerjék meg a csoport napirendjét, a csoporton kívüli feladataik végzésével a gyermekek napirendjéhez alkalmazkodjanak;
- munkájukban tükröződjön a gyermekek szeretete, elfogadása, tisztelete;
- kulturált magatartással és beszédmintával segítsék a gyermekek nevelését.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli. Az óvodapedagógusok munkáját logopédus, fejlesztő- és gyógypedagógus segíti.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Tárgyi feltételek

Óvodánk teljes belső felújítására, korszerűsítésére 2021 őszén került sor. Óvodánk tágas, világos, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal büszkélkedhet; a gyermekek egészséges környezetben tölthetik mindennapjaikat. Az épületben két csoportszoba és egy tornaszoba található, egy nagy öltözővel és egy gyermekmosdóval. A tartalmas játékhoz elegendő tér áll a gyermekek rendelkezésére. Az óvoda megfelelő munka környezetet biztosít az óvodai munkatársaknak, lehetőséget teremt a szülők fogadására.

Az óvodai program megvalósításában meghatározó az eszközfeltétel. Programunk megvalósításához a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról) alapján előírt, a kötelező eszközjegyzékben felsorolt alapvető tárgyi eszközökkel rendelkezünk.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését úgy alakítottuk ki, hogy azok a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálják, megfeleljenek testméreteiknek, biztosítsák egészségük megőrzését, fejlődését, lehetővé téve a gyermekek mozgás- és játékigényének kielégítését.

A gyermek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

Az intézményünk udvara két részre osztott. A körül határolt kisebbik udvarrészt a mini bölcsődénkbe járó gyermekek használják. Az itt található játékeszközök az ő méretüknek megfelelőek. A nagyobb udvarrész az óvodás korú gyermekeké.

Óvodánk udvara tágas, megfelelő az árnyékos és napos területek aránya, ahol a helyi lehetőségeink figyelembevételével került kialakításra a zöldséges-és virágos kertünk. A gyermekek a kertgondozáshoz kisméretű szerszámokat használnak.

Az óvoda objektív feltételrendszerének fejlesztése az évenkénti költségvetési keret függvénye, melyet a fenntartó önkormányzat a mindenkori gazdasági helyzetnek megfelelően biztosít. A mindenkori törvénynek megfelelően folyamatosan szerezzük be a pedagógiai programunkhoz szükséges eszközöket. A fenntartó támogatása mellett az óvoda sikeres pályázata is lehetővé teszi a tárgyi feltételeink folyamatos bővítését.

Az óvodai élet szervezeti és időkeretei

Óvodánk 1, kis létszámú vegyes korosztályú csoporttal működik, így a gyerekek a mindennapi életüket úgy élik meg, mintha egy nagy család részesei lennének. A kicsik beszoktatása, a szokások elsajátítása sikeresebben és gördülékenyebben zajlik. A nagyok empátikusabbá válnak, megtanulják, hogy a segítségnyújtás örömet is jelenthet.

Napirend

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A napirend rugalmassága lehetővé teszi az előre nem tervezett, de a gyermek személyiségfejlődését szolgáló események beillesztését. Figyelembe veszi a gyermekek önállóságának, ügyességének fejlődését.

A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi: az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, váratlan események hatására.

Fontosnak tartjuk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

A napirend kialakításának alapelvei:

- A gyerekek életkor szerinti összetétele alapján eltérnek szükségleteik, differenciáltan biztosítjuk a tevékenységhez szükséges időtartamot.
- A tervszerű, összehangolt tevékenységekkel elkerüljük a felesleges várakozásokat.
- Minél hosszabb, tartalmasabb játékidőt biztosítunk.
- A tisztálkodás és öltözködés végzéséhez egyéni szükségleteiknek megfelelő időtartamot biztosítunk.
- Az étkezésre az egyéni igények, szükségletek szerinti időtartamról gondoskodunk.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, az egészséges életmóddal kapcsolatos szokások alakulását. Az évszakokhoz igazodva határozzuk meg a szabad levegőn töltött tevékenységek időtartamát, mely az egészséges életmódra nevelésben, a mozgásigény kielégítésében fontos szerepet

játszik. Fontosnak tartjuk a téli időszakban is a rendszeresen szabad levegőn végzett testmozgást, mellyel a gyermekek szervezetének ellenálló képességét növeljük, immunrendszerét erősítjük. A nyári napirend eltér a lent leírtaktól, nyáron nő a szabadban tartózkodás ideje.

Napirend		
Időtartam		Tevékenység
6:30	10:30	gyermekek érkezése, fogadása szabad játék, szabadon választott tevékenység óvodapedagógus által kezdeményezett játékos, szervezett tanulás csoportos, mikrocsoportos és egyéni foglalkozási formák alkalmazásával mindennapos mese mindennapos mozgás tízórai, gondozási teendők ellátása kötelező testnevelés heti egy alkalommal
10:30	12:30	udvari játék, levegőzés, élményszerző séták, kirándulások, közös megfigyelések, szabad, mozgásos játék az udvaron öltözködés, testápolás, naposi munka feladatainak elvégzése ebéd, gondozási teendők ellátása
12:30	14:45	előkészület a pihenéshez, pihenés
14:45	17:00	csoportszoba rendjének helyreállítása, uzsonnázás, gondozási teendők ellátása játékos egyéni képességfejlesztés, szabad játék, szabadon választott tevékenység, szabad, mozgásos játék az udvaron

A napirend soha nem megváltozhatatlan előírás, hanem olyan folyamat, mely rugalmasan kezelve alkalmazkodik az adott évszakhhoz és nem utolsó sorban az adott gyermekcsoporthoz.

Hetirend

A heti rend óvodánkban nem napokhoz kötött tevékenységet jelent, hanem egy-egy környezeti téma köré csoportosított ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozását segítő tevékenységek rendszerét. Az egyes foglalkozási ágak témái egymással szorosan összefüggenek, egymásra épülnek. A hetirendtől az óvodapedagógus eltérhet, a tevékenységek megvalósítását rugalmasan változtathatja a hét folyamán.

A hetirend segíti a tervező és szervezőmunkát, óvodánk zökkenőmentes működését.

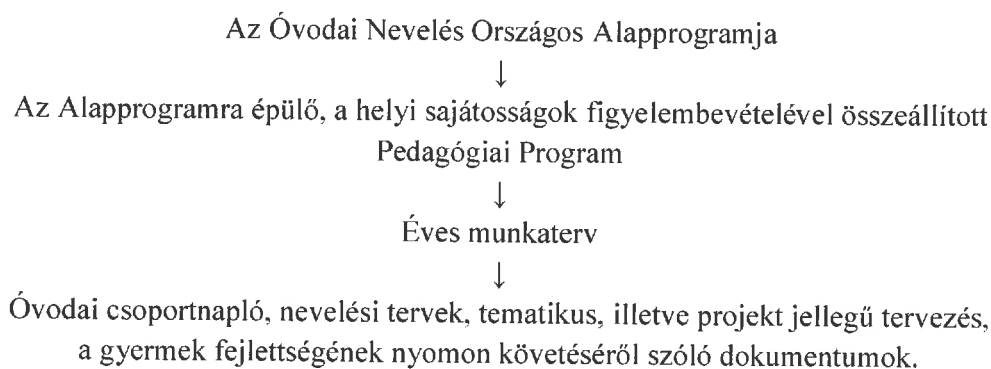
A heti rendben biztosítjuk a rendszeres mozgásfejlesztést. A hetirendben kötelező foglalkozás a testnevelés, a napi testedzés. A többi tevékenységet játékon belül szervezzük.

Óvodapedagógus által szervezett és tervezett tevékenységi formák hetirendünkben: verselés, mesélés; ének, zene, énekes játék, gyermektánc; rajzolás, festés mintázás, kézimunka; mozgás; külső világ tevékenység megismerése.

AZ ÓVODAI NEVELŐMUNKA TERVEZÉSE, DOKUMENTUMAI

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Óvodánk szakmai dokumentációs rendszerének felépítése:

Az óvodai nevelőmunka dokumentumait a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 30. fejezet, „A kötelezően használt nyomtatványok” 88.§ - 93. § - i írják elő, melyek a következők:

- ❖ **Felvételi előjegyzési napló:** Az óvodába jelentkezett gyermekek nyilvántartására szolgál.
- ❖ **Felvételi és mulasztási napló:** Az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál.
- ❖ **Óvodai csoportnapló:** Az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál. Az óvodapedagógus szakmai munkájának egyik legfontosabb dokumentuma, mely a hatályos jogszabályok alapján többek között tartalmazza:

- a csoport adatait,
- hetirend, napirend,
- a pedagógiai programban meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit,
- féléves nevelési terveket,
- a nevelő munka tapasztalatait, értékeléseit,
- szervezési feladatokat,
- baleset-megelőzéssel kapcsolatos intézkedések,
- szokások és szabályok
- feljegyzéseket a csoportéletéről,
- szociometriai vizsgálat eredményeit.

Az aktuális előírások figyelembevételével az oviKRÉTA felületén szerkesztett, elektronikus formában kitöltött csoportnaplót vezetünk.

- ❖ **Óvodai törzskönyv:** Az óvodára vonatkozó legfontosabb adatok vezetésére szolgál.

- ❖ **A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció:** A gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát. A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza a gyermek anamnézisé; a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit; a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt; amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait; a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait; a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A tervezés időkeretei:

- 1) szeptember 1-május 31.: éves terv szerinti tevékenység tervezés – szervezés, hetirend és napirend;
- 2) június 1-augusztus 31.: nyári időszakra vonatkozó napirend s az ezzel kapcsolatos szervezési feladatok.

A tervezés formái:

- ❖ **Az intézmény éves munkaterve:** A munkaterv szerves részét képezi az intézmény stratégiájának. Megtalálhatóak benne az adott év feladatai és azok ütemezése. A munkaterv javaslatát az intézmény igazgatója készíti el az évnitó nevelési értekezletig, ahol a nevelőtestület megvitatja és dönt a jóváhagyásáról.
- ❖ **Az intézmény éves szakmai beszámolója:** A beszámoló a munkatervben megfogalmazott célok, feladatok ellenőrzése, mérése, értékelése alapján készül, szempontjai az önértékelési rendszerrel összhangban vannak. A beszámolóban megjelenítjük a pedagógiai programban foglaltak megvalósulását, eredményeinket, erősségeinket, valamint a fejlesztendő területeket. A megfogalmazott fejlesztési irányok, feladatok alapul szolgálnak a következő nevelési év munkatervéhez.
- ❖ **Éves terv:** Középpontját a külső világ tevékeny megismerése, vagyis a környezeti nevelés témakörei, a „zöld” ünnepek, jeles napok képezik, figyelembe véve hagyományos és nemzeti ünnepeinket, óvodai hagyományainkat, majd e köré csoportosítjuk az egyéb tevékenységformákat. Az éves tervtől való esetleges eltérés a pedagógusok szuverenitása.
- ❖ **Tematikus terv:** A tanulási-tanítási egység egyik fajtája. A pedagógus által készített tervezési dokumentum, amely az Óvodai nevelés országos alapprogramjára, az adott műveltségi területhez és tevékenységhez kapcsolódva, az intézmény pedagógiai programjára és a pedagógus által készített éves tervre épül. Célja, hogy áttekintést adjon egy konkrét témakörnek a tanulási-tanítási folyamatáról.
- ❖ Az éves terv alapján állítjuk össze a **heti, vagy kétheti tématerveket/projektterveket**, kiemelve az adott időszak fő környezeti nevelés témáját, melyek komplex feldolgozására törekszünk.

- ❖ **Napi tervezés:** Az óvodapedagógusok egyéni joga a napi tervezés módjának megválasztása (ami lehet egyszerű vázlat, feljegyzés vagy gondolati terv is). Hagyományos tervezet készítésére az életpálya modell elvárásai esetén kerül sor (minősítés, tanfelügyelet, szaktanácsadói látogatás és belső önértékelés).
- ❖ **Nevelési terv:** A nevelőmunka fél évre szóló tervezése és félévenkénti értékelése. Az értékelés határozza meg a következő tervezési időszak tartalmát. A nevelési terv tartalmazza a játéktevékenység, a munkajellegű tevékenység, az egészséges életmód alakításával, az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosításával; az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósításával kapcsolatos tevékenységeket, fejlesztési elképzeléseinket, óvodapedagógusi feladatainkat.
- ❖ **Reflexiók** A nevelőmunka elemzése és értékelése az óvodapedagógus folyamatos feladata. Ezek a tervezés ciklusaihoz illeszkednek. Az értékelés tapasztalatai adják a nevelőmunka további tervezésének alapjait. Reflexióink a napi bejegyzések rovatban kapnak helyet.

A tervek megírásakor figyelembe vesszük az adott csoport korcsoportonkénti összetételét, életkori sajátosságait, valamint a gyermekek egyéni képességprofilját.

A tervezést az óvodapedagógusok módszertani szabadsága határozza meg.

A gyermek megfigyelését, fejlődését nyomon követő dokumentáció (Mérés – Értékelés)

Az óvoda az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi és írásban rögzíti. Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell

Az óvoda a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlődésének eredményét - szükség szerint, de legalább nevelési évenként kétszer - rögzíti (20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 63. §(1) és (4) bekezdése).

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A gyermek fejlődését az oviKRÉTA felületén rögzítjük és követjük az óvodába lépéstől az iskoláig. A méréseket, megfigyeléseket folyamatosan végezzük. A megfigyelési szempontokat bármikor felhasználhatjuk a nap bármely szakaszában. A fejlesztési feladatok meghatározásánál figyelembe vesszük, hogy minden gyermeket önmagához képest kell fejleszteni.

Értékelésünk alapja a megfigyelés: a gyermekek fejlettségét a mindennapi életben tudatos megfigyeléssel, játékos egyéni vizsgálatok alapján rögzítjük. Az eredmények rögzítésekor egyaránt támaszkodunk a gyermek spontán játékának megfigyelésére és az irányított játékhelyzetekre. A megfigyelés során képet kapunk a gyermek fejlettségéről, nyomon követhető a fejlődése, jól látszik, ha valamely területén életkorát meghaladóan teljesít és tehetséggondozást igényel.

A megfigyelés eredményeit évente két alkalommal rögzítjük (januárban és júniusban).

A megfigyelések, felmérések alapján kitöltött mérőeszköz megadja a gyermekek felzárkóztatásának, tehetséggondozásának irányát. Amennyiben a gyermeket Nevelési Tanácsadó, illetve Szakértői Bizottság vizsgálta, megállapításait is rögzítjük. Az átlagtól valamilyen irányban eltérő fejlődést mutató gyermekek esetében célzott odafigyelést alkalmazunk, és a gyermek további fejlődése, fejlesztése érdekében szakember segítségét kérjük (szükség szerint). Ezen esetekben, a szülőkkel egyetértésben, a szakemberek útmutatásait figyelembe véve, mindenkor az adott gyermek fejlődéséhez igazítjuk a nevelés eljárásait.

A szülőkkel való rendszeres kapcsolattartás, a gyermek fejlődésével kapcsolatos tapasztalatokról való konzultáció, egyeztetés fontos feladata pedagógiai munkánknak. A tapasztalatokról, megfigyelésekről, a mérések eredményeiről, fejlesztési javaslatokról a szülők fél évente, fogadó óra keretében kapnak tájékoztatást.

Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer (DIFER)

Az iskolai tanulmányok megkezdésekor a sikeresség meghatározó feltétele, hogy a gyermek milyen szinten sajátította el azokat a készségeket, amelyekre az iskolai tanulás építkezik. Minden alapvető készség, képesség optimális elsajátítása időben elnyúló, több évig tartó folyamat. A gyermekek fejlesztése folyamatos, figyelembe véve egyéni sajátosságait. Ezért tartjuk fontosnak a készségek, képességek optimális elsajátítása érdekében a gyermekek képességeinek megismerését, az egyéni különbségek követését. Az óvodai (és iskolai) készségfejlesztő munka alapját adja a Diagnosztikus fejlődésvizsgáló és kritériumorientált fejlesztő rendszer. A DIFER mérés során képet kapunk arról, hogy a gyermek mely készségeket sajátította már el, mely területen szükséges a fejlesztés.

A tesztek felvétele egyéni vizsgálati keretben történik. Négyéves kor után a HHH-, és iskolába lépés előtt minden gyermeket felmérünk. A felméréseket követően a gyermekek fejlődésének nyomon követéhez használt dokumentációban is rögzítjük az eredményeket, és meghatározzuk a szükséges fejlesztéseket, különös tekintettel a HH/HHH-s gyermekekre. Az eredményekről tájékoztatjuk a szülőket. A DIFER mérés tapasztalatait az iskolába menő gyermekek esetében megbeszéljük a gyermek leendő tanítójával.

Minden nevelési év elején dönt a nevelőtestület és az intézmény igazgatója arról, hogy a teljes vagy a rövid DIFER-t alkalmazzuk a gyermekek fejlődésének vizsgálatára során.

Középső és nagycsoportban, novemberben és májusban szociometriai vizsgálatot végzünk. A csoport társas szerkezetét postás játékkal vizsgáljuk. Az adatokat, vizsgálati eredményeket, a csoportnapló tartalmazza.

AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés

során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskola) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező.

Óvoda – család kapcsolata

Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, azzal együtt, azt kiegészítve szolgálja, segíti elő a gyermek optimális fejlődését. Az óvodai nevelőmunka a családokkal való szoros együttműködéssel lehet csak eredményes. Az együttműködés alapja a kölcsönös bizalom, az elfogadás, melyhez nélkülözhetetlen az óvodapedagógus gyermekismerete, pedagógiai és pszichológiai felkészültsége, a gyermek fejlődéséért érzett felelőssége. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. A szülő előzetes egyeztetés alapján, bármikor betekinthez az óvoda életébe.

Célunk:

A család és az óvoda nevelőpartneri kapcsolatának fejlesztése, kiemelten a gondoskodó, óvó-védő, a gyermek fejlődését támogató, szeretetet adó családi nevelés elősegítésére.

Az együttműködésünk alapelvei:

- ~ az óvoda csak a családdal együtt, a családi nevelés funkcióját erősítve tudja nevelő szerepét betölteni;
- ~ az együttműködés alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás;
- ~ a nyitottság, empátia, tolerancia kölcsönös érvényesülése;
- ~ a pedagógusok részéről a szülők problémáinak meghallgatásában megértés, a segítségnyújtás formáiban tapintat;
- ~ a szülők részéről az intézmény szokásainak, szabályainak elfogadása.

Feladatunk:

- a szülő-óvodapedagógus folyamatos kapcsolattartásának biztosítása, konstruktív kommunikációjának megvalósítására törekvés;
- az információáramlás lehetőségeinek biztosítása;
- egyéni igények, szokások figyelembevétele, személyes bánásmód alkalmazása;
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációs folyamatának segítése;
- feltételek megteremtése a szocializációs különbségekből adódó hátrányok kompenzálására.

A kapcsolatfelvétel, az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyek hozzájárulnak a gyermek alapos megismeréséhez, az óvoda-család kapcsolatának erősítéséhez. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulatának kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.

Az együttműködés, kapcsolattartás formái:

Családlátogatás

Célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a kisgyermeket közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a családi nevelés elveiről, szokásairól. A gyermek érdekében szükség szerint a gyermekvédelmi felelőssel együtt történik a családlátogatás. Az első családlátogatást még az óvodába lépés előtt célszerű megszervezni, valamint szükség esetén később többször is, ha ez indokolt a gyerek fejlődése szempontjából. Családlátogatásra a szülővel történő előzetes egyeztetés után kerülhet sor. A családlátogatás tapasztalatait írásban rögzítjük.

Beszoktatás, befogadás

Célja az óvodába érkező gyermekek beilleszkedésének elősegítése. Beszoktatásnál különbséget kell tennünk a családból, bölcsődéből vagy más közösségből érkező gyermekek között, hiszen ők hamarabb elfogadják az új környezetet, napirendet (amennyiben igénylik, természetesen nekik is lehetőséget biztosítunk a szülői beszoktatásra). A beszoktatásra azért van szükség, mert új környezettel, új szokásokkal találkozik a gyermek. Az óvodakezdés a későbbi közösségi életet is meghatározhatja. Lehetőséget biztosítunk a fokozatos, a szülői beszoktatásra, a kisgyermek személyes tárgyainak behozatalára.

Kötetlen beszélgetések – napi kapcsolattartás:

Célja a szülő folyamatos tájékoztatása, ami az egy-két percet nem haladhatja meg. Az ennél hosszabb időt igénybe vevő beszélgetésre fogadóóra keretében kerülhet sor. A napi kapcsolattartás szükséges ahhoz, hogy a szülő folyamatosan tájékozott legyen a gyermekével történt eseményekről, a gyermek fejlődéséről, valamint az óvodapedagógus is a gyermekkel a családban történt fontosabb eseményekről.

Nyílt nap

Célja, hogy a szülőknek lehetőséget biztosítsunk az óvodai életbe való betekintésre.

Fogadóóra

Célja a szülők tájékoztatása a gyermekek egyéni fejlődéséről. Minden nevelési évben két alkalommal ilyen témájú megbeszélést kezdeményeznek az óvodapedagógusok. A fogadóórák megtartása személyre szabottan, előzetes időpontegyeztetés alapján történik. A fogadóórát szülő és az óvodapedagógus egyaránt kezdeményezheti. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a kisgyermekkel, vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek.

Szülői értekezlet

Célja az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, a szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok, esetleges problémák megbeszélése. Az óvodapedagógusok feladata a szülők tájékoztatásán kívül a szülők véleményének meghallgatása, javaslataik figyelembevétele. A szülői értekezletről jelenléti ív és feljegyzés készül. A szülői értekezlet idejéről, témájáról egy héttel a szülői értekezlet előtt a zárt csoportban és a faliújságon keresztül tájékoztatjuk a szülőket.

Közös programok, ünnepek:

Célja lehetőséget teremteni a család és az óvoda közötti kapcsolat kialakítására, elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, szemléletük formálására, nevelési elveink közelítésére. A közös programok nemcsak az ünnepeket tartalmazzák, hanem a szülőkkel együtt megszervezett kirándulásokat, kulturális eseményeket és az ezekre való felkészülést. A szülőket bevonjuk az óvodáért és a gyermekeikért végzett közös tevékenységekbe.

Az együttműködés további lehetőségei:

- beiratkozás előtti nyílt napok;
- a község közösségi rendezvényein való részvétel;
- közös készülődés a családokkal az ünnepekre;
- speciális témájú szülői értekezletek;
- a gondozási szokások összehangolása, az azonos elvek kialakítása és betartása;
- faliújság, zárt facebook-csoport, az intézmény honlapja;
- az óvodáért végzett közös munka, alkalom szerint a szülők bevonásával.

A szülők érdekeit a Szülői Szervezet képviseli.

Óvoda - bölcsőde kapcsolata

Intézményünk két szervezeti egységből áll: óvoda és mini bölcsőde. A mini bölcsődei és óvodai feladatokat ellátó szervezeti egységek szakmai szempontból önállóak, tevékenységüket a rájuk vonatkozó jogszabályok, szakmai előírások alapján látják el. Fontosnak tartjuk egymás munkájának, törekvéseinek megismerését, elfogadását. Az óvodába a bölcsődéből érkező gyermekekkel az óvodapedagógusok a bölcsődei hospitálások során már előzőleg is megismerkednek. Együttműködésünk példaértékű, szoros kapcsolat van a két szervezeti egység között, kölcsönös információval látják el egymást a kollégák. A kisgyermeknevelő az óvodapedagógusokkal együttműködve segíti a bölcsődéből érkező kisgyermek zökkenőmentes óvodai beilleszkedését.

Óvoda – iskola kapcsolata

Nevelésünk egyik fő feladata, hogy a gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeként belépjen a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben

óvodából iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Rendszeres kapcsolatot tartunk fenn a Söjtöri Deák Ferenc Általános Iskolával, mivel óvodásaink többsége az iskolaérettségük elérésével itt kezdi meg tanulmányait. A gyermekek érdekében szükséges a folyamatos, eredményes együttműködés és kapcsolattartás. Az átmenetet megkönnyítése közös feladatunk.

Célunk:

- az óvodából iskolába történő átmenet előkészítése, megkönnyítése;
- hatékony együttműködés az óvoda és az iskola pedagógusai és a nevelőmunkát segítő szakemberek (pszichológus, fejlesztőpedagógus, logopédus) között a gyermekek iskolai beilleszkedésének, sikeres iskolai beválásának segítése érdekében;
- a két intézmény közötti szakmai kapcsolatrendszer erősítése, szak módszertani-együttműködés kiépítése, összehangolása.

Az együttműködés, kapcsolattartás formái lehetnek:

- ~ közös szabadidős programok szervezése (közös évnyitó, közös rendezvények);
- ~ kölcsönös hospitálás;
- ~ az iskolaválasztást megelőző szülői értekezlet az iskolaérettség kritériumainak megbeszélésével, a leendő első osztályos tanítónők bemutatkozása;
- ~ szükség szerint szakemberek bevonása a megfelelő iskolaválasztáshoz;
- ~ intézményi honlapok, e-mail üzenetek;
- ~ telefonos kapcsolattartás;
- ~ Suliváró elnevezésű iskolai programon való részvétel a gyermekek és szülők által;
- ~ a gyermekek fejlődésének után követése az általános iskola első évében.

Óvoda - Családvédelmi és Gyermekjóléti Szolgálat kapcsolata

A Családvédelmi és Gyermekjóléti Szolgálat a gyermekvédelmi, családtámogatási feladatok ellátásában, a felmerülő problémák kezelésében nyújt segítséget. A kirendelt családsegítő munkatárs rendszeresen tartja a kapcsolatot intézményünkkel.

Célunk:

- A közoktatási törvény, a gyermekvédelmi törvény előírása szerint, a gyermek testi, érzelmi, és erkölcsi fejlődésének, jólétének, családban történő nevelésének elősegítése.
- A szülők támogatása, gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, szervezése.
- A veszélyeztetettség megelőzése.

Kapcsolattartás formái:

- ~ személyes megbeszélések;
- ~ jelzőrendszeri konzultációk, esetszbeszélések;
- ~ telefon;
- ~ e-mail üzenetek;
- ~ hivatalos írásbeli értesítések, tájékoztatók.

Óvoda-Pedagógiai Szakszolgálat, Szakértői Bizottság kapcsolata

Óvodánk a gyermekek szűrése, sokrétű és sikeres fejlesztése érdekében (esélyegyenlőség, hátránykompenzáció) szoros kapcsolatot ápol a pedagógiai szakszolgálatokkal, a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek esetében a szakértői bizottságokkal.

A kapcsolattartás formái:

- ~ szűrővizsgálatok az óvodában;
- ~ szükség szerint fejlesztő, felzárkóztató foglalkozások tartása;
- ~ nevelési tanácsadás;
- ~ szakvélemények kiadása;
- ~ az óvodában végezhető fejlesztőmunka segítése.

A tanköteleskorú gyermekek logopédiai megsegítését kihelyezett logopédus végzi. Az SNI gyermekek esetében, a szakértői véleményben foglaltak alapján (szükség esetén megbízási szerződés alapján) fenntartói támogatással biztosítjuk a szükséges fejlesztéseket, a megfelelő szakemberek bevonásával.

Óvoda - Fenntartó kapcsolata

Intézményünk fenntartója Pusztaszentlászló Község Önkormányzata. A fenntartó biztosítja óvodánk működésének feltételeit, valamint megfogalmazza a fenntartói elvárásait. Ezeknek a fenntartói elvárásoknak megfelelően, és egyben az intézmény érdekeinek szem előtt tartásával törekszünk a kölcsönös együttműködésen, egymás munkájának elismerésén, támogatásán alapuló pozitív munkakapcsolatra.

Kapcsolattartás területei:

- ~ az intézmény működtetése, a működési feltételeinek biztosítása;
- ~ az intézményi dokumentumok véleményezése, jóváhagyása;
- ~ együttműködés helyi projektek, esetleges pályázatok megvalósításában;
- ~ részvétel közös programokon;
- ~ a vezetői önértékelés és az intézményi önértékelés keretében partneri igény- és elégedettség mérések.

Kapcsolattartás formái:

- személyes megbeszélések;
- telefon;
- e-mail üzenetek;
- Képviselőtestületi ülés;
- hivatalos írásbeli értesítések,
- tájékoztatók;
- éves intézmény igazgatói beszámoló.

Óvoda - Egészségügyi intézmények, szervezetek kapcsolata

Elsődleges célunk a gyermekek egészségvédelme, a prevenciós munka, az egészségnevelési program hatékony megvalósítása.

Egész évben kapcsolatot tartunk a védőnővel, aki az éves munkaterv alapján végzi felvilágosító, megelőző, higiéniaiellenőrző munkáját, segíti az óvoda egészségnevelési programjának megvalósítását. Szükség esetén (pl.: látás-, hallás problémák) szakorvoshoz irányít.

Az inzulinfüggő diabéteszes gyermek szakszerű intézményen belüli ellátása érdekében rendszeresen konzultálunk az egészségügyi ellátó rendszerrel. Az 1-es típusú diabéteszes gyermek ellátásának eljárásrendje az intézményi SzMSz mellékletében olvasható.

Az óvoda - közművelődési intézmények kapcsolata

A helyi lehetőségeink figyelembevételével igyekszünk a kapcsolatot, illetve a programokat úgy szervezni a közművelődési intézményekkel, hogy azok elősegítsék nevelési feladataink sokoldalú, színes megvalósítását, melyek pedagógiai elveinkkel, érték közvetítéseink tartalmával összeegyeztethetők. Folyamatos és hagyományteremtő kapcsolatra törekszünk. Fontos feladatunknak tartjuk a szülőkkel is megismertetni a közművelődési intézmények adta lehetőségeket, hiszen így hatással lehetünk, irányt mutathatunk a családok szabadidejének igényes, tartalmas eltöltésére.

Az együttműködés tartalma:

- ~ szervezett könyvtárlátogatással hozzájárulunk a gyermekek olvasóvá neveléséhez;
- ~ múzeum látogatása, kiállítások megtekintése;
- ~ színházi élményszerzés: bábszínházi előadások megtekintése;
- ~ a helyi kultúrházban részt veszünk a gyermekek számára szervezett programokon, ünnepélyeken.

Óvodánk kapcsolatai más óvodákkal

Kölcsönös tapasztalatcserékre, látogatásokra törekszünk más óvodákkal, hogy megismerjük egymás nevelési programját, a különböző nevelési módszerek megvalósításának módjait, jó gyakorlatait. Az *Együttműködési megállapodás* értelmében kölcsönösen fogadjuk egymás ügyeleti ellátást igénylő gyermekeit az óvodai zárások ideje alatt.

Óvoda – Szakmai Szervezetek

A nevelőtestület szakmai munkájának fejlesztésében (szakmai megújulás) fontos partnereink a pedagógiai szakmai szolgáltató intézmények (továbbképzések, szaktanácsadók igénybevétele). Partnereink, akik segítik óvodánkat céljainak elérésében:

- Oktatási Hivatal
- Zala Vármegyei Pedagógiai Oktatási Központ (POK).

Nemzetközi Kapcsolatok

Lehetőség szerint a Kárpát –medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében a külhoni óvodákkal kapcsolatépítésre, szakmai kapcsolat kialakítására és fenntartására törekszünk.

Óvoda – Helyi civil szervezet kapcsolata

„Ovi-suli” alapítvány:

- együttműködünk a települési ünnepek, rendezvények szervezésében;
- részt veszünk egymás rendezvényein.

Nevelőtestületünk fontosnak tartja meglévő kapcsolatrendszerünk ápolását, erősítését: a folyamatos és korrekt együttműködés fenntartása, mélyítése segíti a minőségi nevelő-oktató munka megvalósítását.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

*„A kisgyerek lehessen kisgyerek,
sok szabad játékkal, nagy érzelmi biztonságban,
sok mesét hallgatva és a spontán utánpótlás
beszédtől tevékenységig terjedő lehetőségeivel.”
(Vekerdy Tamás)*

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék az óvodáskorú gyermek alapvető, semmi mással nem helyettesíthető, a tevékenység örömeért végzett, élményt adó tevékenysége. Napirendünket úgy alakítottuk ki, hogy erre jusson a lehető legtöbb idő.

A játék útján tanul meg a kisgyermek ismerkedni a világgal, a játékában tükröződnek a külvilágból és saját belső világukból származó benyomások, tapasztalatok, érzelmek, vágyak. Ezáltal válik a játék kreativitást fejlesztő, erősítő, élményt adó tevékenységgé. Szorosan összekapcsolódik a mozgással, magába foglalja valamennyi gyermeki tevékenységet. A játék a személyiségfejlődés alapfeltétele, a közösségi élet fejlesztésének alapvető eszköze. A játék fejlődése a gyermek személyiségfejlődésének a tükré.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján a szabad játékra helyeződik a hangsúly, ennek kell alárendelni a napirendet, időbeosztást és a játékos tevékenységszervezést. A szabad játék során felfedezi, megismeri a gyermek az őt körülvevő világot, lehetőségeit és korlátait, közben erősödik én- és öntudata, fejlődnek megismerő folyamatai, érzelmei. A szabad játék pszichikus szükséglet: a gyermek kipróbálhatja önmagát minden helyzetben, kielégítheti a felnőtthez való hasonulási igényét, miközben alakulnak szociális kapcsolatai is.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő

tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

Célunk:

- Boldog, derűs, vidám, nyugodt légkör biztosításával a szabad, önfeledt játék, az együtt játszás feltételeinek megteremtése.
- Az örömteli játék adta lehetőségek kiaknázásával az óvodás gyermekek teljes személyiségfejlődésének, pszichikumának, kreativitásának és differenciált képességfejlesztésének megvalósítása.
- A gyermeki kíváncsiságra, a megismerési vágyukra, az önkéntelen figyelemre alapozva irányítsuk az értelmi képességek fejlődését.

Feladatunk / Az óvodapedagógus feladatai:

- a nyugodt, szabad játék feltételeinek biztosítása;
- a gyermeki játék önállóságának, a szabad játék tiszteletben tartása;
- a játék személyiségfejlesztő hatásának tudatos alkalmazása;
- az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek biztosítása;
- szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együtt játszás a gyermekekkel (szükség szerint alá-, mellérendelt-, vagy vezető szerepben), lehetőséget biztosítva a gyermekek egyéni ötleteinek, kéréseinek megvalósulásához;
- a gyermekek játékának objektív szempontok alapján történő megfigyelése és értékelése;
- a gyermeki konfliktushelyzetek minél önállóbb megoldási módjainak megismertetése;
- a kisgyermekkorban megjelenő játékfajták megsegítése;
- a gyermekek közti érzelmi kötődések, társas kapcsolatok támogatása: szeretet, barátság, empátia, tolerancia, szerepvállalás;
- a játék fenntarthatóságának érdekét szolgáló szabályrendszer kialakítása a gyermekekkel közösen;
- a párhuzamosan zajló tevékenységek közül a játék az alaptevékenység (a tanulás szervezése, a tanulás maga nem zavarhatja meg a játszókat, de a játszóknak sem zavarhatják a nyugodt tanulást).

Feltételek megteremtése

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban és az óvodában is a felnőtt. A játékhoz megfelelő helyre, időre, egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy mindezeket biztosítsa.

Megfelelő légkör

Az óvodás gyermek személyiségének fejlődéséhez kiegyensúlyozott, derűs légkörre van szüksége. A gyermek csak ott tud felszabadultan játszani, ahol érzi a felnőtt jelenlétét, védő szeretetét, akihez bizalommal fordulhat. A derűs légkörnek a konfliktushelyzetek

megelőzésében, csökkentésében, ill. megszüntetésében is nagy szerepe van. A nyugodt játéknak fontos feltétele annak tudata a gyermekben, hogy játékaikat befejezhetik, vagy olyan helyzetben hagyják, amit majd folytathatnak.

Megfelelő hely

A jó játékhoz megfelelő helyre van szükség. Az elmélyült és nyugodt játékhoz állandó és ideiglenesen kialakított játékhelyek egyaránt szükségesek. A játszóhelyek kialakításakor figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait. Lehetővé tesszük, hogy önmaguk számára önállóan is alakíthassanak ki játékkuckókat. A tereket a játékoknak megfelelően határoljuk el, lehetőség szerint mobilizálható bútorok segítségével, biztosítva ezáltal a játékhely szükség szerinti növelését (mozgásos játéknál) vagy csökkentését (csendesebb játéknál).

Játékidő

Napirendünkben a folyamatosságot, rugalmasságot szem előtt tartva a párhuzamosan végezhető tevékenységekre helyezzük a hangsúlyt, mely által biztosítani tudjuk a hosszantartó, zavartalan játékidőt. Fontos, hogy a gyermek kapkodás nélkül tevékenykedhessen, elmélyülten játszhasson, legyen ideje elképzelései megvalósítására. A kicsik számára különösen fontos, hogy minél hosszabb, megszakítások nélküli legyen a játékidő. A nagyobbaknál már kialakulnak az együtt játszó csoportok, ezért a tartalmas, gazdag játék kialakulásához elegendő időre van szükség.

Játékeszközök

Olyan játékeszközökre van szükség, ami motivál, segíti az elmélyült játékot és fejlesztő hatású. A különböző játéktevékenységekhez, témákhoz tartós, esztétikus, biztonságos játékeszközöket, játékszereket, többféleképpen használható anyagokat, kellékeket, mozgásigényt kielégítő eszközöket biztosítunk, melyek elősegítik a gyermeki fantázia kibontakozását, a problémamegoldó gondolkodás fejlődését.

Biztosítjuk, hogy a játékszerek a gyermekek számára könnyen elérhető helyen legyenek, melyeket átlátható rendszerben helyezünk el. Olyan szokásrendszert alakítunk ki, amelyben a gyermekek az eszközöket önállóan használják és helyezik vissza a helyükre.

Élmények

A játékkedv fokozása, a játéktémák bővítése, a tartalom mélyítése érdekében sokoldalú élmény- és tapasztalatszerzési lehetőségeket szervezünk, kihasználjuk az óvoda, a település, a közeli város, a környezet kínálta lehetőségeket, sétákat, kirándulásokat. A közös kirándulásoknak, sétáknak mindig konkrét célja, tartalma kell, hogy legyen, mely kapcsolódik az adott időszakban feldolgozandó témakörhöz. Egy-egy élményszerző séta, kirándulás megszervezése az óvodapedagógusok részéről a tudatosságot, tervszerűséget és nagyfokú felkészültséget igényel.

A játék élményanyagát képezheti mindaz, ami a gyermeket érzelmi szinten megragadja: a gyermek életének mindennapi tevékenységei, történései, az óvodapedagógus vagy a társak meséje, bábjátéka, játéka. Mindezek újra élhetősége a játékban megerősíti a gyermek külső és belső világáról szerzett tudását.

Az óvodában nagyon fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. A gyermek személyiségfejlődése a szabad játékban a legintenzívebb. A játék folyamatában a jelenlétünk biztosítja az indirekt irányítást.

A játék lehet a gyermek **szabad játéka** és lehet az óvodapedagógus által **kezdeményezett /irányított/ játék**.

Szabadjáték során az óvodapedagógus biztosítja a gyermek számára az önállóságot, a szabadságot a játéktevékenység kiválasztásában, a játékeszközök és a játszótársak megválasztásában, a gyermeki játéktéma megvalósulásában, a játszóhely megválasztásában és kialakításában. A szabadjáték folyamatosságának érdekében az óvodapedagógus elegendő időt ad az elmélyült játék kibontakozására, a játék befejezésére, a játék megszakítása esetén lehetőséget ad a játék későbbi folytatására.

A gyermekek szabad játéka leggyakrabban közösségi játék, de tisztelnünk kell az egyedül játszókat is. A gyermek szabadon választhat társakat a játékhoz: ez magába foglalja a „nem választást”, az félrehúzódást, az egyedüllét lehetőségét is.

Figyelemmel kísérjük a játék folyamatát, a gyermekek lelki állapotát, feloldjuk a feszültséget, törekszünk a kiváltó okok csökkentésére, megszüntetésére, az esetleges agresszió oldására. Célunk, hogy a gyermekek megfelelően tudják kezelni és feldolgozni a kudarcélményt is.

Kezdeményezett /irányított/ játék

Az óvodapedagógus által pedagógiai szándékkal kezdeményezett, tervezett játékszituáció, játékos cselekedtetés, melyben a gyermek egyéni érdeklődési körének, egyéni fejlettségének ismeretében kínál fel játéktevékenységet.

A kezdeményezett játékban együtt játszunk a gyermekekkel. Játéksegítő módszereink szituációtól függőek.

A játékban az óvónő elsősorban a partner szerepét tölti be szükség és igény szerinti együtt játszásával. A nevelés folyamatában nemcsak direkten és indirekten irányítunk, hanem magatartási mintát is nyújtunk: fontos, hogy mit és hogyan mondunk, hogyan viselkedünk.

Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást. Az óvodapedagógusok által kezdeményezett párhuzamosan folyó tevékenységek komplexek, játékba integráltak. Jellemzőjük, hogy a gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, de az érdeklődésük csökkenésével folytathatják a játékot. A játék valamennyi tevékenységi formával karöltve alkalmas a környezeti attitűdök alakítására, a zöldségek megjelenítésére, közvetítésére, tudatosítására, azaz a fenntarthatóság szempontjából fontos képességek fejlesztésére.

Játékfajták

Gyakorlójáték

A gyakorlójáték a gyermek ismereteinek első forrása, legfőbb jellemzője a funkció öröm. A tevékenység során a gyermekek megismerik önmagukat, gyakorolják a nagymozgásokat, megtanulják összehangolni a mozdulataikat, ismerkednek tárgyi környezetükkel, az őket

körülvevő tárgyi világ fizikai jellemzőivel. A játék, gyakorlás során fejlődnek érzékszerveik, fejlődik nagymozgásuk, finommotorikájuk, mozgáskoordinációjuk, térészlelésük, tapintásos észlelésük, verbális készségük.

Építő - konstruáló játék

Az építőjáték az eszközök, és anyagok változatosságát igényli. Az építő- és konstruáló játékokalkalmával, a létrehozás öröme kerül előtérbe: az „én alkottam”, majd a „mi csináltuk” élménye. Fiatalabb gyermekeknél a gyakorlójáték fejlettebb formájaként jelentkezik, az idősebbek már tudatosan konstruálnak. Változatos játékeszközökkel ösztönözzük a gyermekeket egyszerűbb vagy bonyolultabb építmények létrehozására. Játék közben fejlődik szem-kéz koordinációjuk, finommotorikájuk, térészlelésük, alak-és formaállandóság érzékük, a rész és egész viszonyának észlelése, képzeletük, kreativitásuk, vizuális memóriájuk.

Szabályjáték

A szabályjátékoknak lényegét a bennük érvényesülő szabályok jellege határozza meg. A leggyakrabban játszott óvodai szabályjátékok a mozgásfejlesztő (pl. fogócska, bújócska, labdajáték) és értelmi képességeket fejlesztő játékok (pl. memória, kirakó, társas, kártya, logikai, stratégiai...), valamint az énekes és népi játékok. A tevékenységek során fejlődnek a gyermekek kognitív képességei, formálódnak akarati tulajdonságaik, fejlődik szocializációs készségük, szabálytudatuk, önfegyelme, önismeretük, önértékelésük.

Szimbolikus szerepjáték

A kisgyermekkori utánzó játék legmagasabb szintű változata a szerepjáték, mely során a gyermekek az őket körülvevő világból szerzett benyomásaikat, élményeiket képezik le. Eljátszhatják örömeiket, vágyaikat, félelmeiket, haragjukat, a valóság számukra lényeges elemeit. A játék során alakul, fejlődik képzelete, kreativitása egy-egy kitalált történet eljátszásával; szervezőkészsége a játék megszervezésével; empátiája a társak érzelmeinek felfogásával, elgondolásaik megértésével.

Dramatizálás, bábjáték

A dramatizálás, bábjáték feltétele, hogy az irodalmi alkotások és élmények érzelmileg megragadják a gyermeket. Kezdetben az óvodapedagógus bábjátéka, szerepvállalása dominál, a gyermekek, mint nézők vesznek részt benne. Később óvónői segítséggel a gyermekek maguk is aktívan részt vállalnak a bábjátékban, dramatizálásban, amelyekhez bábokat, jelmezeket biztosítunk. Óvodáskor végére a gyermekek báb- és jelmezkészítő tevékenysége is szívesen végzett elfoglaltságukká válik.

Barkácsolás

A szerepjátékban a gyermekek élethelyzeteket alkotnak újra. Ehhez számos eszközre van szükségük. A barkácsolás a játék igényéből indul ki, tehát kötetlen, szabadon választott tevékenység. Időpontját a játékhelyzet határozza meg. Az óvodapedagógus a barkácsolás folyamata során csak annyi segítséget nyújt, amennyit a gyermekek igényelnek, és amennyi feltétlenül szükséges.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A játék örömforrást jelent: örömmel, önfeledten játszik.
- Képes élményei eljátszására.
- Játékában elmélyült, kreatív, kitartó.
- Igényli a társakkal való együtt játszást.
- Képes társaival közösen játékot tervezni, szerepeket kiválasztani, szerepet vállalni.
- Szívesen vesz részt a bábjátékban, dramatizálásban; maga is készíti egyszerű bábokat.
- Képes lemondani egy-egy számára kedves játékszerről.
- Játékához saját maga is létrehoz, elkészít eszközöket, és azt használja.
- Szabályjáték során betartja a szabályokat, másokat is figyelmeztet a szabályok betartására.
- Betartja a társas viselkedés elemi szabályait.
- Egészséges versenyszellemben tevékenykedik, elviseli a kudarcot.
- Fel tudja dolgozni a siker és kudarcélményeit.
- Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.

Verselés, mesélés

*„A mesékben minden benne van:
mindaz, ami volt,
és mindaz, ami még lehet.”
(Boldizsár Ildikó)*

A mese, a vers az anyanyelvi nevelés szerves része: a gyermekek számára értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít. A mese és a vers örömforrás, esztétikai élmény forrása. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábjáték és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átléltető szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában

eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Célunk:

- A magyar irodalmi, gyermekköltészeti és népköltészeti alkotások, dajkai hagyományok élményszerű bemutatásával, a gyermekek személyiségének fejlesztése.
- A mondókák, versek, mesék megszerettetésével a gyermekek anyanyelvi fejlődésének támogatása.
- A mindennapi meséléssel a gyermekek érzelmi, erkölcsi, belső képi világának, nyelvi kifejezőképességének, fantáziájának, kreativitásának színesítése, gazdagítása.
- Az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása; anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés, valamint a multi - és interkulturális nevelés megvalósítása.
- Az olvasóvá nevelés megalapozása és kibontakoztatása, a könyvek helyes használatának, értékének tudatosítása.
- Az élő természet tiszteletére nevelés az irodalom eszközeinek ábrázolásán keresztül.

Feladatunk:

- Az életkori sajátosságoknak megfelelő mesék, versek, mondókák kiválasztása igényes forrásanyagból (népköltészet, klasszikus, kortárs irodalmi anyag):

 a 2,5-3-4 éveseknek rövid állatmesék, láncmesék; a versanyag zömét a népi mondókák alkotják, ezek közül is az ölbéli játékok, állathívogatók és az ismert költőink ritmikus, játékos versei;

 a 4-5 éves korú gyermekeknek az egyszerűbb tündérmesék, a hosszabb lélegzetű állatmesék, a magyar írók modern meséi, a verses mesék; a népi mondókák, a halandzsza szövegek, a kiolvasók, valamint a vidám humoros versek, klasszikus és mai magyar költők versei, művei;

 5-6-7 éves korra már kialakul a kettős tudat: így a klasszikus tündérmesék, cselekmény dús állatmesék, népmesék, novellisztikus, realizisztikus, tréfás mesék, meseregények kerülnek előtérbe; a versanyagot gazdagítják a népi mondókák, kiolvasók mellett a lírai versek.

- A beszoktatás időszakában végbemenő ölbéli játékokkal, mondókákkal a gyermek és az óvodapedagógus közötti személyes kapcsolat kialakítása.

- A mese, vers hallgatásához, az irodalmi élmény befogadásához szükséges feltételek megteremtése, hangulati előkészítése (hely, idő, eszköz, élmény biztosítása).

- A mindennapos meséléssel, verseléssel a mese-vershallgatáshoz fűződő pozitív érzelmi viszonyulás kialakítása (olvasóvá nevelés alapozása).
- Az elalvás előtti meséléssel a gyermekek biztonságérzetének elérése, ellazulásuk elősegítése.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére nevelés a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartásával.
- A gyermekek kommunikációs és metakommunikációs készségeinek fejlesztése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével: beszédértés, beszédkedv, artikuláció, szókincsfejlesztés, szófordulatok, mimika, arcjáték, testbeszéd.
- Komplex hatások erősítése a művészeti ágak összekapcsolásával (zene, mozgás, tánc, ábrázolás), a gyermeki kreativitás, önkifejezőképesség fejlesztése, támogatása (saját mese-versalkotás).
- Lehetőségek biztosítása az irodalmi élmények más tevékenységben történő újra átélésének, ismételt feldolgozásának, „eljátszásának” (bábjáték, dramatizálás).
- Az irodalmi élmények feldolgozásának elősegítése különféle eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával.
- Újszerű irodalmi élmények szervezésével, IKT eszközök és igényes web források alkalmazásával az irodalmi élmények gazdagítása a témafeldolgozás során.
- A környezet megszerettetése, az évszakok szépségének észre vetetése a versekkel, mesékkel, mondókákkal.

Módszertani alapelveink

- Az irodalmi anyag kiválasztása során a tervszerűség, tudatosság és fokozatosság elvének érvényesítése.
- Változatos gyermekirodalmi anyag összeállítása, kiválasztása életkoruknak megfelelően, melyek illeszkednek a heti témákhoz, komplexen kapcsolódnak a gyermekek mindennapjaihoz, a népi jeles napokhoz, népi játékokhoz, évszakokhoz...
- A mese és a vers élmény legyen a gyermekek számára.
- Biztosítottak legyenek a meséhez szükséges feltételek és eszközök.
- A mindennapok során alkalmat teremtünk a spontán, vagy tervezett verselésre, mesélésre, dramatizálásra.

A tevékenységek szervezeti formáinak biztosítása

- A verselést, mesélést mindig kötetlenül szervezzük, kezdeményezzük. A mesélés nyugodt, meghitt légkörét megteremthetjük egy-egy jelzéssel, mesére hívogató versikével, mesesarok kialakításával, mely a mindennapok szertartásává válik. A gyermekek önként, érdeklődésük szerint vesznek részt a mesehallgatásban, mesemondásban. A kezdeményezés nem feltétlenül jelenti a játék fonalának megszakítását. De azt minden gyermek tudja, hogy mesélés közben még csendesebben kell játszania, úgy, hogy játékaival a mesét hallgatókat ne zavarja. Tervszerű kötetlen verselést, mesélést mindennapra szervezünk. Egy héten keresztül ugyanazt a mesét hallják a gyermekek. A délutáni pihenés előtt elmaradhatatlan a mesemondás.
- A versek, mondókák kezdeményezése, a játékba építve, egy-egy kisebb játszócsoportban történik a nap bármely szakaszában, ügyelve arra, hogy az minden gyermekhez eljusson. Építünk a gyermekek spontán kezdeményezéseire, törekszünk a helyzet, hangulat, tér adta

lehetőségek kihasználására (udvari játék, séta, kirándulás, és egyéb évszakhoz kapcsolódó tevékenységek).

- Kiemelt figyelmet fordítunk az ismétlések gyakoriságára, de lehetőséget adunk a választásra (kedvenc mese, vers).

- A kezdeményezések végén felkínált tevékenységekkel lehetőséget biztosítunk az átélt élmények feldolgozására.

- A gyermekek érdeklődésének felkeltéséhez használt eszközök legyenek esztétikusak, kifejezők, ugyanakkor segítsék a gyermeki fantázia szabad szárnyalását.

Az anyanyelvi nevelés komplex folyamat, a nevelési folyamat egészében jelen van. Minden tevékenységet áthat.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Saját kezdeményezésre is szívesen mesél, bábozik, dramatizál, mondogat verseket, mondókákat.
- Szívesen, örömmel hallgat mesét; ismer és ért néhány mesei szófordulatot, kifejezést, népies szóhasználatot.
- Beszéde árnyalt, értelmes hangsúlyozású, használja a metakommunikációs eszközöket.
- Ki tud egészíteni szóban 1-1 ismert meserészletet, képes felidézni a mese legfontosabb elemeit (szereplők, események).
- Képes a hallott mese képi megjelenítésre.
- Tud könyvben, kép alapján tájékozódni, óvja a könyvet.
- Egyszerű meséket, történeteket képes kitalálni, amelyeket mozgással, beszéddel meg tud jeleníteni.

Ének, zene, népi játék, tánc

*„Aki zenével indul az életbe,
bearanyozza minden későbbi tevékenységét,
az életnek olyan kincsét kapja ezzel,
amely átsegíti sok bajon.
A zene tápláló, vigasztaló elixír, és az élet szépségét,
s ami benne érték, azt mind meghatványozza.”
(Kodály Zoltán)*

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Célunk:

- A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, ízlésük, esztétikai fogékonyságuk formálása.
- A zene megszerettetése, a közös éneklés iránti igény felébresztése.
- A dallam, a ritmus és a mozgás egységének megéreztetése az éneklés és gyermektánc élményén keresztül.
- Érzelmi kötődés kialakítása a népi játékok, a népzene és a gyermektánc iránt.
- A gyermekek készségeinek, zenei képességeinek és kreativitásának alakítása az énekes játékokon, és az igényesen válogatott művészeti alkotásokon keresztül.

Feladatunk:

- A felhasznált zenei anyagok igényes, az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- Zenei élmények nyújtása és az éneklés ösztönzése.
- A zenei hallás, emlékezet, ritmus- és formaérzék megalapozása, differenciált fejlesztése.
- A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyerekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal.
- Tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- Esztétikus, harmonikus mozgás kialakítása, a ritmus - szöveg - dallam kapcsolatának, érzékeltetése mozgásokkal, táncos mozdulatokkal.
- A gyerekek megismertetése a hangszerekkel (dob, cintányér, csörgődob, triangulum stb.)
- A környezet, a természet hangjainak, zörejeinek megismertetése a gyermekekkel.
- A zenei kultúra alakítása igényes zenehallgatással (népdalok, népzene, műzene, más népek zenéi), a befogadó képesség megalapozása.
- Zenei tehetségek felismerése, gondozása.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében mindig a gyermek egyéni fejlettségi szintjéhez, igényéhez igazodó zenei nevelés megvalósítása.

Módszertani alapelveink

- A zenei anyag igényes kiválasztását a gyermekek életkori sajátosságai, a csoport összetétele, zenei képességei és az aktualitások határozzák meg.
- A gyermek óvodába lépésének első percétől olyan légkör megteremtésére törekszünk, amelyben a szabad, spontán énekelgetésre és az óvónő által tervezett, részben irányított közös énekes élményekre egyaránt lehetőség van. Az énekelgetés, az énekes játékok magukban hordozzák a közös együttlét örömét. Nevelőmunkánk során fontosnak tartjuk, hogy az élményt nyújtó közös éneklés, körjáték, gyermektánc, mondókázás esztétikai élmény és örömforrás legyen a gyermekek számára.

- Az énekes és egyéb mozgásos játékokhoz szükség van elegendő hely biztosítására.
- A zenei anyagok sikeres elsajátítása érdekében a különféle foglalkozási ágakkal való koncentráció megteremtésére törekszünk.
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
- A zenei képességfejlesztés csak akkor lehet eredményes, ha gyermekeink az óvodapedagógussal együtt örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekelnek, aktív résztvevői az éneknek, játéknak.
- A magyar zenei nevelés alapja a közös ének, a közös éneklés, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget. A gyermekek olyan szavakkal is találkoznak, amelyeket a hétköznapi beszédünkben már nem fedezhetnek fel, ezek megértését játékszituációkban segítjük.
- A zenehallgatás anyagában olyan művekkel, népdalokkal ismertetjük meg a 3-6-7 éves gyermekeket, amelyek hangulatot keltenek, zenei élményt nyújtanak, szépérzékét formálnak. Az élőzene az elsődleges ebben az életkorban, hiszen az óvodapedagógus személyes közvetítéssel hozza közel a gyermekekhez a művészi élményt. A népdalok és műzenei alkotások előadásánál esztétikai élmény nyújtására törekszünk, emellett kihasználjuk az IKT eszközök nyújtotta lehetőségeket is (cd, laptop...).
- Forrai Katalin által kidolgozott „Ének az óvodában” című könyv az óvodai ének - zenei nevelés alpműve, mely áttekinthető táblázatban foglalja össze tennivalóinkat a zenei nevelés területén, valamint a három korcsoport egymásra épülő zenei jellemzőit és a dalanyag felépítését. A tudatos tervezés, szervezés és a mindennapi tevékenységben adódó lehetőségek kihasználásával az óvodáskor végére megvalósíthatjuk zenei nevelésünk feladatait.
- Emellett a gyermekek ének - zenei kultúráját más forrásokból származó zenei anyaggal is kiegészítjük. Egyre nagyobb teret hódít intézményünkben az „Így tedd rá!” program követése. Szeretnénk megvalósítani, hogy ezek a mozgásos, énekes játékok a mindennapjaink szerves részei legyenek. Alkalmazásukkor elsősorban a játékélményt helyezzük előtérbe, nem a produkciót. Mindemellett kiválóan beilleszthető az aktuális pedagógiai módszereinkbe, több tevékenységi területbe is integrálhatók. A gyermekközpontú módszer sok lehetőséget kínál az óvadás gyermekeknek és az óvodapedagógusoknak, hatása pedig az egész oktatási, nevelési folyamatra kiterjed. Intézményünk mindkét óvodapedagógusa is elvégzett több „Így tedd rá!” módszertani tanfolyamot, amely nélkülözhetetlen az „Így tedd rá” módszerének a nevelési folyamatba történő beépítéséhez.
Az „Így tedd rá” foglalkozások segítségével játékos formában, a hagyományos népi játékok által fejlődik a gyermekek mozgáskészsége, miközben észrevétlenül sajátítják el a magyar néptánc alapjait.

A tevékenységek szervezeti formáinak biztosítása

- ~ Az énekelgetés, az énekes játékok magukban hordozzák a közös együttlét örömét. Óvodánk mindennapi életét áthatja az ének, a mondóka, így sok alkalom nyílik a kötetlen éneklésre, mondókázásra, gyermeki rögtönzésekre, a zenei feladatok megvalósítására.

- ~ A zenei nevelést kötelező és kötetlen foglalkozások keretében valósítjuk meg, de a zenét beleszőjük mindennapi életünkbe:
 - játszunk, éneklünk akkor is, amikor a gyermekek kezdeményezik;
 - éneklünk vagy zenélünk hangulatkeltés céljából,
 - a különböző játékhelyzetekben,
 - udvaron,
 - kiránduláson,
 - óvodai ünnepek és ünnepélyek alkalmával.
- ~ A zenei képességfejlesztés és az énekes körjátékok, népi játékok nem feltétlenül egy kezdeményezés keretében valósulnak meg. A nap bármely időszakában, akár kisebb csoportokban vagy egyénileg, a gyermekek vagy az óvodapedagógus spontán kezdeményezése során is megvalósulhat a zenei képességfejlesztés.
- ~ Az óvodapedagógus élményszerű előadása utánzásra ösztönzi a gyermekeket. A felnőtt mintájának utánzásával az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik.
- ~ A zenei tevékenység gyakorlásának módjai az egyéni és közös éneklések, a körjátékok, az énekes népi játékok, az ütőhangszerek használata és a játékos mozdulatok.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- A gyermekek szívesen és örömmel vesznek részt a zenei kezdeményezéseken.
- Képesek természetes tempóban járni, segítség nélkül, önállóan tempót tartani.
- A gyermekek egyéni képességeikhez mérten tudnak biztonsággal, helyes szövegkiejtéssel énekelni csoportosan és egyénileg.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Felismerik a zenei fogalompárokat (halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú), tudnak eszerint énekelni, beszélni.
- Tudnak dallam, vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni.
- Felismerik dallamotívum alapján a hallott dalt, környezetük jellegzetes zöreijhangjait, hangszíneket, hangszerek hangjait.
- Képesek mindennapi játékukba önállóan beilleszteni a népi mondókákat, dalokat, játékokat, kiszámolókat.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Tudják mindkettőt mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelni.
- Az egyszerű táncos mozgások elemeit ismerik és alkalmazzák (dobbantás, koppantás, páros forgás...).
- Ismernek népi- és műdalokat, más nemzetek dalait.
- Képesek a zenehallgatás befogadására.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

„A gyerek, amikor rajzol, újjáteremti a világot.
 Rajzolni jó, de a kisgyerek számára
 fantasztikus élmény lehet...”
 /Dr. Popper Péter/

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a tehetségek bátorítására.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Célunk:

- A gyermekek érdeklődésének felkeltése a vizuális tevékenységek iránt, technikák megismertetése, az eszközök használatának begyakorlása.
- A gyermekek tér-, forma és szín képzetének fejlesztése, élmény és fantázia világának gazdagítása, képi gondolkodásuk fejlesztése, esztétikai érzékenységük, szép iránti fogékonyságuk, igényességük alakítása.
- A természet színeire, formáira való rácsodálkozással, műalkotások, népművészeti alkotások megismertetésével a művészetek iránti nyitottság és befogadás megalapozása.

Feladatunk:

- A gyermekek érdeklődésének felkeltése az ábrázolási tevékenységek iránt.
- Az ábrázoló alkotótevékenység feltételeinek a megteremtése: megfelelő légkör, hely, idő, megfelelő minőségű és mennyiségű eszköz és anyag biztosítása.
- Ösztönzéssel, dicsérettel alkotókedvük, vizuális látásmódjuk, térbeli-síkbeli tájékozódásuk, komponálási képességeik fejlődésének segítése.
- A gyermekek megismertetése a különböző anyagokkal, az ábrázolás (rajzolás, festés, mintázás, kézimunka) egyszerű munka fogásaival, technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Lehetőségek biztosítása az eszközök mindennapi használatára, a különböző technikák készségszintű elsajátítására.
- Kézmozgások finomítása, a finommotorikus képesség fejlesztése.
- A gyermekek megismertetése a vizuális jelrendszerrel (pont, vonal, folt, formák, színek) szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal.
- Felhasználható, újrahasznosítható anyagok folyamatosan gyűjtése, ezek felhasználása a vizuális tevékenységek során; a családok bevonása a gyűjtőmunkába.

- A gyermekek ösztönzése a biztonságos, kreatív anyagfeldolgozásra, új megoldások keresésére, gondolkodásra (környezettudatosság, újrahasznosítás).
- A gyermeki ábrázoló tevékenység pozitív megerősítése, önértékelési képességük fejlesztése.
- A gyermekek megismertetése képző- és népművészeti alkotásokkal (kiállítások, művészeti albumok, könyvek...).
- Lehetőségek biztosítása a gyermekek számára, hogy egymás munkáját is megnézhessék, véleményt mondhassanak, értékeljék azokat; önértékelési képességük fejlesztése.
- A gyermekek munkáinak tiszteletben tartása és tartatása: a szülők számára biztosítjuk a gyermekek alkotásainak megtekintését a folyosó parafa tábláin.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni képességeikhez, igényeikhez igazodó differenciált fejlesztése.

Módszertani alapelveink

- A tevékenységeket kötetlen szervezeti keretben, mikrocsoportos munkaformában szervezzük, építve a gyermekek érdeklődésére és tevékenységi vágyára.
- A mikrocsoportos foglalkozások beépülnek a játékidőbe, gyakran ezekből alakulnak ki a több műveltségi területet is átfogó komplex tevékenységek.
- A gyermekek életkorának és aktivitásának megfelelően különböző, változatos technikákat alkalmazunk, nyitottak vagyunk az új módszerekre.
- A jeles napok, ünnepek hagyományaihoz, szokásaihoz kapcsolódva törekszünk az egyszerű népi motívumok gyermekszintű megjelenítésére (pl. busó-álarc, tojásfestés).
- A gyermekek érdeklődése, kíváncsisága alapozza meg az IKT eszközök használatát.
- A gyermekek alkotásai a gyermeköltözőben kerülnek kiállításra.
- A téma és a technika kiválasztásánál figyelembe vesszük aktuális ünnepeinket, az évszakok és a természet adta lehetőségeket.

A tevékenységek szervezeti formáinak biztosítása

- ~ Az alkotó tevékenység óvodánk mindennapi életének szerves része.
- ~ Biztosítjuk a vizuális tevékenységekhez szükséges eszközöket, anyagokat, melyeket a gyermekek elérnek, napközben bármikor elővehetnek.
- ~ A csoportszobát úgy alakítottuk ki, hogy állandó helyet biztosítsunk a vizuális tevékenységeknek („rajzoló asztal”), ahol a gyermekek egymás zavarása nélkül tudnak tevékenykedni, alkotni.
- ~ A tevékenységeket kötetlen szervezeti keretben, mikrocsoportos munkaformában szervezzük, építve a gyermekek érdeklődésére és tevékenységi vágyára.
- ~ A kezdeményezések szervezésekor a gyerekek egyéni fejlettségének és az alkalmazott technika sajátosságainak megfelelően alakítjuk az alkotó csoportokat. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre 3-4 gyermek (egy asztalnál ülve) vesz részt a tevékenységben, így nyomon tudjuk követni az elsajátítás fokát, technikai ismeretük, eszközhasználatuk fejlődését.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Bátran, szívesen használják az ábrázolás eszközeit.

- Ismerik a különböző technikákat, azokat képesek alkalmazni.
- Tudnak díszítő-tervező feladatokat megoldani sorakoztatással és más elrendezéssel, vonalas és folthatású mintaelemekkel.
- Tudnak egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani, különböző anyagok felhasználásával képet, egyszerű játékot készíteni.
- Rajzaikban megjelenik az emberábrázolás, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján történő ábrázolása.
- Egyéni módon jelenítik meg élményeiket és elképzeléseiket a képalkotásban.
- Alkotásukra jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- Van véleményük saját és társaik alkotásáról, a műalkotásokról; életkoruknak megfelelően képesek az önértékelésre.
- Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, és együttműködők.
- Plasztikai munkáik egyéni, részletezők.
- Szívesen vesznek részt a finommozgást igénylő tevékenységekben.
- Alkotás közben ügyelnek a környezetük, saját maguk és munkájuk tisztaságára.

Mindennapos mozgás

*„Mindenki a maga módján élvezi a mozgást,
akár egy gyerekről van szó, aki első bizonytalan lépéseit teszi, ...
A lényeg, a mozgás jellegétől függetlenül,
a világ megtapasztalása.”
(Jan Grue)*

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulása, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.

A spontán - a játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az

egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Célunk:

- Az óvodás korú gyermek természetes mozgásigényének kielégítése, a mozgás megszerettetése, a mozgáskedv fenntartása.
- Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek tájékozódó-, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akaratit tulajdonságainak fejlesztése, pozitív személyiségjegyek erősítése.

Feladatunk:

- a mozgásos tevékenységek megszerettetése;
- a mozgástapasztalatok bővítése, sok-sok gyakorlási lehetőség biztosításával a mozgásszint fejlesztése;
- a testi képességek, a fizikai erőnlét fejlesztése, a szervezet egészséges fejlődésének biztosítása az egyéni adottságok-képességek figyelembevételével és a folyamatosság elvének érvényesítésével;
- a nagy-és finommotoros mozgások fejlesztése;
- szem – kéz, szem – láb koordináció, egyensúlyérzék fejlesztése;
- a mozgásformák gyakorlásával a mozgásérzékelés, téri és időbeli tájékozottság, mozgáskoordináció fejlesztése;
- az életkornak megfelelő mozgásformák kialakítása az egészséges terhelés figyelembevételével;
- erkölcsi tulajdonságok alakítása, pozitív személyiségjegyek erősítése: egészséges versenyszellem kialakítása;
- a mozgásfejlődéshez kapcsolódó értelmi- és szociális képességek, készségek fejlesztése;
- a mozgás során használt fogalmak tudatosítása, a gyermekek szókincsének bővítése, kommunikációs képességének fejlesztése;
- testséma kialakítása, téri tájékozódás fejlesztése;
- a mozgásra ösztönző, balesetmentes, biztonságos környezetet megteremtése;
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében mindig a gyermek egyéni fejlettségi szintjéhez, igényéhez igazodó testi nevelés megvalósítása.

Módszertani alapelveink

- A mozgásos tevékenységeket, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez igazítjuk.
- A szabad mozgástevékenységnél építünk a gyermekek természetes mozgáskedvére, törekszünk mozgásigényük kielégítésére.
- A tornaszobában és a szabadban egyaránt biztosítjuk a spontán és a kötött mozgástevékenységek feltételeit (hely, idő, eszköz, balesetvédelem).

- A mozgások tervezésénél és megvalósításánál figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, fizikai adottságait és a csoport összetételét: a fokozatosság, a differenciálás és rendszeresség elvét tartjuk szem előtt.
- A játékot, a játékoságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk.
- A balesetek elkerülése, a társakra való figyelés érdekében a mozgástevékenység szabályait a gyermekekkel közösen alakítjuk ki, majd azok fokozott betartására törekszünk.
- A mozgásos tevékenységek az óvodai nevelés minden napján megvalósulnak.
- A játékos mozgástevékenység során törekszünk a műveltségterületek közötti kapcsolódási lehetőségek kihasználására.
- Rendszeresen szervezünk sétákat, kirándulásokat a mozgásigény kielégítésére.

A tevékenységek szervezeti formáinak biztosítása

❖ Szabad játék kereteiben végzett mozgásos játékok

- a gyermekek eltérő mozgásigénye miatt fontos, hogy az aktívabb mozgást és a nyugodtabb tevékenységet kedvelő gyermekek is megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodást;
- biztosítjuk a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekhez a csoportszobában és az óvoda udvarán (csoportszoba átrendezése szükség esetén);
- az óvodaudvar sokszínű, változatos lehetőséget nyújt a természetes mozgásigény kielégítésére;
- rossz idő esetén a csoportszobában is biztosítunk lehetőséget a mozgásos tevékenység végzésére;
- időjárástól függően a lehető legtöbb időt töltjük a szabadban;
- a gyermekek mozgását csak akkor korlátozzuk, ha az saját magukra vagy társaikra veszélyt jelentenek, illetve, ha a környezetükben zajló egyéb tevékenységeket zavarja.

❖ Irányított mozgásos tevékenységek

- a heti egy alkalommal, kötelezően szervezett tevékenység keretében differenciált feladatadással maximális lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően gyakorolhassák a különböző mozgásokat, ügyelve arra, hogy a lehető legkevesebb várakozási idővel, folyamatosan mozoghassanak;
- az irányított mozgástevékenység során fokozatosan alakítjuk ki a biztonságos együtt mozgáshoz szükséges alapvető szabályokat;
- **A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.**

- ❖ **Mindennapos mozgás:** az egészséges életmódot erősítő mozgásos tevékenységeket teremben vagy szabad levegőn, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára biztosítjuk. Frissítő, „mindennapos torna” tevékenységet naponta szervezünk a délelőtti folyamán. A mindennapi testnevelés

anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy járás- és futógyakorlattal, valamint gimnasztikai gyakorlatokkal.

A mindennapos mozgáson kívül a testi nevelést szolgálják a séták, kirándulások, kisebb túrák és az udvaron végzett mozgásos játékok. Ha az időjárás nem teszi lehetővé a szabad levegőn való mozgást, akkor a tornaszobában, vagy a csoportszobában játékos mozgástevékenység szervezésével elégítjük ki a gyermek életkori sajátosságaiból adódó fokozott mozgásigényüket.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Igényükké válik a mindennapi mozgás, szívesen vesznek részt mozgásos játékokban.
- Mozgásuk harmonikus, összerendezett.
- Ismerik az alapvető mozgásformákat és mozgásfejlesztő eszközöket.
- Ismerik az irányokat, megadott jelre képesek irányt változtatni; tudnak a térben tájékozódni.
- Ismerik saját testüket, testrészeiket, képesek megnevezni azokat; laterálisuk kialakult.
- A mozgásos játékok, versenyjátékok során betartják a szabályokat.
- Tudják kezelni a siker-, illetve a kudarcélményeiket.
- Tudnak ütemtartással járni, a gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végrehajtani.
- Szeretnek futni, biztonságos a labdakezelési technikájuk.
- Egyensúlyérzékük biztonságos, stabil.
- Tisztában vannak a szakszavak, kifejezések jelentésével és képesek azokat végrehajtani.

A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Programunkba beépítjük a „Zöld óvoda” kritériumrendszerének megvalósítását. Igyekezünk gyermekeinkben megalapozni a „zöld szemléletet”: a Föld kincseivel való takarékoság, a fenntarthatóságra való nevelés szemléletét.

Környezeti tartalom

A környezettel való megismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Az óvodai élet tevékenységformái közül a külső világ tevékeny megismerése olyan alappillér, melyhez a további tevékenységformák integrált területként kapcsolhatók.

A külső világ tevékeny megismerésének területei:

- természeti környezet,
- tárgyi környezet,
- emberi környezet,
- hagyományápolás,
- természet-, és környezetvédelem.

Célunk:

- Lehetőségek biztosítása a tevékenység közbeni tapasztalatszerzésre, amely forrása a felfedezés örömeinek, s mint eredendő élmény emlékezetes marad a gyermek számára.
- A közvetlen és tágabb természeti, ill. társadalmi környezet felfedezése, felfedeztetése; a tapasztalatok rendszerezésének segítése.
- Környezettudatos szemlélet alakítása, környezettudatos magatartásra nevelés.
- A természet- és környezetvédelem alapozása - fenntarthatóságra nevelés.
- A szülőföld, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások megismertetése, megszerettetése, védelme.

Feladatunk:

- A külső világ tevékeny megismerésére vonatkozó témák, élményszerzési lehetőségek, a gyermekek életkorához igazodó, egymásra épülő feladatok tudatos tervezése.
- A gyermeki érdeklődés kielégítéséhez, a tapasztalatszerzési lehetőségekhez megfelelő hely, idő, eszköz és élmény biztosítása.
- Az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével az érdeklődés felkeltése, problémahelyzetek megoldása, logikus gondolkodás megalapozása (tehetséggondozás, felzárkóztatás).
- A spontán és a tervezett, szervezett irányított tapasztalatszerzések, megfigyelések, munka jellegű tevékenységeket, szimulációs játékok segítségével a megismerő funkciók és az önálló felfedezés gyakorlása.
- A természetben zajló tapasztalatszerzés során ok-okozati összefüggések megláttatása.
- A gyerekek személyiségének sokoldalú fejlesztése.
- A közös tapasztalatszerzés során az együttműködés, a társas kapcsolatok, az erkölcsi tulajdonságok fejlesztése (pl.: segítségnyújtás, figyelmesség, egymás sikereinek elismerése...)
- A fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartásformálás alapozása, alakítása.

- A környezetbarát életvitel megalapozása, az emberi és tárgyi környezethez, a természethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakulásának segítése, a természet védelmére, szeretetére nevelés a családok bevonásával.
- A szűkebb és tágabb környezetük értékeinek, tárgyi emlékeinek, helyi hagyományainak, a jeles napok szokásainak megismertetése.
- A gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztése.
- A tevékenységformák közötti komplexitás érvényesítése.
- A szülőföldhöz való pozitív viszony (hazaszeretet) kialakítása: nemzeti ünnepeink méltó megünneplése a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével.

Módszertani alapelveink

- A témakörök feldolgozása a természet örök körforgására épül, az évszakokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódik, melyeket különböző projektek, témahetek keretében dolgozunk fel. Kiegészítő témaköreink: közlekedés, család, testünk, színek...
- Támaszkodunk a gyerekek családból hozott ismereteire.
- A témakörön belül az egyes témák a gyerekek életkorának előrehaladtával lineárisan bővülnek és koncentrikusan mélyülnek.
- A fokozatosság elvét követjük a megismertetés során: a közelebbitől a távolabbi felé haladunk, szemléltetésben a közvetlen környezetben való megfigyeléstől a képi ábrázoláson való megfigyeltetés felé.
- Környezettudatos szemlélet kialakítására törekszünk a szelektív hulladékgyűjtéssel, felhívjuk gyermekeink figyelmét a takarékoság fontosságára (víz, energia, papír, stb.).
- Az élőlényekkel való kapcsolatteremtés alapvető igénye a gyermeknek. Megpróbáljuk népszerűsíteni a „nem szeretem állatokat” is (a hernyókat, bogarakat, gilisztákat...). A velük való ismerkedés folyamán felhívjuk a gyermekek figyelmét arra, hogy a biológiai körforgásban és a táplálékláncban minden állatnak fontos szerepe, így létjogosultsága van, ezért életüket nekünk is tiszteletben kell tartanunk.
- Környezetnevelő munkánk hatékonysága érdekében minden lehetőséget kihasználunk a szabadban való tartózkodásra, az évszakonként ismétlődő, folyamatos megfigyelésekre, tapasztalatgyűjtésekre, összehasonlítások, kísérletek végzésére.
- A Zöld jeles napok megünneplésével (Állatok napja, Víz világnapja, Föld napja, Madarak- és Fák Napja) ráirányítjuk a figyelmet a környezetvédelemre, a környezetbarát magatartás fontosságára.
- A gyermekek ismereteinek bővítését szolgálják az állatokról, növényekről, a közvetlen és a távolabbi környezetről szóló képeskönyvek. A közös kirándulásokon, a szervezett megfigyeléseken készített fényképekből összeállított albumok az élmények felelevenítésének eszközei. A témák feldolgozását segíti az IKT eszközök indokolt esetben történő alkalmazása.
- A tevékenységek során adódó helyzetekben megfogalmazott gyermeki kérdésekre választ adunk, újabb lehetőségeket teremtve a további felfedezéshez.

A tevékenységek szervezeti formáinak biztosítása

- ~ Megfelelő hely, idő eszköz biztosítása a spontán és szervezett tapasztalatszerzésre, a környezeti kultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- ~ A környezet megismerése átfogja az egész óvodai életet. Benne van a spontán játékban, az önkiszolgáló tevékenységben, az udvari élet pillanataiban, a beszélgetésekben, a megfigyelő sétákban, kirándulásokban.
- ~ A szelektív hulladékgyűjtés során a gyermekek a tárgyi környezet anyagainak jellemzőiről szereznek tapasztalatot, miközben többféle újra hasznosítási lehetőségbe is betekintést nyernek.
- ~ Tapasztalatszerző sétákat, kirándulásokat szervezünk vízparton, erdőben, az óvoda környékén, melyek során ismerkedünk azok domborzati viszonyaival, növény és állatvilágával, épített értékeivel, alkalmanként a családok bevonásával.
- ~ A séták, kirándulások alkalmat nyújtanak a természetvédő szokások és magatartásmód megismertetésére (fontos a felnőtt példa és mintaadása!).
- ~ Tudatos előkészítést igényel az óvodán kívüli tapasztalatszerzés megszervezése. Érzelmileg felkészítjük és megfigyelési szempontokat adunk a gyermekeknek.
- ~ Óvodakertünkben zöldségféléket, a sziklakertben pedig fűszer- és gyógynövényeket termesztünk a gyermekekkel közösen.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, családjáról, környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását.
- Felismeri a napszakokat, különbséget tud tenni az évszakok között.
- Ismeri, és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében lévő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.
- Az emberi testrészeket felsorolja, megnevezi az érzékszerveket.
- Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Tárgyak, jelenségek között alapvető összefüggéseket felismer.
- Ismeri a környezetében lévő néhány intézmény (iskola, orvosi rendelő, posta, múzeumok) rendeltetését.
- Alapvető összefüggéseket felismer.
- Igényévé válik a természet megóvása.
- Pozitívan fejlődik tenni akarása, a munkához való viszonya, nő feladattudata, kitartása.
- Figyel közvetlen környezete tisztaságára, nem szemetel, szereti és tiszteli a természetet.
- Ismereteit képes alkalmazni.

Zöld Óvodai tevékenységeink

A gyermekek életkorának megfelelő környezettudatos gondolkodás és magatartás alakítására, alapozására az óvodai nevelés biztosíthatja az első intézményes lehetőséget.

A gyermekek előzetes ismereteinek, a családi háttérnek, az otthoni szokásrendszernek meghatározó szerepe van az óvodás gyermekek viselkedésében a Zöld Óvoda tevékenységei szempontjából is. Ha a gyermekek a Zöld Óvoda szellemiségében nevelődnek, gondolkodásuk, szemléletük környezettudatosabb lesz.

Célunk a fenntarthatóságra nevelés erősítése.

Feladatunk a zöld óvodai szemléletmód kialakításában:

- példamutató, környezettudatos magatartásminta nyújtása a gyermek számára;
- pozitív érzelmi viszony kialakítása a természethez, emberi értékekhez;
- ökológiai szemléletmód kialakítása, mely szerint a természetben minden élőlény egyformán fontos;
- zöld jeles napok beépítése az óvodai életbe;
- helyi természeti és környezeti értékek, az emberi munka fontosságának megismertetése;
- a nevelési területek és tevékenységformák komplexitásának biztosítása;
- lehetőség biztosítása megfigyelésekre, összefüggések felfedezésére.

A környezettudatos magatartás kialakításához- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása

A környezetvédelem a környezet ismeretén, megbecsülésén, rendben tartásán alapul. A környezetvédelem és példamutatás az óvoda minden dolgozójának feladata. A gyermek környezetével való kapcsolata mindig a felnőttek közvetítésével valósul meg, az óvodában az óvodapedagógusok tudatos irányításával.

Célunk:

- A gyermekekben megalapozzuk a természet megismertetésével a természet szeretetét, a természet tisztaságának, szépségének védelmét.

Feladatunk:

- Kirándulás szervezése a természettel kapcsolatos ünnepek alkalmából.
- Zöld jeles napok megünneplése (Állatok napja, Víz világnapja, Föld napja, Madarak- és Fák Napja).
- Annak tudatosítása, hogy természeti környezet nélkül nem létezik az ember, hogy védeni, óvni, ápolni kell.
- Környezet megőrzésére való igény kialakítása a gyermekekben.
- Környezetbarát szokások megalapozása (takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral).
- Szelektív hulladékgyűjtés, a komposztálás fontosságának, módjának megismertetése a gyermekekkel.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Vigyáz környezetének rendjére, tisztaságára, nem szemetel.
- Ismeri a szelektív hulladékgyűjtés szabályait.
- Tevékenyen részt vesz környezete védelmében, megóvásában.

Matematikai tartalom

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Az óvodai élet során számtalan szituáció, tevékenység adódik a matematikai nevelés tartalmának elsajátítására, matematikai tapasztalatok szerzésére.

Célunk:

- A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek, mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyainak felfedeztetése, megtapasztaltatása.
- A matematikai jellegű tevékenységekhez való pozitív viszonyulás kialakítása, az érdeklődés felkeltése.
- Az elemi számolási készség optimális fejlődésének elősegítése, a logikus gondolkodás megalapozása.

Feladatunk:

- A játéktevékenységek során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása, a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése.
- Matematikai tartalmú játékok, tevékenységes tervezése, szervezése, kezdeményezése, a gyermekek önálló tapasztalatszerzésének elősegítése.
- Matematika tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele.
- A gyermekek kíváncsiságára épülő problémahelyzetek megteremtése, a problémahelyzetek sokoldalú megközelítésére való ösztönzés.
- Matematikai fogalmak, kifejezések megismertetése a gyermekekkel.
- A matematikai fogalmak megértéshez szükséges képességek fejlesztése: az azonosítás, a megkülönböztetés, az összefüggések felismerése, állítások, kérdések, utasítások megértése.
- Elemi számolási készség fejlesztése.
- Logikai alapszerveletek gyakoroltatása: tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása, szétválogatása, sorba rendezés...; logikai ítélőképesség fejlesztése.
- Geometriai tapasztalatok szerzése.
- Térbeli viszonyok, irányok pontos megnevezése, játékos gyakoroltatása.
- Tudatos, tervszerű, differenciált egyénre szabott fejlesztés.
- A gyermek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása; szükség esetén rávezető kérdésekkel segítségadás.

Módszertani alapelveink

- A matematikai ismereteket nyújtó lehetőségek legfőbb színtere a játék. A tapasztalatszerzést a játékoság hassza át!
- Törekszünk a spontán helyzetek kihasználására.
- Az optimális fejlődés érdekében a spontán helyzeteken kívül tervezett, irányított tapasztalatszerzési lehetőségeket is biztosítunk a gyermekek számára.
- A problémahelyzetek sokoldalú megközelítésére ösztönözzük a gyermekeket.
- A belső motivációt, a felfedezés örömét tartjuk a legfontosabb hajtóerőnek.
- Figyelembe vesszük az egyéni különbségeket (differenciálás).
- Fokozatos bővítjük a térre, formára, színre, mennyiségre vonatkozó élményanyagot.
- A tevékenységek során a gyermeket sikerélményhez juttatjuk.

A tevékenységek szervezeti formáinak biztosítása

- Olyan eszközök, tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyerek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számunkra a matematikai tapasztalatok megismerését.
- A gyermeki tevékenység változatos formáinak biztosítása:
 - egyéni,
 - páros és
 - mikrocsoportos szervezéssel.
- A gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével a matematikai tanulás formái:
 - utánzásos, modell-és mintakövető tevékenységek;
 - spontán játékos tapasztalatszerzések;
 - az óvodapedagógus által irányított, megfigyelésre épülő tapasztalatszerzések;
 - gyakorlati problémafelvetés és feladatmegoldás;
 - a gyermeki kérdésekre adott magyarázatok.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Képes halmazokat tulajdonságuk szerint csoportosítani, sorba rendezni, mennyiségeket összemérni.
- Felismeri, azonosítja az alapformákat.
- Halmazok elrendezésével képes több, kevesebb, ugyanannyi létrehozására.
- Meg tud számlálni tárgyakat 10-ig. Számfogalma kialakult, elemi műveletekre képes 10-es számkörön belül.
- Ismeri, megérti a relációs fogalmakat.
- Cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.
- Érti, és helyesen használja a matematikai kifejezéseket.
- Felismeri a sorba rendezés logikáját, a sorozatot képes folytatni.
- A szimmetrikus alakzatokat felismeri.
- Képes részekből az egészet kirakni.

- Megkülönbözteti, megnevezi a jobbra-balra irányokat, és helyesen használja a névutókat.

Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és a munka jellegű játékos tevékenység:

- az *önkiszolgálás*,
- a *segítés* az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek,
- a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett *alkalmi megbízások teljesítése*,
- az elvállalt *naposi vagy egyéb munka*,
- a *környezet-, a növény- és állatgondozás*.

A gyermekek munka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok a köteleességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Munkavégzés közben megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti és társadalmi környezetükről.

Célunk:

- A munkavégzéshez szükséges attitűdök, tulajdonságok kialakulásának, készségek, képességek fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek megismertetése egyszerű munkafolyamatokkal, különböző munkaeszközök használatával, célszerű munkafogásokkal.
- A cselekvő munkajellegű tapasztalatszerzések során a közösségi kapcsolatok formálása, saját és mások munkájának megbecsülésére és elismerésére nevelés.

Feladatunk:

- A gyermekek életkorának megfelelő, változatos munkalehetőségek biztosítása.
- A munkatevékenységekkel kapcsolatos higiéniai szokások kialakítása.
- A balesetvédelemmel kapcsolatos szabályok tudatosítása.
- A gyermekek megfelelő motiválása, bevonása a játékos munkatevékenységekbe.
- A gyermekeknek megfelelő méretű és mennyiségű munkaeszköz biztosítása.

- Rendszeres, folyamatos lehetőség biztosítása a különböző munkaeszközök használatának gyakorlására.
- A játékos munkatevékenységek során az önálló választhatóság lehetőségének biztosítása.
- Az önkiszolgáló és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeinek, az elvégzett feladat jelentőségének megéreztetése, az önként vállalt feladatvégzés ösztönzése.
- Az elvégzett munka elismerésével, a tevékenység pozitív megerősítésével a gyermekek önismeretének, önértékelésének fejlesztése, a munkatevékenységek iránti pozitív hozzáállás erősítése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szabad tevékenységének biztosítása, igény szerinti segítése.
- A munkavégzéshez szükséges attitűdök, készségek és képességek fejlesztése (kitartás, önállóság, együttműködési készség, felelősség, céltudatosság, feladattudat, kötelességtudat...)

Munkajellegű tevékenységek az óvodában:

- a) Önkiszolgálás: saját személyével kapcsolatos teendők (testápolás, öltözködés, étkezés, környezetének rendben tartása).
- b) Naposi munka (terítés; terem és udvarrendezés; játékok, eszközök előkészítése, elrakása).
- c) Alkalomszerű, egyéni megbízatások, közösségért végzett munkák (környezet rendben tartása; játékok elrakása; sepregetés; hólapátolás...)
- d) Gyűjtőmunka (szelektív hulladékgyűjtés; újrahasznosítható anyagok gyűjtése, felhasználása barkácsoláshoz)
- e) Növény- és állatgondozás, környezetvédelem (Óvodakertünk gondozása, gyógy- és fűszernövények gondozása, madáretetés, gereblyezés, komposztálás...)

Módszertani alapelveink

- A gyermekek életkorának megfelelően a szemlélődéstől a konkrét munkáig terjedő folyamat a gyermek számára szabadon választható tevékenység.
- A munkatevékenység játékos jellegének fenntartása és a munkalehetőség biztosítása (amit a gyermek el tud végezni, azt mind ő végezze).
- Megfelelő légkört biztosítunk: nyugodt, békés hangulatban a gyermekek önállóan tudnak tevékenykedni, de legyen lehetőségük bármikor segítséget kérni a felnőttől.
- A gyermeki munka folyamatos, konkrét, egyénhez mért fejlesztő, pozitívumokat kiemelő értékelése.
- Az értékelés során nem magát a gyermeket, hanem a munkateljesítményt értékeljük.
- A munkafeladatokkal történő megbízás mindig sugallja a gyermek számára, hogy képesnek tartjuk a feladat elvégzésére.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett és végzett munka mintát ad a gyermeknek és lehetőséget arra, hogy a munka során a példával azonosuljon.
- Az óvodában az óvodapedagóguson kívül a dajka is mintául szolgál a gyermek számára a munka rendszerességét tekintve.
- Egymás és a felnőtt munkájának megbecsülése.
- Egyéni különbségek figyelembevétele: olyan munkát bízunk a gyermekekre, amelynek elvégzése életkori sajátosságainak megfelel.

- Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, a gyermekek fejlettségétől függően, differenciáltan alakítjuk a követelményeket, a munkamennyiséget fokról fokra növeljük.
- A munkára nevelésnél számítunk a család együttműködésére.

A tevékenységek szervezeti formáinak biztosítása

- Az óvodapedagógus a munkavégzéshez nyugodt légkört, elegendő időt biztosít, mellyel hozzájárul, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően végezhessék a feladatokat.
- Az óvodapedagógus fokozott figyelmet fordít a munka helyes megszervezésére, biztosítja a kellő tárgyi feltételeket, kiküszöbölve a várakozási időt.
- A különböző munka jellegű tevékenységek során a balesetmentes és biztonságos eszközhasználat és a munkavégzés feltételeinek biztosítása az óvodapedagógus és a dajka feladata.
- Méretben és minőségben olyan eszközöket biztosítunk, melyek megfelelnek az óvodás gyermekek igényeinek.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Önként, szívesen vállal feladatokat, kedvvel kapcsolódik be a munkába, azt önállóan végzi.
- Az egyéni fejlettségi szintjének megfelelő, egyéni és közösségi munkatevékenységek elvégzésére képes.
- Elsajátítja a munkavégzés pontos menetét; képes az eszközök rendeltetésszerű használatára.
- Részt vesz a kerti munkákban.
- Ismeri az eszközök tárolási helyét.
- Képes saját maga és társai testi épségének megőrzésére.
- Örömmel segít társainak és a felnőtteknek.
- Örömmel vállal a közösségért feladatokat.
- Alkalmazkodik társaihoz a közösen végzett tevékenységek alatt, a közös munkában együttműködő.
- A környezetében lévő növényeket, állatokat szívesen gondozza, óvja.
- Ügyel saját maga és környezete rendjére.
- Szívesen vesz részt a különböző gyűjtőmunkákban.
- Képes mások és saját munkájának értékelésére.
- Kialakul a munkához való pozitív viszonya.

A tevékenységben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, nagy részben utánpótláson alapuló, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész óvodai nap folyamán adódó természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. A nevelési célok elérése érdekében sajátosan szervezett tevékenység.

Az óvodai tanulás útja a játékba integrált cselekvéses tanulás, megtapasztalás. Az óvodai tanulás elsődleges célja, az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Célunk:

- Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.
- Környezeti attitűdök alakítása, a zöld tartalmak megjelenítése, közvetítése, tudatosítása, valós összefüggések megismertetése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása;
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

Feladatunk:

- A gyermek ismereteinek, tapasztalatainak bővítése, célirányos fejlesztése; kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- A gyermeki tevékenységekben a felfedezés lehetőségének, örömeinek, lehetőségeinek biztosítása, az óvodai tevékenységekhez való pozitív viszony kialakítása.
- A gyermekek tanulását támogató környezet megteremtése, mely épít a gyermekek élményeire, előzetes tapasztalatira, ismereteire.
- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalási lehetőségeket biztosítása.
- A különböző tevékenységi formákban megvalósuló tanulási folyamat során a műveltségterületek közötti kapcsolódási lehetőségek kihasználása.
- Tevékenység közben szokások formálása, a szociális együttlét iránti igényük felébresztése (türelem, kivárás, alkalmazkodás, egymás segítése).
- A gyermek önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek segítése.
- Modell értékű kommunikációs helyzetek teremtése a gyermeki kérdések támogatására.
- A gyermek érési folyamatához, személyiségéhez igazított pedagógiai módszerek alkalmazása.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel a gyermeki személyiség kibontakozásának segítése.
- A gyermekek egyéni képességeinek, fejlődési ütemének, szociokulturális háttérének figyelembevételével differenciált, egyéni fejlesztés.

- Az egyidőben, párhuzamosan végezhető tevékenységek feltételeinek és a szabad választás lehetőségének biztosítása.
- Az infokommunikációs eszközök adott téma vagy adott tevékenységnek megfelelő alkalmazása.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztéséhez, fejlődésének megsegítéséhez (migráns, HHH, etnikai kisebbséghez tartozók, SNI) a speciális szakemberek segítségének igénybevétele.

Módszertani alapelveink

- A spontán és irányított tapasztalat és ismeretszerzés szorosan összefonódik egymással.
- A sokféle tevékenység során differenciáltan készítjük a gyermekeket a dolgok, jelenségek megtapasztalására.
- A témák sokoldalú, élményt nyújtó feldolgozása az ismeretek mélyebb, tartósabb bevéését, a képességek hatékonyabb fejlesztését segítik.
- A tevékenységeken alapuló tapasztalatszerzés természetes velejárója a tévedés és a hibázás lehetősége.
- A pozitív érzelmet sugárzó környezet segíti, hogy ne legyen a gyermekekben félelem és a másoknak való megfelelés kényszere, ne alakuljon ki a kudarckerülés reflexe.

A tevékenységek szervezeti formáinak biztosítása

A tevékenységekben megvalósuló tanulás munkaformái:

- egyéni;
- mikro csoportos;
- csoportos.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás szervezeti keretei:

- tervszerű kötetlen kezdeményezés;
- tervszerű kötelező foglalkozás (kötött foglalkozás).

A tevékenységformák kötött, illetve kötetlen szervezeti kerete a csoport fejlettségi szintjétől, valamint a tevékenység anyagától, feladatától függ. A döntés az óvodapedagógus felelőssége.

A tervszerű kötetlen kezdeményezés jellemzői, pozitívumai:

- a szabad játék keretein belül valósul meg;
- kiindulópontjai a spontán helyzetek, gyermeki kezdeményezések;
- az óvodapedagógus tudatos, tervszerű célirányos tevékenysége alapján valósul meg;
- az időpontja a napirendben nincs órához kötve;
- a választás szabad, a gyermek hangulata, érzelmi ráhangolódása, motiváltsága függvényében vehet részt a felkínált tevékenységben;
- a feladatot a gyermek saját ritmusában, a számára leginkább megfelelő módon és időben végezheti el;

- az óvodapedagógus segíti a gyermek önálló próbálkozásait, miközben maga is igyekszik elérni az általa kitűzött célokat;
- A kisebb csoportokba való tevékenykedés, beszélgetés, együttgondolkodás sokkal több lehetőséget ad a differenciált feladatadásra, ismeretnyújtásra, ezáltal szorosabbá válik a kapcsolat az óvodapedagógus-gyermek, és a gyermek-gyermek között is;
- több lehetőség adódik a dicséretre, buzdításra, pozitív megerősítésre, ami jelentős mértékben segíti az önbizalom, az önértékelés fejlődését is.

Tervszerű kötelező foglalkozások jellemzői:

- Ez a tevékenységi forma fejleszti a gyermek türelmét, kitartását.
- Elsősorban akkor alkalmazzuk, amikor az egész csoport jelenléte szükséges az anyag feldolgozásához (heti egyszer, játékos elemekre épülő mozgásfejlesztésünk, „nagy torna”).
- Vegyes életszervezésű csoportunkban a kisebbek is részt vehetnek a nagyoknak szervezett tevékenységekben. Életkori sajátosságukból adódóan ők rövidebb ideig képesek figyelni, hamarabb elfáradnak, ezért a foglalkozásból „kilépve” csendben, a többieket nem zavarva más tevékenységet, vagy játékot kezdeményezhetnek. A nagyobbaknál szoktatással, szelíd elvárással, sikerélmény nyújtásával igyekszünk elérni a minél hosszabb ideig tartó aktív részvételt.
- Az iskolába készülő nagycsoportos gyermekek fejlettségükből és életkori sajátosságaikból adódóan szívesen vesznek részt kötelező foglalkozásokon is. Ebben az életkorban, a foglalkozások szervezésének arányát a csoport érdeklődése, tudásvágya, az egyes képességek, részképességek fejlettségi szintje és az elsajátítandó ismeretanyag nagymértékben befolyásolják.
- A „kötelező” foglalkozás eredményességét nagymértékben befolyásolja az óvodapedagógus személyisége, szakmai és módszertani repertoárja, felkészültsége, a választott módszerek, eszközök minősége, mennyisége és változatossága.
- A tervezés az óvoda alapidokumentumában, az Óvodai csoportnaplóban található.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Szívesen vesz részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett irányított játékokban, tevékenységekben.
- Érdeklődő, bátran kérdez.
- Képes gondolatait érthetően szavakba, mondatokba foglalni.
- Kialakul a feladatvégzéshez szükséges kitartása, munkatempója, önállósága, önfegyelme.
- Érdeklődik környezete tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
- Képes a figyelem összpontosítására, a problémamegoldó kreatív gondolkodásra.
- A cselekvő-szemléletes és a képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- A részképesség-gyengeséggel, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek képességei a kompetens szakemberek segítségével megfelelő ütemben fejlődnek.
- A tehetséges gyermekek megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

- Rendelkezik azokkal a jártasságokkal, készségekkel, képességekkel, melyek szükségesek az iskolai élet megkezdéséhez.

A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK ÉS A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Gyermekvédelem

„A gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez.

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, valamint önálló életvitelének megteremtéséhez.”¹

Az óvoda közreműködik a gyermekek veszélyeztetésének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Ha az óvoda a veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

Az óvodapedagógus, illetve a nevelő-oktató munkát segítő alkalmazott, az óvoda vezetője útján köteles az illetékes gyermekjóléti szolgálatot haladéktalanul értesíteni, ha megítélése szerint a gyermek - más vagy saját magatartása miatt - súlyos veszélyhelyzetbe került, vagy kerülhet.

Az óvoda minden dolgozója titoktartási kötelezettséggel tartozik, a családok, gyermekek személyiségi jogainak védelme érdekében.

A gyermekvédelmi feladatok koordinálását jelenleg az óvodavezető látja el.

Célunk:

- A gyermekek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítése.
- Segítségnyújtás a veszélyeztetettség megelőzéséhez, ill. a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez.
- Esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése, betartva a titoktartási kötelezettség előírásait.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Képviseli a gyermek és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja és személyes részvételével elősegíti ezek érvényesülését.

¹ 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

- Minden nevelési év elején elkészíti az intézmény gyermekvédelmi feladatokkal kapcsolatos munkatervét, a nevelési év végén értékeli az adott nevelési évre vonatkozó célok, feladatok megvalósulását.
- Kapcsolatot tart a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival (Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat, védőnői szolgálat, háziorvos, Nevelési Tanácsadó, hatóságok). Szükség esetén javaslatot tesz a gyámhatósági intézkedésre.
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit, és erről kollégáit folyamatosan tájékoztatja.
- Segíti és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, rendszeres gyermekvédelmi kedvezménybe részesülő, a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermekeket, az intézkedéseket, az eredményeket.
- Szükséges esetekben családlátogatást végez óvodapedagógus társával.
- Alkalmazza a családhoz illesztett segítségnyújtás gyakorlatát.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermek családi hátterének megismerése.
- A problémák, hátrányos helyzet okozta tünetek felismerése, jelzés a gyermekvédelmi megbízottnak, Gyermekjóléti Szolgálatnak.
- A gyermekvédelmi felelős rendszeres tájékoztatása a veszélyeztetett gyermekek fejlődéséről, beilleszkedéséről.
- A gyermekeket megillető jogok érvényesülésének biztosítása óvodán belül, szükség esetén védő-óvó intézkedésre javaslattétel.
- A gyermekjóléti szolgálat felkérésére részt vesz az esetmegbeszéléseken.
- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása, esélyegyenlőség biztosítása.
- Minden esetben a gyermekek érdekeinek képviselője.
- Prevenció minden gyermekre való kiterjesztése.
- A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséri, szükség esetén jelzi az óvodavezetőnek a hiányzást.
- A szülőkkel együttműködő, partneri kapcsolatot kialakítása, a szülői szerep eredményességének elősegítése.

Veszélyeztetettség: „Olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza”²

Feladatunk:

- A gyermekek alapvető szükségleteinek, érzelmi biztonságának biztosítása.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek óvodába kerülésének elősegítése.

² 1997. évi XXXI tv. A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

- A gyermekeket megillető jogok érvényesülésének biztosítása óvodán belül, szükség esetén védő-óvó intézkedésre javaslattevél.
- Az óvodába járó, gyermekvédelmi ellátásra, szakember segítségére szoruló gyermekek, családok feltérképezése.
- Szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi felelős, a gyermekjóléti szolgálat munkatársának személyéről, elérhetőségük idejéről, helyéről.
- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének előmozdítása és a gyermekek sikeres iskolai beilleszkedésének elősegítése.
- Differenciált fejlesztéssel képességeinek kibontakoztatásának elősegítése.
- Felzárkóztatás és tehetséggondozás megvalósítása.
- A rendszeres óvodalátogatás figyelemmel kísérése, a gyakori és indokolatlan óvodai hiányzások okainak felderítése. Igazolatlan mulasztás esetén a szülők tájékoztatása a következményekről (a házirendben leírtak szerint).
- A szülőkkel konstruktív, együttműködő kapcsolat kialakítása.

A gyermekvédelmi munka várható eredményei:

- Minden rászoruló gyermek időben megkapja a segítséget.
- Minden veszélyeztetett gyermek szerepel a gyermekvédelmi nyilvántartásban.
- Minden veszélyeztetett gyermek családja tájékoztatást kap a támogatás lehetőségeiről, és segítséget ügyeinek elintézéséhez.
- Bizalommal fordulnak felénk a szülők, elfogadják javaslatainkat, segítségünket.
- Hatékony együttműködés alakul ki a segítő szervezetekkel.

Esélyegyenlőség biztosítása

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mind ahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Célunk, hogy minden gyermek egyenlő bánásmódban részesüljön az óvodáztatása teljes időszaka alatt, az intézmény teljes alkalmazotti köre részéről.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük:

- az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál;
- az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások egyenlő biztosítása és igénybevétele során;
- az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során;
- a teljesítmények értékelése során;
- a gyermeki jogok egyenlő gyakorlása során;
- az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során;
- a különböző juttatásokhoz való hozzáférés során;

- a tehetségígéretes és képességeikhez viszonyítva rosszul teljesítő gyermekek részére egyenlő segítség nyújtás során.

Feladatunk:

- a közösségi nevelés segítségével az elfogadás, az empátia, a tolerancia és a segítőkészség fejlesztése;
- egyenlő esély teremtése valamennyi gyermek számára az óvodai élet valamennyi területén (megfelelő idő- tér- és eszközök biztosítása a tevékenységekhez);
- egyenlő figyelem és gondoskodás biztosítása valamennyi kisgyermek számára (a differenciáló pedagógia mellett a semmilyen külön gondoskodást nem igénylő kisgyermek is elegendő pedagógiai odafordulást kapjon).

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Célunk, hogy a különböző okokból fakadó szociális hátránnyal induló gyermekeket kompenzációval, megfelelő differenciált pedagógiai magatartással, illetve egyéb segítséggel felzárkóztassuk, és a közösség teljes, egyenértékű tagjává fejlesszük.

Gyermekeink szociokulturális háttere kiegyensúlyozott, jó képet mutat. Munkánk tervezésénél azonban figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyermeket nevelő, esetleg egyszülős, vagy nevelőszülők által nevelt családokét.

Különösen nagy a felelősségünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és fejlesztésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységünk során jelentős szerep jut az óvoda világát nehezen elfogadó, illetve az együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való, együttműködésre készítő kapcsolattartásnak

Feladatunk a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

- a gyermekek családi hátterének feltérképezése, a hátrányos helyzetre utaló jelek kiszűrése;
- az egészséges életmódra nevelés: a helytelen szokások tapintatos korrigálása;
- a mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése: tanácsadás, külső segítség felajánlása, anyagi támogatási lehetőségek ismertetése;
- a tolerancia, a segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása;

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére:

- differenciált fejlesztés: fejlesztő-felzárkóztató tevékenység az óvodai csoportban, egyénileg, illetve mikro-csoportosan;
- egészségnevelés;
- igény szerint ügyelet biztosítása (szülői értekezletek időtartama alatt);
- kulturális rendezvények csoportos látogatása.

Szülőknek felajánlott segítség:

- neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadás lehetősége;
- közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: családi délután, nyitott nap, kézműves délután.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése, fejlesztése

*„Az elfogadás olyan, mint a termékeny talaj,
ami lehetőséget ad az apró mag számára,
hogy azzá váljon, amivé fejlődni képes.”
(Thomas Gordon)*

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek:

- a sajátos nevelési igényű gyermek,
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,
- a kiemelten tehetséges gyermek,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek,

c) a tartós gyógykezelés alatt álló gyermek.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése. Az együttnevelést vállaló intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermeknek, mint részvétet és védettséget.

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges

Pedagógiai programunk elkészítésekor, valamint a mindennapi munkánk során figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat. Az irányelv célja, hogy a pedagógiai programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek.

Célunk a sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai integrálása során:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, életminőségük javítása, beilleszkedésük segítése az óvodai gyermekközösségbe.
- Készségeik, képességeik, személyiségük harmonikus fejlődésének a segítése, kiemelkedő képességeik erősítése.
- Egymás, a másság elfogadása, elfogadtatása.

Feladatunk:

- A fejlesztés rövid távú céljai, feladatai minden esetben a gyermek fejleszthetőségét tükröző komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira épüljenek.
- A rehabilitáció és rehabilitáció speciális eszközeinek lehetőségeinkhez mért biztosítása.
- A kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével.
- A gyermek nevelése, fejlesztése során a gyermek terhelhetőségének figyelembevétele.
- Az egyes területek kiemelkedő teljesítményének felismerése, pozitív megerősítése.
- A gyermekek tanulási-, magatartási problémáinak felismerése, szükség esetén megfelelő szakmai segítség felkínálása.
- Az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.

Módszertani alapelveink:

- minden gyermek fejleszthető;
- a fejlesztés kiindulási alapja a gyermek meglévő képességszintje;
- a fejlesztés során figyelembe kell vennünk az egyéni fejlesztési igényeket;
- az óvodai nevelés során a sajátos nevelési igény a szokásostól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását teszi szükségessé;
- óvodánkba olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők;
- olyan befogadó csoportléggör kialakítása szükséges, melyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást;
- segítséget kell nyújtanunk ahhoz, hogy a gyermek hátrányainak leküzdéséhez megkapjon minden szükséges segítséget;
- az együttnevelés folyamán az óvodapedagógus részéről magas fokú elfogadásra, toleranciára, empátiára és hitelességre van szükség.

A gyermekek fejlesztésének sikerkritériuma a gyermekek beilleszkedése és önmagához mért fejlődése.

Óvodánkban nincs gyógypedagógus végzettségű óvodapedagógus, aki a rehabilitációs-rehabilitációs feladatok ellátását biztosítani tudná. A Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményében meghatározott BNO kód és a javaslata alapján az utazó gyógypedagógusi hálózattal felvesszük a kapcsolatot, és megszervezzük az SNI gyermek ellátását. A szakemberekkel történő folyamatos együttműködés alapfeltétele az

integrációnak. A fejlesztőpedagógus szakmai tanáccsal, segítséggel látja el az óvodapedagógusokat a csoportban való fejlesztés megsegítésére. A fejlesztések során kihasználjuk a rendelkezésünkre álló óvodai fejlesztést segítő eszközöket.

Integráció csak gyógypedagógiai megsegítéssel valósítható meg!

Az óvoda, alapító okiratában foglalt, az abban meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállalja fel, amennyiben intézményünk a kijelölt óvoda.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

Feladatunk:

- **kiemelt feladatunk** a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése; a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása; s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés;
- a gyermekcsoport felkészítése a mozgáskorlátozott gyermek fogadására (empátiára, toleranciára, egymás elfogadására nevelés);
- a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és élettér biztosítása, akadálymentes környezetet kialakítása;
- az önállóságra nevelés elvének biztosítása: az elérhető legmagasabb szintű önállóság kialakítása, az önálló életre nevelés;
- a szakértői vélemény alapján a mozgáskorlátozott sajátos nevelési igényű gyermek egyéni, differenciált fejlesztése;
- kiemelt feladat a mozgásnevelés, melyet az óvodai tevékenységek körébe kell beépíteni;
- az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése;
- együttműködés a szakemberekkel.

A mozgáskorlátozott gyermek eltérő tapasztalatokkal rendelkezik, észlelési problémái, testséma-zavarai lehetnek, kevesebb ismerettel rendelkezhet az őt körülvevő világról. Alkalmat kell adni a minél sokrétűbb, mozgásos tapasztalatszerzésre, fejleszteni kell a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb.

A látási fogyatékos (látássérült) gyermek

A látássérült gyermekek a nevelés szempontjából lehetnek: vakok, aliglátók és gyengénlátók.

A speciális, gyermekekre szabott pedagógiai program meghatározója a látásélesség mellett:

- a látássérülés kóroki tényezője,
- a látássérülés bekövetkeztének időpontja, és
- a látássérüléshez esetleg csatlakozó egyéb fogyatékoság, rendellenesség.

A látási kontroll hiányosságainak korrigálására minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést. Kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeret, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása. Az óvodai nevelés során mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségre.

Feladatunk (a gyengénlátó gyermek fejlesztésének kiemelt területei):

- látásnevelés: a látásmaradvány használatának megtanítása közeli és távoli környezetben;
- nagymozgások fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság;
- térbeli tájékozódás a látás felhasználásával;
- finommozgások fejlesztése: kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése;
- a látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt;
- az érzékelés egyéb területének fejlesztése;
- a hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást;
- a tapintás által szerorzhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket;
- az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése;
- a gyermekcsoport felkészítése a mozgáskorlátozott gyermek fogadására (empátiára, toleranciára, egymás elfogadására nevelés);
- a szakértői vélemény alapján a látássérült sajátos nevelési igényű gyermek egyéni, differenciált fejlesztése.

A hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek

A súlyos fokban hallássérült (siket) és a kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült (nagyothalló) gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, melynek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt (bizonyos esetekben) teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia; emiatt korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége. A kommunikációs problémák korlátozzák a szociális térben való mozgását, akadályozzák társas kapcsolatait.

A legkorábbi életkortól alkalmazott orvosi-egészségügyi és speciális pedagógiai ellátás együttes megvalósításával a súlyos következmények csökkenthetők.

Feladatunk:

- a gyermekcsoport felkészítése a hallássérült gyermek fogadására (empátiára, toleranciára, egymás elfogadására nevelés);
- a szakértői vélemény alapján a nagyothalló sajátos nevelési igényű gyermek egyéni, differenciált fejlesztése;
- az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése;
- a testbeszéd, a nem verbális jelek hangsúlyozott alkalmazása;
- a gyermek kommunikációs igényének serkentése;
- a hangos beszéd aktív használatának támogatása;

- a beszédértés, nyelvi készségek fejlesztése, a szókincs bővítése;
- a szociális kapcsolatok és önismeret fejlesztése, az önbizalom erősítése.
- tárgyi feltételek biztosítása.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

A középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek sérülése általában már az óvodáskort megelőzően, közvetlenül születés után vagy kora gyermekkorban felismerhető. A jól szervezett és hatékony korai fejlesztés jelentősen segítheti az óvodai beilleszkedést és az óvodaérettség elérését. Óvodába lépéskor jellemző a bizonytalan nagymozgás, ügyetlen manipuláció, előfordulhatnak sztereotip mozgások. Szobatisztaság kialakulatlan, beszédértés gyenge, sok esetben a kommunikáció súlyosan akadályozott. Sérült a figyelem, a motiváció, az emlékezet és a kitartás.

A középsúlyos értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében a kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztés során kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek. A fejlesztés során a csoportos foglalkozásokon törekedni kell a megfelelő motiváció fenntartására, a csoportban az egymáshoz való közeledésre, az egymás melletti tevékenykedés fejlesztésére.

Beszéd fogyatékos gyermek (nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban)

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok megnyilvánulhatnak:

- ~ a beszédértés és észlelés, a kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség),
- ~ a beszédszerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága),
- ~ a beszédszervi működés gyengeségében,
- ~ a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában,
- ~ az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai),
- ~ a verbális tanulás lassú fejlődésében.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg. A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is.

Feladatunk:

- kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása;
- az értelmi képességek, a mozgás és az észlelési funkciók fejlesztése;
- a vizuomotoros koordinációs készség javítása;
- az érzelmi élet fejlesztése speciális eszközök és módszerek alkalmazásával, egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában;
- a gyermekcsoport felkészítése a beszéd fogyatékos gyermek fogadására (empátiára, toleranciára, egymás elfogadására nevelés);
- a szakértői vélemény alapján a beszéd fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermek egyéni, differenciált fejlesztése;
- az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése;
- együttműködés a logopédussal;
- a beszéd kedv felkeltése, gazdag nyelvi környezet biztosítása, szókincs bővítése;
- a szociális kapcsolatok és az önismeret fejlesztése, az önbizalom erősítése.

A fejlesztés az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését segíti.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és az azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő habilitációs terápiája megelőzheti egyes tünetek kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. A korai speciális terápia hiányában ezek lesznek az óvodai fejlesztés fő céljai, kiegészítve a viselkedésszervezés, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiajával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás), fejlesztésének elemeivel.

Az óvodai nevelés, illetve ideálisan a szülőkkel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő – különösen a természetes élethelyzetek – használandóak a fejlesztésre. Az óvodai fejlesztés alapja minden esetben pszichológiai képességmérés. A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő gyermek (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavar)

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi, melyek nehezítik az ismeretszerezést, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését.

Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak.

Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen.

Feladatunk:

- a szakértői vélemény alapján az egyéb pszichés fejlődési zavarokkal küzdő sajátos nevelési igényű gyermek egyéni, differenciált fejlesztése;
- a gyermek alkalmazkodóképességének, együttműködésének, önállóságának fejlesztése;
- a fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel;
- a magatartászavarból eredő hátrányok miatti kirekesztettség elkerülése, az önbizalom megerősítése;
- az egyéni sajátosságok figyelembevételével spontán mozgáslehetőségek biztosítása, a motoros képességek fejlesztése;
- figyelem, és egyéb kognitív képességek fejlesztése;
- az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTMN)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A szakértői bizottság feladata annak megállapítása, hogy a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, ennek alapján szakvélemény készítése. Ha a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult, mely a Pedagógiai Szakszolgálat irányításával az óvodai nevelés keretében valósítható meg.

Feladatunk:

- a szakértői vélemény alapján a BTMN gyermek egyéni, differenciált fejlesztése, az egyéni haladási ütem biztosítása;
- a gyermek alkalmazkodóképességének, társas kapcsolatainak alakítása, magatartásszabályozási hiányosságainak csökkentése;
- a pozitív tulajdonságokra építve készségeik, képességeik, személyiségük harmonikus fejlődésének a segítése, kiemelkedő képességeik erősítése;
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívák keresése, alkalmazkodva az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködés a gyermek egyéni fejlesztésére kijelölt szakemberrel: iránymutatásainak, javaslatainak beépítése a pedagógiai folyamatokba.

Kiemelten tehetséges gyermek

*„Vegyétek észre, ha egy gyerek különleges,
nem azért különleges, mert különb akar lenni,
hanem azért, mert nem tud más lenni.”
(Szabó Magda)*

Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Óvodánk fontos feladata a gyermeki képességek kibontakoztatása, a „tehetségígéretetek” felismerése, egyéni nyomon követése, gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együttműködések lehetőségeivel.

A tehetségígéretetek felfedezése és fejlesztése igazi kihívás az óvodapedagógus számára, mert viszonylag kevés az a gyermek, akinek a tehetsége korán megnyilatkozik.

A tehetséges gyermek jellemzői:

- ~ átlag feletti általános képességek (jó memória, fejlett anyanyelvi képesség, stb.)
- ~ átlagot meghaladó speciális képesség (nyelvi- zenei- matematikai- logikai- stb.)
- ~ kreativitás.

Nagy az óvoda és az óvodapedagógus felelőssége, hiszen ebben az életkorban nehéz egyértelműen megállapítani, hogy egy gyermek tehetség, mert lehet, hogy csak a gyermek gondolkodásának fejlődési üteme gyorsabb, és nem többletképességről van szó! A tehetségígéretetek azonosításának folyamatában meghatározó szerepe van az óvodapedagógus megfigyeléseinek és a megfigyelésein alapuló értéktételezésnek.

Az óvodai tehetséggondozás a tehetségígéretetek megtalálásával kezdődik, majd a fejlesztés egyénre szabott módjaival folytatódik.

A tehetséggondozás célja:

- a tehetségígéretes gyermek erős oldalának fejlesztése, további erősítése,
- a gyermek gyenge oldalainak kiegyenlítése,
- olyan területek támogatása, amelyek kiegészítik a direkt tehetségfejlesztést.

Feladatunk:

- a gyermekekben rejlő „tehetségcsírák” felismerése, a tehetségígéretetek átlagon felüli adottságainak, kreativitásának, érdeklődésének felfedezése, beazonosítása;
- a személyiség fejlődését segítő, elfogadó légkör kialakításával, a széleskörű, választható, érdeklődésre épülő tevékenységek biztosításával a gyermek „erős oldalának” fejlesztése, gazdagítása;
- együttműködésük, társas kapcsolataik, kommunikációjuk fejlesztése;
- szülők tájékoztatása, bevonása a tehetséggondozó munkába, az együttműködés kialakítása.

Óvodánkban a kreatív, tehetségígéretes gyermekek fejlesztése elsősorban az óvodai csoportban a mindennapi tevékenységekbe ágyazva történik. A mindennapi tevékenységi formákba építjük be a kreativitást fejlesztő feladatokat, többlet ismereteket. A tevékenységek szabadon választottak, játékos formában szerveződnek. A gyermekek szabadon dönthetnek,

hogy részt kívánnak-e venni a felkínált tevékenységekben, melyből a kilépés lehetősége is biztosított a gyermekek számára. Az óvodapedagógusnak az a szerepe, hogy észrevegye, támogassa, és komplex ismeretekhez jutassa a gyermekeket, hagyja kalandozni a tudomány világában. Igény esetén lehetőséget biztosítunk „tehetséggondozó” foglalkozás(ok) szervezésére.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése (HH, HHH)

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fogalmának meghatározása és e tény fennállásának megállapítása *a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 67/A. § (1)-(2) alapján:*

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül **egy** fennáll:

- a) a szülő vagy a gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a gyámról (önkéntes nyilatkozata alapján) megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik;
- b) a szülő vagy a gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy;
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább **kettő** fennáll;
- b) a nevelésbe vett gyermek;
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre - külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra - megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető. Ebben az esetben a meghatározott feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag kell vizsgálni, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítható meg.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek (HHH) iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarcokat.

A nehéz körülmények között élő családok gyermekei három éves korukra lényegesen elmaradnak kognitív fejlődésükben kedvezőbb helyzetű társaikhoz képest. Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja.

A gyermek hátrányos helyzetére utaló jelek:

- a szülők korlátozott erőforrásai: a család csekély bevétellel, alacsony jövedelemmel rendelkezik;
- a megélhetési nehézségek okozta terheltség;
- az otthoni környezet hiányosságai: szűkös lakáskörülmények, egészségtelen lakhatási feltételek;
- deviáns környezet szocializációs ártalmai (alkoholizmus, játékszenvedély...);
- a család szerkezetének felbomlása (egyszülős család, elvált szülők, állami gondoskodásból kikerült gyermek...).

Célunk:

- Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai neveléssel a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek iskolai sikerességének megalapozása, társadalmi beilleszkedésének segítése, esélyegyenlőségének biztosítása.

Feladatunk:

- érzelmi biztonságot nyújtó, támogató óvodai környezet biztosítása, mely
 - segíti a különbözőségek elfogadását,
 - erősíti az önállóságot, bátorít,
 - megerősíti azt, hogy minden gyermeknek vannak értékei, erősségei,
 - elismeri az egyéni erőfeszítést, támogatja az alkotó szellemet,
 - elismeri mindenkinek a munkáját, tevékenységét;
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek életkörülményeinek megismerése, folyamatos figyelemmel kísérése, szükség esetén családlátogatás végzése, környezettanulmány készítése;
- a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű helyzet jelzése a gyermekvédelmi felelősnek;
- hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára;
- az esetleges fejlődésbeli lemaradás okainak feltárása;
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése, tehetséggondozás;
- rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése a gyermekvédelmi felelősnek;
- szülők tájékoztatása a szociális, gyermekvédelmi támogatási lehetőségekről;
- együttműködés a segítő szervezetekkel.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló: az a gyermek, tanuló, akinek egészségügyi ellátása az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 89. §-a

szerinti általános járóbeteg-szakellátásban vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben a 8. § (2) bekezdése szerinti formában nem tud részt venni, illetve tankötelezettségét iskolába járással nem tudja teljesíteni.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek szülei kérhetik a gyermek felmentését az óvodakötelezettség teljesítése alól, a kérelem a tárgyév április 15. napja után is benyújtható. Ha a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket az Nkt. 8. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint a felmentést engedélyező szerv (a fővárosi és megyei kormányhivatal általános illetékességgel eljáró járási hivatala) az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, az óvoda a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén tovább irányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek nevelése-oktatása esetében a nevelési-oktatási intézményben foglalkoztatott pedagógus munkáltatója az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény írásbeli kérelmére az Nkt. 65. § (5b) bekezdése szerinti célfeladatot állapíthat meg a pedagógus részére a nevelési-oktatási tevékenységnek az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény számára történő ellátására, ha a pedagógus a megfelelő szakképzettséggel rendelkezik és vállalja, hogy a célfeladatot az e rendeletben foglaltak szerint, az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény szakmai vezetése alatt, az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény alkalmazottjaira vonatkozó szabályok betartásával végzi.

A csoportnaplóban fel kell tüntetni a gyermek tartós gyógykezelésére vonatkozó szakvéleményeket.

Feladatok a betegség lefolyása és a kezelések alatt

- Kapcsolattartás a szülővel.
- Csoportban a többi gyermek informálása, kérdéseik megválaszolása (érthetően el kell magyarázni a gyerekeknek a kialakult helyzetet életkoruknak megfelelően, a legegyszerűbb módon).
- Kapcsolattartás a beteg gyermekkel (pl. üzenetek, rajzok továbbítása).
- A beteg gyermeket be kell vonni az óvodai életbe: pl. a nevét többször kimondani a nap folyamán, mondókázás esetén az ő nevét beletenni a szövegbe. Esetleg ki lehet rakni róla egy fotót és így minden nap látni az arcát. Ha a beteg gyermek nyitott rá, virtuális találkozót lehet szervezni, amelyen keresztül bekapcsolódhat a csoport életébe.

Gyógyult gyermek visszatérése esetén

Előkészületek:

- Egyeztetés a szülőkkel a kisgyermek viselkedésbeli és fizikális állapotában bekövetkezett változásokról.
- Egyéni igények, bánásmód, szükségletek feltérképezése, fokozatos visszatérés biztosítása.
- A csoporttársak felkészítése a külső-belső változásokra.
- Szemléletformálás a gyógyult gyerek érzései, érzetei, gondolatai mentén.
- Segítő lehetőségek vázolása.

- A gyógyult gyermek történetének átbeszélése pl. mese, szerepjáték, dráma segítségével.
- Segédeszköz használata esetén felkészítés az eszközhasználat támogatására.
- Kis rendezvény – fogadó ceremónia – szervezése.

Egy tartós gyógykezelés után mind fizikailag, mind érzelmileg hatalmas változás a közösségbe, a korábbi rendszerbe való visszatérés, ezért nagy hangsúlyt kell fektetni a fokozatosságra.

Abban az esetben, ha nincs visszatérés:

Ha az óvodás évek alatt nem tud a gyermek visszatérni, és egy esetleges elhalálozás esetén is nélkülözhetetlen a történetek közös kibeszélése, a gyászfeldolgozás megtámogatása. Teljes vagy részleges gyógyulást követő óvodaváltás, vagy iskolai tanulmányok megkezdése esetén is szükséges a gyermekközösség informálása, a folyamat lezárása.

1-es típusú diabétesszel élő gyermekek speciális ellátása

A szülő írásbeli kérelmére fogadjuk az óvoda ellátási körzetében élő 1-es típusú diabétesszel élő gyermekeket. Ellátásukba a legalább érettségi végzettséggel rendelkező, az OH által előírt képzést elvégzett, erre felkért munkatársak kapcsolódhatnak be. A cukorbeteg gyermekek ellátásával kapcsolatos feladatokat az óvoda *Eljárásrend diabéteszes gyermekek ellátására* szabályzata tartalmazza.

Habilitációs, rehabilitációs tevékenység támogatása

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszik szükségessé.

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

Az óvodai nevelőmunka során figyelembe kell venni, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A habilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők:

- o A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.
- o A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
- o A korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete.

- A gyermek: - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei.
 - képességei, kialakult készségei,
 - kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
 - családi háttere.

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes sajátos nevelési igény típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt. Halmozottan fogyatékos gyermek, gyermekcsoport esetén a megállapított fogyatékoságok mindegyikére tekintettel kell lenni. A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

Integráció

Napjainkban a pedagógiai munka egyik legnagyobb kihívása az integráció sikeres megvalósítása lett. Az esélyegyenlőség biztosítását és a társadalmi befogadást a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek intézményes nevelésének kezdeti, korai szakaszában kell elkezdeni. A megfelelő integráció nagyon hasznos az integrált és a befogadó gyermekek számára egyaránt, mert az elfogadást napi szinten tapasztalják, tanulják, ezáltal beépül a személyiségükbe. Egymástól és egymásról nagyon sok tapasztalatot szereznek. A hangsúly nem a puszta együttléten, hanem az együttes tevékenyedésen, a közös játékon, a közös tanuláson, a kölcsönös kommunikáción van.

Az óvodai nevelés azon sajátos nevelési igényű gyermekek részére nyújt adekvát fejlesztési lehetőséget, akik önkiszolgálásra képesek, máságnak olyan mértékű, hogy a közösségi nevelés feltételei között a beilleszkedésre képesek, ismereteik, jártasságaik, készségeik fejleszthetők.

Célunk a gyermekek közösségbe való befogadása, egyenértékű emberként való elfogadása.

Feladatunk:

- szeretetteljes együttműködésben való óvodai légkör megteremtése;
- a máságnak a gyermekközösség irányába történő elfogadtatása;
- minden gyermeket ugyanazok a jogok illetnek meg, származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérüléseire tekintet nélkül!

A feltételek biztosítása:

- biztonságos, szeretetteljes légkör biztosítása;
- az önérvényesítés helyes szabályainak kialakításán túl az egymáshoz való alkalmazkodás helyes módjának következetes betartása;
- az inklúzió érvényesülésére törekvés;
- a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez számítunk a megfelelő szakemberek segítségére.

Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

A gyermekek fejlesztésének sikerkritériuma:

- a gyermekek beilleszkedése
- és önmagához mért fejlődése.

A differenciálás az a folyamat, melynek során a pedagógus a fejlesztési folyamatot az egyes gyermekek egyéni szükségleteihez igazítja. Az egyénekhez igazodás a csoport valamennyi tagjának kedvező. Törekedni kell a gyermekekhez legjobban illeszkedő eljárások megvalósítására. A szülők szerepe alapvető és lényeges, sőt nélkülözhetetlen eleme az integrációs folyamatnak.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

- a) testi,
- b) lelki és
- c) szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, JELES NAPJAI, EGYÉB RENDEZVÉNYEI

„A múlt tisztelete az a vallás, mely az új nemzedék köteléke.
Ne veszítsünk el a múltból, mert csakis a múlttal alkothatjuk a jövőndőt.”
(Anatole France)

Az óvoda ünnepei, hagyományai az érzelmi nevelés és szocializáció terén fontos szerepet töltenek be a gyermekek személyiségfejlődésében. Az ünnepnapokat éppen úgy, mint a hétköznapiakat a közösségi életforma jellemzi.

Az ünnepek, a hagyományok keretet adnak a munkánknak. Az óvodai ünnepek, ünnepélyek, rendezvények szervezését a gyermekek életkori sajátosságai határozzák meg. Jellemzője az érzelmi ráhangolódás. A készülődés során a gyermekek megismerik az ünnephez kapcsolódó szokásokat, hagyományokat, tevékenységeket, s az ünnephez kapcsolódó irodalmi, zenei és népművészeti alkotásokat. Arra törekszünk, hogy ünnepeink, rendezvényeink emlékeztetsek legyenek gyermeknek szülőnek egyaránt.

Népi kultúránk olyan kincsünk, amelyet őrzünk, ápolunk, nemzedékről nemzedékre örökítünk. A valahová tartozás tudatát, a közösségi eszmék és értékek megbecsülését a hagyományok közvetítik. Változó világunkban igyekeztünk beépíteni óvodai életünkbe azokat a hagyományokat, melyek minden korban általános érvényű értékeket tükröznek. A nevelés fontos feladatának tartjuk a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítását. A hagyomány közösségteremtő és megőrző erő, amely bizonyos állandóságot és folytonosságot teremt óvodánk mindennapi életében. Az ünnepeket, jeles napokat kisebb-nagyobb előkészület előzi meg, amelyhez változatos tevékenységet biztosítunk, vannak szülők számára nyilvános ünnepeink is. Az együtt játszás, az együtt munkálkodás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát.

Az ünnepek előkészítésére nagy hangsúlyt fordítunk: a hangulatot a téma feldolgozásán túl, a csoportszoba és gyermeköltöző közös díszítésével is előkészítjük. Az évszakoknak és ünnepeknek megfelelően öltöztetjük díszbe az intézmény bejáratát is. Az ünnepek, hagyományok szervezésével kapcsolatos teendőket, időpontokat a mindenkori éves munkatervbe foglaljuk.

A nemzeti ünnepélyek, megemlékezések a gyermekek nemzeti identitástudatát fejlesztik, hazaszeretetüket mélyítik. Az intézmény egyéb helyi hagyományai közé tartozó rendezvények, események a közösségi élet formálását, a közös cselekvés örömét szolgálják.

Az óvodai élet hagyományos ünnepeit a természet jeles napjai egészítik ki.

Intézményünk tudatosan ápolja, őrzi, és folyamatosan bővíti hagyományait. A hagyományápolás az intézmény valamennyi dolgozójának a feladata és kötelessége.

Célunk:

- az ünnepek, ünnepélyek, jeles napok, hagyományok emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból, mint külsőségében, mint belső tartalomban;
- közös élmények nyújtása, közösségi érzés tudatának alakítása;
- a szülőföldhöz való kötődés megalapozása, hagyományápolás;
- a nevelőmunka hatékonyságának növelése.

Feladatunk:

- a társadalmi és természeti ünnepek, jeles napok, óvodánk hagyományainak és szokásainak megfelelő kiválasztása, a gyermek életkorának és a korcsoportok összetételének figyelembevételével történő megtervezése, megszervezése;
- hangulati előkészítés különböző játékos tevékenységekkel, dekorálással, népi hagyományos eszközök, valamint modern technikai eszközök (IKT) bevonásával;
- az ünnepek, ünnepélyek, hagyományok és jeles napok értékeinek megóvása, méltó ünneplésének megszervezése és lebonyolítása;
- a szülőföldhöz való kötődés, hazaszeretet megalapozása;
- közös tevékenységek során a gyermekek társas kapcsolatainak, közösségi érzésének fejlesztése.

Ünnepek, hagyományok időrendisége:

- ✓ Népmese világnapja (szeptember 30)
- ✓ Állatok világnapja (október 04)
- ✓ Márton nap (november 11)
- ✓ Mikulás
- ✓ Adventi készülődés
- ✓ Karácsony
- ✓ Február 2: Mackó-hét
- ✓ Farsang
- ✓ Március 15
- ✓ A víz világnapja (március 22)
- ✓ Húsvét
- ✓ A Föld napja (április 22)
- ✓ Anyák napja
- ✓ Madarak és fák napja (május 10)
- ✓ A nemzeti összetartozás napja (június 4)
- ✓ Évzáró-ballagás
- ✓ „Gyermeknapi hét” programsorozat
- ✓ Születésnapok megünneplése ajándékozással, énekes köszöntéssel
- ✓ Települési szintű ünnephez kapcsolódó rendezvények: Idősek napja; Falukarácsony, Falunap

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- a gyermekek ismerik az óvodában megünnepelt jeles napok hagyományait;
- szívesen vesznek részt az ünnepi előkészületekben;
- örülnek az ünnepeknek, az ajándékozás örömeinek;
- ismernek népi dalokat, mondókákat, találós kérdéseket, mozgásos játékokat;
- a közös örömet jelentő ünnepek, hagyományok, jeles napok megtartása erősíti a gyermekekben és a felnőttekben az összetartozás érzését;
- megalapozódik a szülőföldhöz való pozitív kötődés, hazaszeretet.

A PEDAGÓGIAI MUNKÁNK ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

*„Minden terv, minden program annyit ér,
amennyit megvalósítunk belőle”*

A pedagógiai munkánk ellenőrzésének **célja** a pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése, az eredmények és hiányosságok feltárása. A pedagógiai munka felelős vezetője az intézmény igazgatója, ezért a pedagógiai munka ellenőrzése és értékelése is alapvetően az ő feladata. Az ellenőrzésbe bevonhatja az intézmény óvodapedagógusát.

Az ellenőrzés kiterjed:

- A nevelőmunka feltételeinek ellenőrzésére.
- Az óvodai kötelező dokumentumokra.
- A gyakorlati munka és a tervezett feladatok összhangjának megvalósulására.

Az ellenőrzés – értékelés alapelve:

- elsődleges az önálló munka tiszteletben tartása,
- a módszertani szabadság biztosítása,
- a pozitív megerősítés,
- az elfogadott elvek számonkérése.

Az ellenőrzés a nevelési év folyamán előre ütemezetten történik az intézmény igazgatója által készített, a nevelőtestület által elfogadott éves munkatervében meghatározott fő feladatok figyelembevétele szerint.

Az ellenőrzés folyamata információk gyűjtésével kezdődik, az információk elemzésével folytatódik, majd a következtetések levonásával végződik.

A pedagógiai munka ellenőrzése két szinten történik:

- a) a gyerekek fejlettségének nyomon követése, ellenőrzése;
- b) az óvodapedagógusok munkájának ellenőrzése és értékelése.

a) A gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követését előre meghatározott szempontok alapján az óvodapedagógusok folyamatosan végzik. Megállapításaikat a gyermekek *Egyéni fejlődési naplójában* rendszeresen rögzítik. A feljegyzések alapján kiszűrhetők az egyéni lemaradások, illetve a kiemelkedő képességű gyermekek.

b) Az ellenőrzéshez szükséges információk alapja az óvónőkkel folytatott beszélgetések, nevelési helyzetekben alkalmazott eljárásaik megfigyelése, a gyermekekről szerzett ismereteik és problémaérzékenységük

Az óvodában folyó pedagógiai munka ellenőrzését, értékelését segítő dokumentumok:

- az intézmény igazgatójának éves munkaterve;
- az intézmény igazgatójának beszámolója;

- a csoportnapló;
- az önértékeléssel és a pedagógiai szakmai ellenőrzéssel összefüggő dokumentumok (jegyzőkönyv, önfejlesztési terv, intézkedési terv).

Az óvodapedagógusok nevelőmunkájának értékelése belső önértékelés során valósul meg, mérési eszköze a pedagógus és az intézményi önértékeléshez kapcsolódó kérdőívek és interjúk.

A Pedagógiai Program ellenőrzése, értékelése

A Pedagógiai Programunk sikerét meghatározza a cél – és feladatrendszer megvalósulása. Programunkat időszakonként felülvizsgáljuk. A program ellenőrzésében mindkét óvodapedagógus részt vesz.

Óvodapedagógusaink folyamatosan figyelemmel kísérik a program gyakorlati megvalósulását; az összegyűjtött tapasztalatokról, a program hatékonyságáról nevelési értekezleteken mondják el véleményüket. A program ellenőrzésének és értékelésének tapasztalatai alapján a szükséges korrekció elvégzése nélkülözhetetlen.

A Pedagógiai Programunk értékelését, megvalósulását, bevalását az átfogó intézményi önértékelés keretében 5 évenként végezzük.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Jelen pedagógiai programot az óvoda nevelőtestülete fogadja el, amely az intézmény igazgatójának jóváhagyásával válik érvényessé. A szülői közösséget véleményezési, a fenntartót egyetértési jog illeti meg. A hatályba lépett programot meg kell ismertetni az intézmény azon alkalmazottjaival is, akik nem tagjai az óvoda nevelőtestületének.

ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

Jelen Pedagógiai Program 2025. november 01-től visszavonásig érvényes.

Ezzel egyidejűleg hatályon kívül kerül a 2023. szeptember 01-től elfogadott Pedagógiai Program.

Felülvizsgálat, értékelés időpontja: 5 évente

A Pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- törvényi változás esetén;
- a program tökéletesítése a program bevalásának folyamatában, sikeres pedagógiai folyamatok beépítése, kevésbé eredményesek elhagyása;
- alapító okirat módosítás.

Nyilvánosságra hozatala:

- KIR Közzétételi lista
- Partnereink által megtekinthető a vezetői irodában és a csoportszobában.

A Pedagógiai Programról tájékoztatást az intézmény igazgatója és az óvodapedagógus adhatnak.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. Alkalmazotti közösség nyilatkozata

A PUSZTASZENTLÁSZLÓI ÓVODA - BÖLCSŐDE Alkalmazotti közössége az intézmény Pedagógiai Programját megismerte, az abban foglaltakról a tájékoztatást megkapta.

Pusztaszentlászló, 2025. szeptember 29.

.....
Alkalmazotti közösség képviselőjében

2. A nevelőtestület nyilatkozata

A PUSZTASZENTLÁSZLÓI ÓVODA - BÖLCSŐDE nevelőtestülete az intézmény Pedagógiai Programját a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén%-os igen szavazattal elfogadta.

Pusztaszentlászló, 2025. szeptember 29.

.....
a nevelőtestület képviselőjében

3. A Szülői Szervezet nyilatkozata

A PUSZTASZENTLÁSZLÓI ÓVODA - BÖLCSŐDE Szülői Szervezete az intézmény Pedagógiai Programját megismerte, az abban foglaltakról a tájékoztatást megkapta.

Pusztaszentlászló, 2025. szeptember 30.

.....
a Szülői Szervezet képviselőjében

4. Az intézmény igazgatójának nyilatkozata

A PUSZTASZENTLÁSZLÓI ÓVODA - BÖLCSŐDE Pedagógiai Programját a mai napon intézmény igazgatói jogkörömben jóváhagyom.

Pusztaszentlászló, 2025. október 01.

.....
igazgató

5. A fenntartó jóváhagyó nyilatkozata

A PUSZTASZENTLÁSZLÓI ÓVODA - BÖLCSŐDE Pedagógiai Programjának azon rendelkezéseit illetően, melyek megvalósítása a Fenntartóra többletkötelezettséget hárul, a Fenntartó a Képviselőtestületi ülésén egyetértését nyilvánította, annak megvalósítását támogatta.

A Fenntartó nevében:

PH.

Pusztaszentlászló, 2025.

.....

Kaj István
polgármester

Felhasznált irodalom

A_Sajatos_nevelési_igényü_gyermekek_ovodai_nevelésenek_iranyelve.pdf

Dr. Bakonyi Anna: Az óvodás gyermek fejlődésének nyomon követése

Dr. Hüvös Éva: Differenciált óvodai bánásmód

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI FELADATOK AZ ÓVODÁBAN. Bukovicsné Nagy Judit - PDF

Ingyenes letöltés (docplayer.hu)

Forrai Katalin: Ének- zene az óvodában, Editio Musica, Budapest, 1995.

kertepites_az_oviban.pdf (katped.hu)

Labáth Ferencné - Gilicze Zoltán - Kovács Erika: Elméleti alapvetések

Magyar Értelmező Kéziszótár

Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan

Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában

Perlai Rezsőné: A matematikai nevelés módszertana. /Nemzeti Tankönyvkiadó 1997

Raabe Tanácsadó és Kiadó Kft.: Óvodavezetési ismeretek

Óvodai nevelés országos alapprogramja

Önértékelési kézikönyv óvodák számára

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/pok/Budapest/szaktanacsadoi_anyagok/Az_ovodaskoru_gyermekek_fejlodesenek_nyomon_kovetese_.pdf

Dr. Tótszőllősiné Varga T.: Mozgásfejlesztés az óvodában 1994.

Zilahy Józsefné, Stöcher Károlyné, Dr. Ráczné Dr. Főző Klára: Óvodai nevelés játékkal, mesével